

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	29.07.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.08.2002
Avaldamismärge:	

Haldusõiguserikkumiste seadustik

Vastu võetud 18.07.1992
RT 1992, 29, 396
jõustumine 01.08.1992

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
28.01.1993	RT 1993, 7, 103	04.02.1993
19.05.1993	RT I 1993, 33, 539	27.06.1993
08.07.1993	RT I 1993, 44, 637	12.07.1993
15.09.1993	RT I 1993, 62, 891	01.11.1993
27.10.1993	RT I 1993, 72, 1019	04.12.1993
23.11.1993	RT I 1993, 76, 1129	20.12.1993
16.12.1993	RT I 1994, 1, 5	06.01.1994
10.02.1994	RT I 1994, 12, 202	11.03.1994
09.03.1994	RT I 1994, 23, 385	10.04.1994
09.03.1994	RT I 1994, 24, 391	16.04.1994
23.03.1994	RT I 1994, 28, 424	24.04.1994
23.03.1994	RT I 1994, 28, 427	24.04.1994
20.04.1994	RT I 1994, 34, 532	07.05.1994
20.04.1994	RT I 1994, 34, 534	16.05.1994
11.05.1994	RT I 1994, 39, 620	12.06.1994
01.06.1994	RT I 1994, 46, 773	09.07.1994
08.06.1994	RT I 1994, 48, 789	14.07.1994
15.06.1994	RT I 1994, 50, 845	21.07.1994
21.09.1994	RT I 1994, 68, 1169	24.10.1994
12.10.1994	RT I 1994, 74, 1324	08.11.1994
23.11.1994	RT I 1994, 91, 1529	30.12.1994
14.12.1994	RT I 1995, 5, 40	13.01.1995
15.12.1994	RT I 1995, 4, 36	20.01.1995
09.01.1995	RT I 1995, 11, 114	06.02.1995
10.01.1995	RT I 1995, 11, 115	06.02.1995
08.02.1995	RT I 1995, 20, 297	16.03.1995
09.02.1995	RT I 1995, 21, 324	01.05.1995
22.02.1995	RT I 1995, 25, 352	25.03.1995
23.02.1995	RT I 1995, 29, 358	27.03.1995
27.04.1995	RT I 1995, 48, 744	01.07.1995
03.05.1995	RT I 1995, 47, 739	26.05.1995
24.05.1995	RT I 1995, 53, 844	25.06.1995
24.05.1995	RT I 1995, 53, 845	25.06.1995
14.06.1995	RT I 1995, 57, 978	21.07.1995
14.06.1995	RT I 1995, 57, 980	21.07.1995
14.06.1995	RT I 1995, 58, 1005	21.07.1995
14.06.1995	RT I 1995, 59, 1006	22.07.1995
28.06.1995	RT I 1995, 62, 1056	01.01.1996
18.10.1995	RT I 1995, 83, 1441	20.11.1995

19.12.1995	RT I 1996, 3, 56	01.04.1996
20.12.1995	RT I 1996, 3, 57	01.09.1996
03.04.1996	RT I 1996, 26, 528	03.05.1996
17.04.1996	RT I 1996, 31, 631	24.05.1996
12.06.1996	RT I 1996, 48, 944	19.07.1996
14.11.1996	RT I 1996, 83, 1488	01.01.1997
03.12.1996	RT I 1996, 86, 1538	23.12.1996
11.12.1996	RT I 1997, 1, 3	18.01.1997
11.12.1996	RT I 1997, 1, 4	01.03.1997
18.12.1996	RT I 1997, 5, 30	24.01.1997
12.02.1997	RT I 1997, 16, 259	16.03.1997
12.03.1997	RT I 1997, 28, 423	19.04.1997
26.03.1997	RT I 1997, 30, 472	02.05.1997
04.06.1997	RT I 1997, 48, 777	10.07.1997
11.06.1997	RT I 1997, 51, 822	17.07.1997
11.06.1997	RT I 1997, 51, 823	17.07.1997
11.06.1997	RT I 1997, 52, 833	01.01.1998
11.06.1997	RT I 1997, 52, 834	01.11.1997
23.09.1997	RT I 1997, 73, 1201	01.01.1998
22.10.1997	RT I 1997, 81, 1361	01.01.1998
23.10.1997	RT I 1997, 81, 1362	01.03.1998
11.11.1997	RT I 1997, 86, 1459	01.01.2000
12.11.1997	RT I 1997, 86, 1461	01.01.1998
18.11.1997	RT I 1997, 87, 1466	11.01.1998
19.11.1997	RT I 1997, 87, 1467	01.01.1998
03.12.1997	RT I 1997, 93, 1563	01.07.1998
04.12.1997	RT I 1997, 93, 1561	03.01.1998
08.12.1997	RT I 1997, 93, 1564	01.01.1998
09.12.1997	RT I 1997, 93, 1565	03.01.1998
16.12.1997	RT I 1998, 2, 42	01.05.1998
28.01.1998	RT I 1998, 17, 265	08.03.1998
11.02.1998	RT I 1998, 23, 321	01.07.1998
11.03.1998	RT I 1998, 30, 410	01.10.1998
17.03.1998	RT I 1998, 34, 484	25.04.1998
25.03.1998	RT I 1998, 36, 552	01.05.1998
25.03.1998	RT I 1998, 36, 553	01.07.1998
14.04.1998	RT I 1998, 38, 562	08.05.1998
13.05.1998	RT I 1998, 51, 756	19.06.1998
13.05.1998	RT I 1998, 52, 771	01.07.1998
19.05.1998	RT I 1998, 51, 759	19.06.1998
10.06.1998	RT I 1998, 60, 951	16.07.1998
10.06.1998	RT I 1998, 60, 952	01.10.1998
17.06.1998	RT I 1998, 64, 1004	01.01.1999
22.09.1998	RT I 1998, 86, 1409	01.01.1999
21.10.1998	RT I 1998, 98, 1574	01.01.1999
10.11.1998	RT I 1998, 103, 1695	01.04.1999
25.11.1998	RT I 1998, 108, 1783	16.03.1999
16.12.1998	RT I 1999, 4, 53	23.01.1999
13.01.1999	RT I 1999, 10, 149	15.02.1999
21.01.1999	RT I 1999, 10, 156	15.02.1999
25.01.1999	RT I 1999, 16, 267	01.07.1999
26.01.1999	RT I 1999, 16, 271	28.02.1999
27.01.1999	RT I 1999, 16, 276	28.02.1999
28.01.1999	RT I 1999, 16, 272	28.02.1999
15.02.1999	RT I 1999, 23, 350	01.07.1999
22.02.1999	RT I 1999, 29, 398	01.04.1999
23.02.1999	RT I 1999, 29, 404	01.05.1999
25.02.1999	RT I 1999, 30, 415	01.01.2000
25.02.1999	RT I 1999, 31, 425	01.01.2000

õidend (RT I 1999, 45)

16.06.1999	RT I 1999, 58, 608	01.01.2000
16.06.1999	RT I 1999, 60, 616	26.07.1999
10.11.1999	RT I 1999, 87, 792	06.12.1999
17.11.1999	RT I 1999, 92, 825	01.01.2001
08.12.1999	RT I 1999, 95, 843	01.01.2000
26.01.2000	RT I 2000, 10, 58	01.10.2000
07.03.2000	RT I 2000, 25, 141	07.04.2000
14.03.2000	RT I 2000, 28, 167	16.04.2000
15.03.2000	RT I 2000, 29, 169	17.04.2000
09.05.2000	RT I 2000, 40, 247	01.06.2000
06.06.2000	RT I 2000, 49, 301	29.06.2000
07.06.2000	RT I 2000, 49, 305	08.07.2000
07.06.2000	RT I 2000, 51, 321	01.01.2001
07.06.2000	RT I 2000, 54, 346	01.10.2000
14.06.2000	RT I 2000, 54, 348	01.01.2001
14.06.2000	RT I 2000, 54, 351	16.07.2000
14.06.2000	RT I 2000, 55, 361	21.07.2000
14.06.2000	RT I 2000, 58, 376	01.12.2000
18.10.2000	RT I 2000, 84, 533	17.11.2000
08.11.2000	RT I 2000, 86, 544	02.12.2000
08.11.2000	RT I 2000, 86, 548	02.12.2000
08.11.2000	RT I 2000, 89, 578	01.04.2001
16.11.2000	RT I 2000, 95, 609	22.12.2000
22.11.2000	RT I 2000, 95, 613	01.01.2001
13.12.2000	RT I 2001, 3, 5	01.07.2001
24.01.2001	RT I 2001, 17, 76	01.01.2003
06.02.2001	RT I 2001, 18, 87	01.05.2001
08.02.2001	RT I 2001, 21, 115	10.03.2001
13.02.2001	RT I 2001, 21, 116	10.03.2001
07.03.2001	RT I 2001, 31, 174	02.05.2001
18.04.2001	RT I 2001, 42, 236	01.05.2001
30.05.2001	RT I 2001, 53, 313	01.01.2002
05.06.2001	RT I 2001, 53, 312	30.06.2001
05.06.2001	RT I 2001, 56, 333	01.10.2001
06.06.2001	RT I 2001, 53, 314	01.07.2001
06.06.2001	RT I 2001, 56, 335	01.09.2001
07.06.2001	RT I 2001, 58, 356	12.07.2001
14.06.2001	RT I 2001, 56, 339	01.07.2001
14.06.2001	RT I 2001, 65, 378	01.10.2001
17.10.2001	RT I 2001, 87, 524	01.01.2002
17.10.2001	RT I 2001, 87, 526	01.01.2002
21.11.2001	RT I 2001, 97, 605	01.01.2002
20.12.2001	RT I 2001, 102, 677	01.04.2002
23.01.2002	RT I 2002, 18, 98	01.07.2002
29.01.2002	RT I 2002, 21, 117	04.03.2002
13.03.2002	RT I 2002, 29, 174	01.07.2002
13.03.2002	RT I 2002, 29, 175	31.03.2002
13.03.2002	RT I 2002, 30, 176	06.04.2002
20.03.2002	RT I 2002, 32, 189	18.04.2002
15.05.2002	RT I 2002, 44, 284	01.07.2002
12.06.2002	RT I 2002, 56, 349	14.07.2002
19.06.2002	RT I 2002, 64, 391	29.07.2002

NB! Seadustik kehtib kuni 31.08. 2002 - RT I 2002, 56, 350

I. jagu

ÜLDSÄTTED

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Haldusõiguserikkumiste seadustiku ülesanne

Käesolev seadustik määrab kindlaks halduskorras karistatavad teod ja näeb ette karistused, halduskaristust kohaldavad ametiisikud ja kohtud ning nende pädevuse, samuti menetluse haldusõiguserikkumiste asjades.

§ 2. Eeskirjad

(1) Eeskirjad, mille rikkumise eest on käesoleva seadustikuga ette nähtud haldusvastutus, kehtestatakse seadusega, Vabariigi Valitsuse määrusega või Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.

(2) Valla- ning linnavolikogul on õigus kehtestada eeskirju, mille rikkumise eest nähakse ette haldusvastutus käesoleva seadustiku §-des 81, 118, 133, 142 ja 167. Käesoleva seadustiku §-s 133 sätestatud eeskirjade kehtestamisel on aluseks Vabariigi Valitsuse kinnitatud üldeeskirjad.

§ 3. Seaduslikkuse tagamine haldusvastutusele võtmisel

(1) Haldusvastutusele võetakse üksnes seadusega kehtestatud alustel ja korras.

(2) Halduskaristust haldusõiguserikkumise eest määrab selleks volitatud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus oma pädevuse piires ja täpses vastavuses seadusega.

§ 4. Haldusvastutuse seaduse kehtivus

(1) Haldusõiguserikkuja kannab vastutust haldusõiguserikkumise ajal kehtiva seaduse alusel.

(2) Haldusõiguserikkumise eest vastutust kergendaval või tühistaval seadusel on tagasiulatu jõud, s.t see laieneb ka haldusõiguserikkumisele, mis on toime pandud enne selle seaduse kehtestamist.

(3) Menetlus haldusõiguserikkumise asjas toimub seaduse alusel, mis kehtib haldusõiguserikkumise arutamise ajal.

II. jagu HALDUSÕIGUSERIKKUMINE JA HALDUSVASTUTUS

I. osa ÜLDOSA

2. peatükk HALDUSÕIGUSERIKKUMINE

§ 5. Haldusõiguserikkumise subjekt

(1) Käesoleva seadustiku järgi kuuluvad haldusvastutusele võtmisele haldusõiguserikkumise toime pannud füüsilised isikud (edaspidi *isikud*).

(2) Juriidilise isiku poolt toimepandud haldusõiguserikkumine aegub ja menetlus nendes asjades toimub käesoleva seadustiku alusel, kui eriseadustes ei ole sätestatud teisiti.

§ 6. Haldusõiguserikkumise mõiste

(1) Haldusõiguserikkumine on süüline - tahtlik või ettevaatamatu tegu, mis väljendub tegevuses või tegevusetuses, mille eest seadusega on ette nähtud halduskaristus.

(2) Haldusvastutusele võetakse juhul, kui see tegu vastavalt seadusele ei too kaasa kriminaalvastutust.

§ 7. Tahtlik haldusõiguserikkumine

(1) Tahtlus on otsene, kui isik saab aru oma tegevuse või tegevusetuse laadist ja tähendusest, näeb ette selle tagajärje ja soovib seda.

(2) Tahtlus on kaudne, kui isik saab aru oma tegevuse või tegevusetuse laadist ja tähendusest, näeb ette, et tema tegu põhjustab tagajärje, kuigi ei soovi seda tagajärge, mõonab teadlikult selle saabumist.

§ 8. Haldusõiguserikkumine ettevaatamatus

(1) Ettevaatamatus on kergemeelsus või hooletus.

(2) Haldusõiguserikkumine on toime pandud kergemeelsuse tõttu, kui isik ei saanud aru oma tegevuse või tegevusetuse laadist ja tähendusest, kuigi pidi sellest aru saama ja võis aru saada, nägi ette selle tagajärje, kuid lootis kergemeelselt seda vältida.

(3) Haldusõiguserikkumine on toime pandud hooletuse tõttu, kui isik ei saanud aru oma tegevuse või tegevusetuse laadist ja tähendusest, einäinudette selle tagajärge, kuigi võis ja pidi seda nägema.

§ 9. Osavõtt haldusõiguserikkumisest

(1) Haldusõiguserikkumisest osavõtt on kahe või enama isiku tahtlik ühine osavõtt haldusõiguserikkumisest.

(2) Haldusvastutusele võtmisele kuuluvad kõik haldusõiguserikkujad, arvestades iga isiku osavõtu astet ja iseloomu.

§ 10. Haldusvastutuse iga

(1) Haldusvastutusele võib võtta isiku, kes enne haldusõiguserikkumist on saanud viisteist aastat vanaks.

(2) Isik, kes pani haldusõiguserikkumise toime kolmeteistkümne kuni viieteistkümne aasta vanuselt, võetakse haldusvastutusele ainult käesoleva seadustiku §-des 65, 142, 143, 144, 144¹, 144², 144³, 144⁴, 145, 146 ja 146¹, § 146³, 147¹ lg 1 ja 2 ning §-des 148, 150, 152¹, 156, 157¹ ja 158 ettenähtud juhtudel.

§ 11. Ametiisiku mõiste ja vastutus

(1) Ametiisik on käesoleva seadustiku järgi isik, kellel on ametiseisund ükskõik millisel omandivormil põhinevas asutuses, ettevõttes või organisatsioonis, kui temale on riigi-, kohaliku omavalitsuse või omaniku poolt pandud haldamis-, järelevalve-, juhtimis-, operatiivsed, organisatsioonilised, materiaalsed väärtuste liikumist korraldavad või võimuesindaja ülesanded.

(2) Ametiisik võetakse haldusvastutusele nende õigusaktide järgimata jätmise eest, mille täitmine kuulub tema ametikohustuste hulka.

§ 12. Halduskaristuse kohaldamine isikule, kelle suhtes kehtib distsiplinaarmäärustik

(1) Isik, kelle suhtes kehtib distsiplinaarmäärustik või mingi distsiplinaarsäte, kannab selles otseselt ette nähtud juhtudel vastutust haldusõiguserikkumise eest distsiplinaarkorras, ülejäänud juhtudel aga haldusvastutust üldalustel.

(2) Kaitseväelastele, õppekogunemistele kutsutud reservväelastele ja politseiametnikele ei kohaldata haldusaresti. Nende suhtes kohaldatakse halduskinnipidamist käesoleva seadustiku § 236 2. lõike punktis 1 sätestatud korras.

§ 12¹. Haldusvastutus tollieeskirjade rikkumise eest

Haldusvastutus tollieeskirjade rikkumise eest sätestatakse tolliseadustikuga.

§ 13. Välismaalase vastutus

(1) Välismaalane, kes on toime pannud haldusõiguserikkumise Eesti Vabariigi territooriumil, kuulub haldusvastutusele võtmisele üldalustel. Kui Eesti Vabariigi territooriumil paneb haldusõiguserikkumise toime välismaalane, kellel on Eesti Vabariigi seaduste ja rahvusvaheliste lepingute kohaselt immuniteet Eesti Vabariigi haldusjurisdiktsiooni suhtes, lahendatakse tema vastutuse küsimus diplomaatilisel teel.

(2) [välja jäetud]

§ 14. Hädaseisund

Tegevus, millel on küll haldusõiguserikkumise tunnused, kuid mis pandi toime hädaseisundis, s.o ohu kõrvaldamiseks, mis ähvardas hädasolijat või teist isikut või nende õigusi või riigi või kohaliku omavalitsuse

huvisid või ettevõtte, asutuse või organisatsiooni õigusi, ei ole haldusõiguserikkumine, kui seda ohtu antud asjaoludel ei saadud kõrvaldada muude vahenditega ja kui põhjustatud kahju on ärahoitud kahjust väiksem.

§ 15. Hädakaitse

(1) Hädakaitse on kaitsjat ennast või teist isikut või nende õigusi või riigi või kohaliku omavalitsuse huvisid või ettevõtte, asutuse või organisatsiooni õigusi ohustava õigusvastase ründe tõrjumine.

(2) Hädakaitstes toimepandud tegu, sealjuures ka ründajale kahju tekitamine on õiguspärane, kui ei ületatud hädakaitse piire.

(3) Hädakaitse piiride ületamine on kaitse ilmne mittevastavus ründe iseloomule ja ohtlikkusele.

§ 16. Süüdimatus

(1) Haldusvastutusele võtmisele ei kuulu isik, kes haldusõiguserikkumise ajal oli süüdimatus seisundis, s.t ei olnud võimeline endale oma teost aru andma või seda juhtima vaimuhaiguse, vaimutegevuse ajutise rikke, nõrgamõistuslikkuse või muu haigusliku seisundi tõttu.

(2) Karistamisele ei kuulu isik, kes pani haldusõiguserikkumise toime süüdivusseisundis, kuid enne asja arutamist jäi vaimuhaigeks, mille tagajärjel ta ei ole võimeline endale oma tegudest aru andma või neid juhtima.

§ 17. Halduskaristusest vabastamine haldusõiguserikkumise vähese tähtsuse tõttu

Haldusõiguserikkumise vähese tähtsuse korral võib asja arutama volitatud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus vabastada haldusõiguserikkuja halduskaristusest ja piirduda hoiatusega.

3. peatükk HALDUSKARISTUS

§ 18. Halduskaristuse eesmärk

Halduskaristus on sunnivahend, mida kohaldatakse haldusõiguserikkumise eest, nii haldusõiguserikkuja karistamiseks kui ka uute haldusõiguserikkumiste ärahoidmiseks.

§ 19. Halduskaristuse liigid

Haldusõiguserikkumise eest võib kohaldada järgmisi halduskaristusi:

- 1) rahatrahv;
- 2) erioiguse äravõtmine;
- 3) haldusarest.

§ 20. Põhi- ja lisakaristused

(1) Rahatrahv ja haldusarest on põhikaristused. Eriõiguse äravõtmist võib kohaldada nii põhi- kui lisakaristusena.

(2) Ühe haldusõiguserikkumise eest võib määrata kas põhikaristuse või põhi- ja lisakaristuse.

§ 21. Rahatrahv

(1) Rahatrahv määratakse haldusõiguserikkumise eest ettenähtud sanktsioonis sätestatud trahviühikute ulatuses. Trahviühik on rahatrahvi baassumma, mille suurus on kuuskümmend krooni.

(2) Rahatrahvi minimaalmäär on ühe trahviühiku, maksimaalmäär kahesaja trahviühiku suurune summa. Käesoleva seadustiku § 89 2. lõikes, §-des 96, 97 ja 98, § 103 1. lõikes, §-s 110³, § 111 1. lõikes, §-des 120, 131¹, 131³, 137³ ja § 137⁴ lõikes 5, § 137⁶ 1. punktis, §-s 137⁸ ja § 141 3., 4., 8. ja 9. lõikes loetletud haldusõiguserikkumiste eest on rahatrahvi maksimaalmäär kolmesaja trahviühiku suurune summa.

(3) Haldusõiguserikkumise asja arutama volitatud ametiisik võib määrata rahatrahvi kuni kümne trahviühiku ulatuses. Riigiarhivaar, Tööinspeksiooni, levi-, tuletõrje- ja pääste-, tervisekaitse-, Veeteede Ameti, lennundus- ja piirivalveametnik ning Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni ametnik, Energiaturu Inspeksiooni ametnik võib määrata rahatrahvi kuni viiekümne trahviühiku ulatuses. Politseiametnik, tarbijakaitseametnik, Raviameti ametnik, riigi keskkonnakaitseinspektor, kodakondsus- ja migratsiooniametnik, Sideameti ametnik, maksuametnik ning Veterinaar- ja Toiduameti ametnik võivad määrata rahatrahvi kuni saja trahviühiku ulatuses. Kõrgem politseiametnik võib määrata rahatrahvi kuni kolmsada trahviühikut käesoleva seadustiku §-s 96, § 98 1. ja 2. lõikes, § 101 2. lõikes ning §-des 103, 104 ja 158 nimetatud õiguserikkumiste eest.

(4) Maa- või linnakohtu kohtunik võib määrata rahatrahvi käesoleva paragrahvi 2. lõikes ettenähtud ulatuses.

(4¹) Käesoleva seadustiku § 141 6. ja 7. lõikes sätestatud rahatrahvi võib maa- või linnakohtu kohtunik määrata käesoleva paragrahvi 2. lõikes sätestatud ülemmäära arvestamata.

(5) Kuni kümne trahviühiku suuruse rahatrahvi võib määrata ja sisse nõuda haldusõiguserikkumise kohas.

(5¹) Piirivalveametnik võib määrata ja sisse nõuda rahatrahvi haldusõiguserikkumise kohas kuni viiekümne trahviühiku suuruses.

(6) Rahatrahv tollieeskirjade rikkumise eest määratakse kindlas suuruses tolliseadustikuga käesoleva paragrahvi 2. ja 5. lõikes sätestatud tingimusi arvestamata.

(7) [kehtetu]

(7¹) Rahatrahv maksuseaduste rikkumise eest juriidilise isiku poolt määratakse kindlaks maksukorralduse seadusega käesoleva paragrahvi 2. ja 5. lõikes sätestatud tingimusi arvestamata.

(7²) Käesoleva seadustiku § 141 6. ja 7. lõikes sätestatud rahatrahv määratakse kindla summana käesoleva paragrahvi 2. lõikes sätestatud tingimusi arvestamata.

(7³) Rahatrahv erimärgistatud vedelkütusega seotud rikkumiste eest juriidilise isiku poolt määratakse kindlaks vedelkütuse erimärgistamise seadusega (RT I 1997, 73, 1201; 86, 1464; 2000, 33, 199; 2001, 88, 531) käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimusi arvestamata. Käesoleva seadustiku §-s 92⁸ nimetatud rikkumiste eest kohaldatav rahatrahv sätestatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimusi arvestamata.

(8) [kehtetu]

[RT I 2002, 64, 391 - jõust. 29.07.2002]

§ 22. Eriõiguse äravõtmine

(1) Eriõiguse (liiklusvahendi, raudteeveeremi ja õhusõiduki juhtimise õigus, jahipidamis- ja kalapüügiõigus) äravõtmist kohaldatakse tähtajaga kuni kolm aastat. Selle õiguse äravõtmise tähtaeg ei või olla alla viieteistkümne päeva.

(2) Liiklusvahendiks käesoleva seadustiku järgi on mootorsõiduk, mere- ja siseveetranspordivahend, sealhulgas väikelaev.

(2¹) Raudteeveeremiks käesoleva seadustiku järgi on vedur, mootorrong ja rööbasbuss ning dresiinid ja teeremondimasinad.

(3) Õhusõidukiks käesoleva seadustiku järgi on iga aparaat, mis püsib atmosfääris selle aparaadi ja õhu vastastikusel mõjul, välja arvatud vastastikusel mõjul maapinnalt peegeldunud õhuga (õhkpadjal) liikuvad aparaadid.

(4) Liiklusvahendi juhtimise õigust ei või ära võtta isikult, kes kasutab liiklusvahendit seoses invaliidsusega, välja arvatud juhul, kui ta juhtis liiklusvahendit joobeseisundis.

(5) Eriõiguse äravõtmise põhikaristusena otsustab haldusõiguserikkumise asja arutama volitatud ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik. Eriõiguse äravõtmise lisakaristusena koos haldusarestiga otsustab maa- või linnakohtu kohtunik.

(6) Eriõiguse äravõtmise lisakaristusena koos rahatrahviga otsustab haldusõiguserikkumise asja arutama volitatud ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik.

§ 23. Haldusarest

(1) Haldusarest määratakse tähtajaga kuni kolmkümmend ööpäeva.

(2) Haldusaresti ei või määrata ja kohaldada raseda suhtes, isiku suhtes, kes üksinda kasvatab kuni viieteistkümnepäevast last, ning alaealise, samuti esimese ja teise grupi invaliidi suhtes.

(2¹) Haldusaresti ei või määrata ja kohaldada Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse liikme, Riigikogu liikme, riigikontrolöri, õiguskantsleri, Riigikohtu esimehe ja Riigikohtu liikme suhtes.

(3) Haldusaresti määrab maa- või linnakohtu kohtunik.

4. peatükk

HALDUSKARISTUSE KOHALDAMISE ALUSED JA TÄHTAJAD

§ 24. Karistuse määramise üldsätted

- (1) Karistus haldusõiguserikkumise eest määratakse seadusega sätestatud piires ja korras.
- (2) Karistuse määramisel arvestatakse haldusõiguserikkumise laadi, haldusõiguserikkuja isikut, tema süü astet ning vastutust kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid, samuti varalist seisundit.

§ 25. Haldusvastutust kergendavad asjaolud

- (1) Haldusvastutust kergendavateks asjaoludeks on:
 - 1) süüdlase puhtsüdamlik kahetsus;
 - 2) süüdlase poolt haldusõiguserikkumise kahjuliku tagajärje ärahoidmine, tekitatud kahju vabatahtlik hüvitamine või kõrvaldamine;
 - 3) haldusõiguserikkumine tugeva hingelise erutuse mõjul või raskete isiklike või perekondlike asjaolude kokkusattumisel;
 - 4) haldusõiguserikkumine alaealisena;
 - 5) haldusõiguserikkumine rasedana.
- (2) Ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus, kes otsustab haldusõiguserikkumise asja, võib lugeda kergendavaiks ka muid asjaolusid.

§ 26. Haldusvastutust raskendavad asjaolud

- Haldusvastutust raskendavateks asjaoludeks on:
- 1) edasine õigusvastane käitumine, hoolimata selleks volitatud isikute nõudmisest see lõpetada;
 - 2) halduskorras karistatud isiku aasta jooksul vähemalt teistkordne samalaadiline haldusõiguserikkumine;
 - 3) haldusõiguserikkumine omakasu ajendil või süstemaatilisel;
 - 4) alaealise kaasamine haldusõiguserikkumisele;
 - 5) [kehtetu];
 - 6) haldusõiguserikkumine isikute grupi poolt;
 - 7) haldusõiguserikkumine loodusõnnetuse või muude erakorraliste asjaolude toimimise ajal;
 - 8) haldusõiguserikkumine joobeseisundis. Halduskaristust määrav ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus võib haldusõiguserikkumise laadist olenevalt seda raskendavaks asjaoluks mitte lugeda;
 - 9) [kehtetu].

§ 27. Halduskaristuse määramine mitme haldusõiguserikkumise eest

- (1) Kahe või enama haldusõiguserikkumise eest määratakse ühele isikule halduskaristus iga haldusõiguserikkumise eest eraldi.
- (2) Kui isik on samaaegselt toime pannud mitu samalaadilist haldusõiguserikkumist, siis määratakse lõplik karistus haldusõiguserikkumiste kogumi eest kas lugedes kergema karistuse kaetuks raskeima karistusega või liites määratud karistused sanktsiooni piires, mis näeb ette raskeima karistuse.
- (3) Käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud juhul määratakse üks põhikaristus, milleks on kas rahatrahv või haldusarest. Karistuse ümberarvestamisel vastab ühele ööpäevale haldusarestile seitse rahatrahvi trahviühiku määra. Põhikaristusega võib ühendada eriõiguse äravõtmise lisakaristusena.
- (4) Samalaadilise haldusõiguserikkumisena mõistetakse sama valdkonda või objekti reguleerivate erinevate sätete rikkumisi. Mootorsõidukite liiklus- ja korrashoiunõuete rikkumine loetakse sama valdkonda reguleerivate nõuete rikkumiseks.
- (5) Käesoleva paragrahvi 2. ja 3. lõike sätete kohaldamisel arvestatakse halduskinnipidamine karistuse kandmise hulka.

§ 28. Seaduses ettenähtust kergema karistuse määramine

Arvestades haldusõiguserikkumise asjaolusid ning süüdlase isikut, võib haldusõiguserikkumise asja arutama volitatud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus halduskaristust kergendada, märkides otsuses kergendamise motiivid.

§ 29. Halduskaristuse tähtaja arvutamine

Haldusaresti tähtaega arvutatakse ööpäevades, eriõiguse äravõtmist päevades, kuudes või aastates. Haldusaresti tähtaega hakatakse arvutama halduskinnipidamise algusest.

§ 30. Haldusõiguserikkumise aegumine

(1) Kedagi ei tohi haldusõiguserikkumise toimepanemise eest karistada, kui haldusõiguserikkumise toimepanemisest kuni esimese otsuse tegemiseni on möödunud järgmised tähtajad:

1) üks aasta haldusõiguserikkumise toimepanemisest, mille eest seaduses on karistusena ette nähtud füüsilisele isikule ainult rahatrahv mitte üle saja trahviühiku või juriidilisele isikule rahatrahv mitte üle viiekümne tuhande krooni;

2) kaks aastat haldusõiguserikkumise toimepanemisest, mille eest seaduses on karistusena ette nähtud füüsilisele isikule ainult rahatrahv üle saja trahviühiku või lisaks rahatrahvile erioiguste äravõtmine või haldusarest või juriidilisele isikule rahatrahv üle viiekümne tuhande krooni.

(2) Jätkuva haldusõiguserikkumise korral arvutatakse aegumise tähtaega viimase teo toimepanemisest.

(3) Vältava haldusõiguserikkumise korral arvutatakse aegumise tähtaega vältava teo lõppemisest.

(4) Haldusõiguserikkumise aegumine peatub:

1) sama teo kohta kriminaalmenetluse alustamisel;

2) ajaks, mil haldusõiguserikkumise toimepannud isik ennast haldusõiguserikkumise asja arutama volitatud ametiisiku või kohtu eest varjab või ta asub välisriigis ja hoiab haldusõiguserikkumise asja menetlemisest kõrvale.

(5) Haldusõiguserikkumise aegumine uueneb:

1) sama teo kohta kriminaalmenetluse lõpetamisel;

2) isiku ilmunisest haldusõiguserikkumise asja arutama volitatud ametiisiku juurde või kohtusse või tema kinnipidamisest.

(6) Aegumine ei uuene, kui haldusõiguserikkumise toimepanemisest on möödunud kolm aastat.

§ 31. [kehtetu].

§ 32. Tekitatud kahju hüvitamise kohustus

(1) Haldusõiguserikkujat on kohustatud hüvitama haldusõiguserikkumisega tekitatud kahju.

(2) Kui haldusõiguserikkumise tagajärjel tekitatud varaline kahju isikule, ettevõttele, asutusele või organisatsioonile, kohalikule omavalitsusele või riigile ei ületa kolmesaja trahviühiku suurust, on maa- või linnakohtu kohtunikul õigus otsustada varalise kahju hüvitamine süüdlase poolt.

(3) Maa- või linnakohtu kohtunikul on õigus käesoleva seadustiku §-s 137⁴ nimetatud haldusõiguserikkumise asja arutamisel otsustada seoses alkoholi, tubaka ja tubakatoodete hoidmisega riigile tekitatud varalise kahju hüvitamine süüdlase poolt.

(4) Muudel juhtudel otsustatakse haldusõiguserikkumisega tekitatud varalise kahju hüvitamine tsiviilkohtumenetluse korras.

§ 33. Kohustuse täitmine, mille täitmata jätmise eest oli määratud halduskaristus

Halduskaristuse määramine ei vabasta haldusõiguserikkujat kohustuse täitmisest, mille täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmisest eest teda karistati.

II. osa ERIOSA

5. peatükk HALDUSÕIGUSERIKKUMISED TÖÖÕIGUSE JA TERVISHOIU VALDKONNAS

§ 34. Tööõiguse aktide nõuete rikkumine

(1) Tööõiguse aktide nõuete, sealhulgas töötervishoiu ja tööohutuse nõuete rikkumise eest nende täitmise eest vastutava isiku poolt - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest, kui sellega põhjustati avarii, tööõnnetus või kutsehaigus, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 34¹. Töövaidluste lahendamise takistamine

Töövaidluste lahendamise takistamise eest tööandja või töötaja poolt - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 35. Tervisekaitse eeskirjade ja normide rikkumine

(1) Sanitaarhügieeni, sanitaarepideemiatorje või muude tervisekaitse eeskirjade või normide rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Sanitaarhügieeni, sanitaarepideemiatorje või muude tervisekaitse eeskirjade või normide rikkumise eest, kui see põhjustas tervisekahjustuse, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 35¹. Toidutoorme või toidu kvaliteedi või ohutuse nõuete rikkumine

(1) Toiduseaduses ja selle alusel kehtestatud toidutoorme või toidu käitlemise, kvaliteedi või ohutuse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Toiduseaduses ja selle alusel kehtestatud toidutoorme või toidu käitlemise või ohutuse nõuete rikkumise eest, kui see ohustab tarbija tervist või elukeskkonda, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 36. Tervisekaitse riikliku järelevalve ametniku ettekirjutuse täitmata jätmine

Rahvatervise seaduse ning eeskirjade ja normide rikkumise peatamiseks või lõpetamiseks tehtud Tervisekaitseinspektsiooni peadirektori, tema asetäitja, Eesti Sanitaarkarantiinitalituse peaarsti ja tervisekaitsetalituse peaarsti ja tervisekaitse riikliku järelevalve ametniku ettekirjutuse täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 37. Nakkushaiguse leviku tõkestamise nõuete rikkumine

(1) Nakkushaiguse diagnoosinud meditsiinitöötaja poolt nakkushaiguse registreerimata jätmise või nakkuse levikut tõkestavate esmaste meetmete võtmata jätmise eest, mis põhjustas ohtlike nakkushaiguste leviku ohu, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Suguhaiguse või inimese immuunpuudulikkuse viirusega (HIV) nakatunu poolt temaga pärast kirjalikku hoiatamist sugulises vahekorras olnud isikute tahtliku varjamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 38. Ebaseaduslik arstimine, ravimite valmistamine, levitamine, apteegist väljastamine ja reklaamimine ning kliiniline uurimine

(1) Riikliku tegevuslitsentsita ravimise või ravitegevuse reklaami eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Arsti poolt teadlikult ebaõige ravimi väljakirjutamise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Apteegi töötaja poolt Eesti Vabariigi ravimite registrisse kandmata ravimi, ebaõige ravimi või arstiresepti nõudva ravimi arstireseptita apteegist väljastamise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(4) Riiklikult registreerimata ravimi, millele pole väljastatud ühekordset impordiluba, teise isiku või looma ravimise eesmärgil kasutamise või tegevusluba mitteomava isiku poolt ravimi valmistamise, müümise, levitamise või reklaamimise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(5) Tegevusluba omava isiku poolt riiklikult registreerimata ravimi hankimise, valmistamise, müümise, levitamise või reklaamimise, samuti ravimite tootmise, impordi-, ekspordi-, ostu-müügi-, reklaami- ja ravimi kliinilise uuringu nõuete ning teiste ravimiseaduse ja selle alusel kehtestatud nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

6. peatükk

HALDUSÕIGUSERIKKUMISED LOODUSVARADE OMANDIÕIGUSE JA LOODUSKAITSE VALDKONNAS

§ 39. Maaomandiõiguse rikkumine

Maatüki omavolilise kasutamise või maakasutamiseõiguse omavolilise loovutamise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 40. Maavarade ja maapõue omandiõiguse rikkumine

Maavarade omavolilise kasutamise, maapõue omavolilise hõivamise või maavarade või maapõue kasutamise õiguse omavolilise loovutamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 41. Veeomandiõiguse rikkumine

Veeobjekti või selle osa omavolilise hõivamise, omavolilise veekasutamise eest, juhul kui vee kasutamiseks peab olema luba, samuti veeobjekti või selle osa või veekasutamise õiguse omavolilise loovutamise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 42. Metsaomandiõiguse rikkumine

Metsakasutamiseõiguse omavolilise loovutamise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 43. Omandiõiguse rikkumine loomariigi objektidele

Loomariigi objektide kasutamiseõiguse omavolilise loovutamise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 44. Maa ja mulla kaitse nõuete rikkumine

Maa ja mulla kaitse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 45. Maa rikkumine

Maa rikkumise või selle saastamise eest jäätmete, heitvee või muude kahjulike ainetega - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 46. Maakasutuse õiguse alusel kasutatava maa tähtjaks tagastamata jätmise või selle sihipäraseks kasutamiseks kõlblikku seisukorda viimata jätmise

Maakasutuse õiguse alusel kasutatava maa tähtjaks tagastamata jätmise või maa sihipäraseks kasutamiseks kõlblikku seisukorda viimise kohustuste täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 47. Omavoliline kõrvalekaldumine maakasutuse sihtotstarbest

Kinnitatud planeeringu või kohaliku omavalitsusorgani otsusega või muude õigusaktidega määratud maakasutuse sihtotstarbest omavolilise kõrvalekaldumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 48. Maakasutuse piirimärkide kahjustamine

Maakasutuse piirimärkide rikkumise, hävitamise või omavolilise teisaldamise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 48¹. Geodeetilise võrgu märkide kahjustamine

Kohaliku (linnade või valdade) või riikliku plaanilise, kõrguselise ja gravimeetrilise võrgu märkide hävitamise, rikkumise või omavolilise teisaldamise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 49. Maakatastri pidamise korra rikkumine

Maakatastri pidamise korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 50. Maavarade ja maapõue kaitse ning kasutamise korra rikkumine

(1) Maapõue geoloogilise uurimistöö korra rikkumise eest, mis võib põhjustada või põhjustas maavarade uuritud varude või maavarasid kaevandavate ettevõtete, samuti maavarade tootmisega mitteseotud allmaarajatiste ehitamis- ja eksploatatsioonitingimuste ebatõepärase hinnangu, ning maapõue geoloogilisel uurimisel ja maardlate kaevandamisel vajalike geoloogilise dokumentatsiooni, maavarade proovide dublikaatide ja puursüdamikute kaotamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Maavarade ja maapõue kaitse ja kasutamise korra muu rikkumise eest, kui see ei ole omandiõiguse rikkumine maavaradele ja maapõuele, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 51. Sise- ja territoriaalmere ning majandusvööndi kaitse ja kasutamise korra rikkumine

Sise- ja territoriaalmere ning majandusvööndi kaitse ja kasutamise korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 52. Vee kaitse ja kasutamise korra rikkumine

Vee kaitse ja kasutamise korra rikkumise eest, kui see ei ole veemandiõiguse rikkumine, - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 53. Ohtlike kemikaalide käitlemise nõuete rikkumine

(1) Ohtlike kemikaalide arvestamise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Ohtlike kemikaalide käitlemise või ohtlikust kemikaalidest teavitamise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(3) Ohtlike kemikaalide käitlemisega tekitatud keskkonnareostusest päästeasutusele kemikaali käitleja poolt teatamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 53¹. Kiirgusohutuse nõuete rikkumine

(1) Kiirgustegevusloaga määratud tingimuste rikkumise eest - määratakse rahatrahv kolmekümne kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Kiirgustegevusloaga määratud tingimuste rikkumise eest, kui selle rikkumise kõrvaldamiseks oli varem tehtud ettekirjutus, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 53². Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise või turustamise nõuete rikkumine

Geneetiliselt muundatud organismi keskkonda viimise või geneetiliselt muundatud organismi sisaldavate või nendest koosnevate toodete turustamise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 54. Veekaitse-, veevõtuehitiste või -seadmete või ühisveevärgi, -kanalisatsiooniehitiste või -seadmete kahjustamine või kasutamise nõuete rikkumine

(1) Ühisveevärgi või -kanalisatsiooniehitiste kasutamise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Veekaitse-, veevõtuehitiste või -seadmete või ühisveevärgi, -kanalisatsiooniehitiste või -seadmete kahjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 54¹. Keskkonnaseirejaama või -ala kahjustamine

(1) Keskkonnaseirejaama või -ala kahjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Keskkonnaseirejaama või -ala kahjustamise või kasutamiskõlbmatuks muutmise eest, kui see tõi kaasa keskkonnaseire programmi katkemise, - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 55. [kehtetu]

§ 56. Metsa, puude või põõsaste ebaseaduslik raiumine, hävitamine või kahjustamine

Metsa, puude või põõsaste ebaseadusliku raiumise, hävitamise või muul viisil kahjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viieteist ööpäeva.

§ 57. Metsa uuendamise, kasvatamise, kasutamise või metsakaitse nõuete rikkumine

(1) Metsa uuendamise, kasvatamise, kasutamise või metsakaitse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Metsa uuendamise kohustuse, metsateatise esitamata jätmise või metsakaitse kohustuslike abinõude täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 58. Välisõhu kaitse nõuete rikkumine

(1) Välisõhu kaitse nõuete rikkumise eest, välja arvatud §-des 92⁵ ja 107¹ loetletud haldusõiguserikkumised, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Välisõhu ja osoonikihi kaitse huvides piiratud või keelatud kaupade tootmise, kasutamise, impordi, ekspordi või transiidi piirangu või keelu rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 58¹. Pakendi tootmise, kasutamise, märgistamise ja pakendijäätmete käitlemise nõuete rikkumine

Pakendi tootmise, kasutamise, märgistamise ja pakendijäätmete käitlemise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 59. Jäätmete tekke vältimise või jäätmehoolduse nõuete rikkumine

(1) Jäätmete tekke vältimise või jäätmehoolduse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Jäätmetena keskkonnale või inimese tervisele ohtlike toodete valmistamise, sisse- või väljaveo, müügi või kasutamise keelu, piirangu või eritingimuse rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(3) Jäätmete riikidevahelise veo nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 60. Normatiive ületava müra põhjustamine

(1) Olmemüra tekitamist piiravate eeskirjade ja nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Normatiive ületava müra põhjustamise eest tootmises ja transpordis - määratakse rahatrahv kuni kaheksakümne trahviühiku ulatuses.

(3) Normatiive ületava muu füüsilise keskkonnanahäiringu põhjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 61. Keskkonnajärelevalvelase ettekirjutuse täitmata jätmine

Keskkonnajärelevalvelase ettekirjutuse täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 61¹. Keskkonnamõju hindamise või keskkonnaauditeerimise nõude eiramine

Keskkonnamõju hindamise või keskkonnaauditeerimise nõude eiramise eest, samuti keskkonnamõju hindamise aruandes või keskkonnaauditeerimise järeldusotsuses teadvalt valede andmete esitamise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 62. Loomastiku kaitse ja kasutamise nõuete rikkumine

Loomastiku kaitse ja kasutamise nõuete rikkumise eest, välja arvatud §-des 63, 64 ja 66 loetletud haldusõiguserikkumised, või loomadele hukkusohhtliku olukorra tekitamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 63. Kalavarude kaitse ja kasutamise korra rikkumine

Kalavarude kaitse, jõesilmu, samuti jõevähi ja teiste veeselgrootute ning veetaimede kaitse ja kasutamise korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses või võetakse ära kalapüügiõigus (välja arvatud kalapüügiõigus ühe käsiõngega) kuni kolmeks aastaks.

§ 64. Jahiloomastiku kaitse ja kasutamise korra rikkumine

Jahiloomastiku kaitse ja kasutamise korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses või võetakse ära jahipidamise õigus kuni kolmeks aastaks.

§ 65. Loomakaitseseaduse nõuete rikkumine

(1) Loomapidamisnõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(2) Looma suhtes lubamatu teo toimepanemise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(3) Loomaia tegevusloata tegutsemise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(4) Looma ravimise kohta esitatavate nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(5) Looma avaliku näitamise kohta esitatavate nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(6) Looma vedamise kohta esitatavate nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(7) Looma tapmise, hädatapmise või hukkamise kohta esitatavate nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(8) Loomkatse loata läbiviimise või loomkatse läbiviimise kohta esitatavate nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(9) Järelevalveametniku ettekirjutuse täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 66. Kaitstava loodusobjekti kaitse-eeskirja ja nõuete rikkumine

Riigi poolt kaitse alla võetud loodusobjekti (kaitseala, kaitstava looduse üksikobjekti, kaitsealuse liigi, kivistise või mineraali) kaitse-eeskirja ja nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 66¹. Ranna ja kalda kaitse nõuete rikkumine

Ranna ja kalda kaitse ning kasutamise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 67. Ebaseaduslikult loodusest hangitud loodusvara vastuvõtmine

Ebaseaduslikult loodusest hangitud loodusvara (kala, ulukid, kaitsealused taimed jm) müügiks, töötlemiseks või säilitamiseks vastuvõtmine eest, välja arvatud §-s 141¹ nimetatud haldusõiguserikkumised - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

7. peatükk HALDUSÕIGUSERIKKUMISED TÖÖSTUSES, EHITUSEL JA ENERGEETIKA VALDKONNAS

§ 68. Ohutuseeskirjade ja -nõuete rikkumine

(1) Ohutuseeskirjade ja -nõuete rikkumise eest riikliku tehnilise järelevalve asutuste kontrolli valdkonda kuuluvates ettevõtetes ja rajatistel - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Ohutuseeskirjade ja -nõuete rikkumise eest aatomienergia rajatistel - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 69. Elektri-, gaasi- ja kaugküttevõrgu kaitsevõõndis kehtestatud kitsenduste rikkumine

Elektri-, gaasi- või kaugküttevõrgu kaitsevõõndis kehtestatud kitsenduste rikkumise eest, mis põhjustas või võis põhjustada tarbijate elektri, soojusenergia või gaasiga varustamise katkemise või muu varalise kahju, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 70. [kehtetu]

§ 71. Gaasi kasutamise eeskirjade rikkumine

(1) Kütusena, toormena või tehnoloogiliseks otstarbeks gaasi kasutamise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kuuekümmne trahviühiku ulatuses.

(2) Kui käesoleva paragrahvi 1. lõikes ettenähtud tegevusega põhjustati avarii, õnnetusjuhtum või varaline kahju, - määratakse rahatrahv kuni saja kahekümne trahviühiku ulatuses.

(3) [kehtetu]

§ 72. Võrgugaasi, vedelkütuse või energia omavoliline tarbimine

(1) Tarbija omavolilise ühendamise eest gaasi-, vedelkütuse- või energiavõrku või vastava arvestusseadme näidu moonutamise eest, kui sellega ei tekitatud olulist kahju, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Võrgugaasi, vedelkütuse või energia tarbimise eest nende müüja poolt registreerimata tehniliselt korras oleva arvestusseadmega või arvestusseadme plommi rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksakümne trahviühiku ulatuses.

§ 73. Ehituseeskirjade ja -normide rikkumine

(1) Omavolilise ehitamise, hoonete ja rajatiste omavolilise eksploatatsiooni võtmise, muude ehituseeskirjade, samuti hoonestuseeskirjade ja ehitusnormide rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Tegutsemise eest ehitusalal vastavat tegutsemislitsentsi omamata või litsentsi tingimusi rikkudes - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 74. Kohaliku omavalitsuse järelevalveinseneri või ehitusjärelevalve eest vastutava ametniku ettekirjutuste täitmata jätmine

Ehituseeskirjade rikkumise peatamiseks või lõpetamiseks tehtud ehitusjärelevalve ametiisikute ettekirjutuste täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 74¹. Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni või Energiaturu Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata jätmine

Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni või Energiaturu Inspektsiooni ettekirjutuse määratud tähtjaks täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

8. peatük

HALDUSÕIGUSERIKKUMISED PÕLLUMAJANDUSES JA VETERINAARESKIRJADE RIKKUMISED

§ 75. Külvi kahjustamine, põllumajanduskultuuride kasutusüksusel asuva koristatud saagi rikkumine või hävitamine või istandiku kahjustamine

Külvi kahjustamise, põllumajanduskultuuride kasutusüksusel asuva koristatud saagi rikkumise või hävitamise või istandiku kahjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 75¹. Riigi teravilja ja teraviljasaaduste hoidmise eeskirjade rikkumine

Riigieelarve või teiste riiklike vahendite arvel ostetud teravilja või teraviljasaaduste hoidmise ja sertifitseerimise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 75². Väetise kvaliteedi-, tootmis-, töötlemis- ja impordinõuete rikkumine või mittenõuetekohane täitmine

(1) Registreerimiskohustuse täitmata jätmise ja kehtestatud või deklareeritud kvaliteedinõuete rikkumise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Kvaliteedi määramise ja sellele vastavuse tõendamise kohustuse täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(3) Pakendamise ja pakendi märgistusnõuete rikkumise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(4) Järelevalvetoimingute takistamise ja väetisepartii või selle osa turustamise või muul viisil üleandmise alustamise eest enne kontrollproovide alusel järelevalveasutuse poolt tehtavat otsust, samuti kehtestatud nõuetele mittevastava kvaliteediga väetise turustamisel või muul viisil üleandmisel ostjate või vastuvõtjate informeerimata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(5) Omakontrolli teostamise kohustuse täitmata jätmise, kehtestatud nõuetele mittevastava kvaliteediga väetise puhul informeerimiskohustuse ja hävitamiskohustuse ning järelevalveasutuse otsuse täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

75³. Söödaseaduse nõuete rikkumine

- (1) Söödale esitatavate nõuete rikkumise eest viisil, mis ohustab inimese või looma tervist või keskkonda, - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.
- (2) Sööda pakendamise-, vedamise- või märgistamisnõuete rikkumise või sööda võltsimise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.
- (3) Sööda tootmise- või vahendamise nõuete rikkumise, sealhulgas arvestuskohustuse täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.
- (4) Tunnustamata või registreerimata ettevõtte kaudu sööda tootmise või vahendamisega tegelemise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.
- (5) Sööda sisseveost järelevalveasutusele teatamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses iga teatamata jäetud kaubadeklaratsiooni kohta.
- (6) Ettevõtte tegevusest teatamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

§ 75⁴. Mahepõllumajanduse seaduse nõuete rikkumine

- (1) Põllumajandussaaduse või -toote mahepõllumajandusele viitava märgistamise eest isiku poolt, kellel ei ole sellekohast õigust - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.
- (2) Mahepõllumajandusliku taimekasvatuse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (3) Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (4) Mahepõllumajandusele viitavalt märgistatud põllumajandussaaduse või -toote mahepõllumajandusliku töötlemise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 76. Taimekaitseaduse nõuete rikkumine

- (1) Taimetervise registrisse kandmise kohustuse täitmata jätmise või registrile valeandmete esitamise, samuti järelevalveametniku tegevuse takistamise eest ning ettekirjutuse ja otsuse täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.
- (2) Taimekaitsevahendi pakendi ja selle märgistuse kohta kehtivate nõuete ning taimekaitsevahendi turustamise ja kasutamise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (3) Taimede, taimsete saaduste ja muude objektide tootmisel, esmatöötlemisel, ladustamisel, pakendamisel, sisseveol ja turustamisel taimetervisenõuete rikkumise eest ning taimepassi kasutamise, asendamise ja säilitamise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (4) Taimekaitseadme ohutusnõuete, samuti selle tootmise, importimise, turustamise ja ülevaatuse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.
- (5) Ohtliku taimekahjustaja levitamise, samuti ohtliku taimekahjustaja tõrjebinõude rakendamata jätmise eest taimekarantiini ajal - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 76¹. Sordikaitseaduse rikkumine või mittenõuetekohane täitmine

- (1) Sordikaitse taotleja poolt sordikaitsetaotluses valeandmete esitamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (2) Sordinime kasutamise nõuete rikkumise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.
- (3) Proovide, näidiste või koostisosade saatmise, informatsiooni ja dokumentide ning seemne või paljundusmaterjali esitamise kohustuse täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (4) [kehtetu]

§ 76². Seemne ja taimse paljundusmaterjali seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete rikkumine

Seemne ja taimse paljundusmaterjali tootmise, sertifitseerimise, kontrolli, pakendamise, müügipakendi markeerimise, turustamise ja sisseveo korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 76³. Aiandustoodete seaduse nõuete rikkumine

(1) Aiandustoote kohta kehtivate kvaliteedinõuete rikkumise eest aiandustootja, aiandustoote turustaja või importija poolt - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Aiandustoote turustaja poolt aiandustoote kohta kehtivate turustamisnõuete rikkumise ja turu valdaja poolt oma kohustuste täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 77. Umbrohu- või võsatõrjeabinõude rakendamata jätmise

Umbrohu- või võsatõrjeabinõude rakendamata jätmise ning umbrohu või võsa leviku vältimise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 78. [kehtetu]

§ 79. Kuivendussüsteemide, veejuhtmete ja neil asuvate hüdrotehniliste rajatiste eksploatatsiooni-, kaitse- ja korrashoiueeskirjade rikkumine ning nende süsteemide ja rajatiste kahjustamine

Kuivendussüsteemide, veejuhtmete ja neil asuvate hüdrotehniliste rajatiste eksploatatsiooni-, kaitse- või korrashoiueeskirjade rikkumise või nende süsteemide ja rajatiste kahjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 80. Veterinaarnõuete rikkumine

(1) Ilma tegevusloata veterinaarpraksisega tegelemise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(2) Veterinaarias kasutatavate ravimite ja ravimsöötade kasutamise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(3) Veterinaararsti või volitatud veterinaararsti poolt kohustuste täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(4) Veterinaarjärelevalve objekti tegelikule seisundile või kvaliteedile mittevastava veterinaartõendi väljastamise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(5) Loomakasvatushoonetele kehtestatud veterinaarnõuete rikkumise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(6) Loomapidaja poolt loomade haigestumisest või veterinaararsti poolt loomataudi kahtlusest teatamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(7) Looma viimise eest näitusele, võistlusele, laadale või oksjonile ilma eelnevaid veterinaarseid menetlusi teostamata ja ilma sellekohase veterinaartõendita ning loomade transportimise nõuete ja profülaktilise karantiini tingimuste rikkumise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(8) Loomade identifitseerimiskohustuse täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksakümne trahviühiku ulatuses.

(9) Loomsete saaduste veterinaarnõuete rikkumise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(9¹) Looma või loomsete saaduste veterinaarnõuete rikkumise või mittenõuetekohase täitmise eest viisil, mis ohustab inimese või looma tervist või keskkonda, - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses

(10) Loomataudi kahtluse või loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete ja loomatauditõrje eeskirjade mittejärgimise või mittenõuetekohase järgimise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(11) Järelevalveametnike ja volitatud veterinaararstide kontrollialase tegevuse takistamise, selleks vajalike dokumentide ja andmete esitamisest keeldumise või valeandmete esitamise, samuti veterinaarteenust osutavale või järelevalvet teostavale veterinaararstile ohutute töötingimuste mittetagamise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 80¹. Tõuaretuseeskirjade rikkumine

(1) Ebaõigete tõuaretusandmete esitamise ja väljastamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Tõumaterjali kasutamise ja paljundamise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3) Tõumaterjali impordi ja ekspordi korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 81. Koerte ja kasside pidamise eeskirjade rikkumine

(1) Koerte ja kasside pidamise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest, mis põhjustas varalise kahju või isiku tervise kahjustuse, - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

9. peatükk HALDUSÕIGUSERIKKUMISED TRANSPORDIS JA TEEDEMAJANDUSES

§ 82. Raudteetranspordi liiklusohutuse rikkumine

(1) Rongiliiklust segada võivate esemete asetamise eest raudteele - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Raudteest loomveokitega ülesõitmise või kariloomade üleajamise või raudtee lähedal kariloomade karjatamise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(3) Raudtee, selle kaitseistandike, lumetõkete ja muude teobjektide, signalisatsiooni- ja siderajatiste ning seadeldiste kahjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(4) Kehtestatud gabariitide järgimata jätmise eest veoste peale- ja mahalaadimisel - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(5) Raudteel kõndimise eest selleks mitte ette nähtud kohas - määratakse rahatrahv kuni viie trahviühiku ulatuses.

§ 83. Raudteetranspordivahendite kasutamise korra rikkumine

(1) Liikuvale rongile pealeminemise või sellelt mahatuleku, vaguni astmelaua või katusel sõitmise, kaubarongi omavolilise sõitmise, rongi omavolilise peatamise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Reisivaguni sisseseade, veduri või vaguni akende rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(3) Rongi vaguniaknast või -uksest prahi või esemete väljaviskamise eest - määratakse rahatrahv kuni viie trahviühiku ulatuses.

(4) Suitsetamise eest reisirongi vagunis suitsetamiseks mitte ette nähtud kohas - määratakse rahatrahv kümne trahviühiku ulatuses.

§ 83¹. Registreerimata ja raudtee tehnokasutuseeskirja nõuetele mittevastava raudteeveeremi juhtimine või seda juhtima lubamine või raudtee omavoliline kasutamine

(1) Kehtestatud korras registreerimata või raudtee tehnokasutuseeskirja nõuetele mittevastava raudteeveeremi juhtimise eest - määratakse rahatrahv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Kehtestatud korras registreerimata raudteeveeremit või raudtee tehnokasutuseeskirja nõuetele mittevastavat raudteeveeremit juhtima lubamise või raudtee omavolilise kasutamise eest veeremi omaniku või valdaja või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 84. Lennuohutuseeskirjade rikkumine

(1) Lennuvälja piirkonna eristamiseks kasutatavate tähistusmärkidega või -seadistega sarnanevate mis tahes märkide või seadiste lennuvälja piirkonda paigutamise eest; lennujaama või lennuvälja juhtkonna loata pürotehnikavahendite süütamise eest; õhusõidukite lendudele ohtlike, lindude kogunemist soodustavate objektide ehitamise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Õiste või päevaste tähistusmärkide või seadiste hoonetele või rajatistele paigutamise eeskirjade täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Lennuväljaseadmete, -märgistuse või -märkide, õhusõidukite või nende seadmete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(4) Lennujaama (peale jaamahoone) või lennuvälja territooriumilt või lendude raadio- või valgustusgaranteerimisobjekti territooriumilt nõuetekohase loata läbimineku või läbisõidu eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(5) Lennuväljade käitamiseeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(6) Käesoleva paragrahvi 2., 3. ja 4. lõikes loetletud tegevuse eest, kui see põhjustas ohu lennunduse julgeolekule, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 85. Ohutusnõuete rikkumine õhusõidukis

(1) Õhusõiduki kapteni korralduse täitmata jätmise eest reisija poolt - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Ohutusnõuete rikkumise eest õhusõidukis reisija poolt - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 86. Tsiviillennunduse julgestuseeskirjade rikkumine

Tsiviillennunduse julgestuseeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 87. Meretranspordi liikluseeskirjade rikkumine

(1) Meretranspordis kehtestatud laevade sadamasse tuleku ja sadamast väljumise eeskirjade või laevade sadamavetes seismise ja liiklemise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Sadamavetes nõuetekohase loata tuukritööde tegemise või signaalide andmise eeskirjade järgimata jätmise eest nende tööde ajal - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Laevade kokkupõrke vältimise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(4) Laevasõidu eest merel või sadamasse sissesõidul ilma lootsita kohustusliku lootsimise piirkonnas - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 88. Reisijate ohutusnõuete rikkumine mere- ja siseveetranspordis

(1) Reisijate laevalemineku, teeloleku ja mahatuleku ohutust tagavate nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Laevale lubatud reisijate piirarvust suurema arvu reisijate laevale pealevõtmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 89. Ohutu liikluse korra rikkumine siseveetranspordis

(1) Siseveetranspordis laevade sulengutes, reididel ja sadamates liiklemise ja seismise, mitme aluse ja parve pukseerimise eeskirjade, laevade laadimise, lossimise ja veoste ladustamise korra rikkumise eest, samuti sadama- ja hüdrotehniliste rajatiste, seadeldiste ja seadmete kahjustamise eest või laevade registreerimise ning nende tehnilise ülevaatus korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Siseveetranspordivahendi, sealhulgas väikelaeva juhtimise eest joobeseisundis - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või võetakse ära siseveetranspordivahendi juhtimise õigus ühest kuni kahe aastani.

(3) Nõuetekohase loata tuukritööde tegemise eest, samuti signaalide andmise eeskirjade järgimata jätmise eest nende tööde ajal, tõkkeparvede ja palgisadamate ülesseadmise ning paigaldamise korra rikkumise eest, ujuv- ja kaldamärkide hävitamise, rikkumise ja maharebimise, samuti nende ümberpaigutamise eest veeteetõtajate loata või kalatõkete ja muude kalapüügiseadmete paigaldamise eest väljaspool selleks määratud kohti ja veeteetehnilise teenistusega kooskõlastamata, - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 90. Meretranspordivahendite kasutamise korra rikkumine

(1) Meretranspordi signalisatsiooni- ja siderajatiste ning -seadeldiste kahjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Laevade sisseseade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(3) Laevades selleks mitte ette nähtud kohtades suitsetamise eest - määratakse rahatrahv kuni viie trahviühiku ulatuses.

§ 90¹. Meresõiduohutusnõuete rikkumine

(1) Laeva lubatud süvisest ülelaadimise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Laeva reisiks ettevalmistamata jätmise eest, kui see tõi kaasa tagajärje, mis põhjustas laeva kinnipidamise Eesti või välisriigi sadamas - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3) Meresõiduohutusnõuete rikkumise eest, mis seadis ohtu laeva või selle reisijad või mõne teise laeva - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(4) Laevadokumentideta või aegunud laevadokumentidega laevaga meresõidu eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(5) Logi- või naftaraamatu või masina- või raadiojaama päevaraamatu pidamise korra rikkumise või neisse ebaõigete andmete kandmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 90². Laevaavariist mitteteatamine ja laevadokumentide esitamisest keeldumine meresõiduohutuse riiklikule järelevalveorganile

(1) Laevaavariist või muust õnnetusjuhtumist laeval riiklikule järelevalveorganile teatamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Meresõiduohutust kontrollima volitatud riiklikele järelevalveametnikele laevadokumentide esitamisest keeldumise või laeva või selle lasti kohta valeandmete esitamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 90³. Navigatsioonimärkide kahjustamine

Navigatsioonimärkide kahjustamise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 90⁴. Merreuppunud võõra vara loata ülestõstmine

Eesti territoriaalvetes või majandusvööndis merreuppunud võõra vara pädeva riigiasutuse loata ülestõstmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 91. Mere- ja siseveetranspordivahendite ja nende sadamate registreerimise, arvestuse ja kasutamise korra rikkumine

(1) Mere- ja siseveetranspordivahendite, sealhulgas väikelaevade ja nende sadamate registreerimise, arvestuse ja kasutamise korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

(1¹) Sadamakapteni poolt sadamas laevaliikluse ohutusnõuete täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud tegevuse eest, kui sellega kaasneb oht inimeste tervisele, looduskeskkonnale või varalise kahju tekkimine, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 91¹. Laeva identifitseerimisnõuete rikkumine

Laeva kapteni või laeva juhtimise eest vastutava isiku poolt laeva identifitseerimisnõuete rikkumise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 91². Laeval Eesti riigilipu kandmise eeskirja rikkumine

Laeva kapteni või laeva juhtimise eest vastutava isiku poolt laeval Eesti riigilipu kandmise eeskirja rikkumise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 92. Registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõiduki juhtimine või seda juhtima lubamine

(1) Teadvalt kehtestatud korras registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõiduki juhtimise eest - määratakse rahaträhv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Kehtestatud korras registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõidukit juhtima lubamise eest sõiduki omaniku või valdaja või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 92¹. Mootorsõiduki riikliku registreerimismärgi õigusvastane kasutamine

(1) Mitteloetava riikliku registreerimismärgiga mootorsõiduki juhtimise eest - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Riikliku registreerimismärgita või sellele mootorsõidukile mittekuuluva riikliku registreerimismärgiga sõiduki juhtimise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kuue kuuni.

§ 92². Tehnoülevaastust mitteläbinud mootorsõiduki juhtimine või seda juhtima lubamine

(1) Tehnoülevaastust mitteläbinud mootorsõiduki juhtimise eest - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Tehnoülevaastust mitteläbinud mootorsõidukit juhtima lubamise eest sõiduki omaniku või valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt - määratakse rahaträhv kuni kahekümne viie trahviühiku ulatuses.

§ 92³. Omavoliliselt ümberehitatud mootorsõiduki juhtimine

Omavoliliselt ümberehitatud mootorsõiduki juhtimise eest - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 92⁴. Tehnilise rikkega mootorsõiduki juhtimine või seda juhtima lubamine

(1) Mootorsõiduki, millel omal jõul ei ole lubatud sõita, juhtimise eest - määratakse rahaträhv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Mootorsõidukit, millel omal jõul ei ole lubatud sõita, juhtima lubamise eest sõiduki omaniku või valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 92⁵. Keskkonnaohtliku mootorsõiduki juhtimine või seda juhtima lubamine

(1) Keskkonnaohtliku mootorsõiduki, s.o sõiduki, mille heitmete saasteaine sisaldus või tekitatav müra ületab normatiivi, juhtimise eest - määratakse rahaträhv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Keskkonnaohtlikku mootorsõidukit juhtima lubamise eest selle omaniku või valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 92⁶. Mootorsõiduki juhtimine, milles asub kiirusemõõteseadet avastav või selle tööd häiriv seade

Mootorsõiduki juhtimise eest, milles asub kiirusemõõteseadet avastav või selle tööd häiriv seade, - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 92⁷. Alarmlituse sõiduki tähistuse ebaseaduslik kasutamine

Mootorsõidukile alarmlituse sõiduki tähistuse (äravahetamiseni sarnane värviskeem või erisignaalseade) õigusvastase pealekandmise või paigutamise eest või selliselt tähistatud mootorsõiduki omamise, valdamise, kasutamise või juhtimise eest, samuti mootorsõiduki, milles asub õigusvastaselt selline erisignaalseade, juhtimise eest - määratakse rahaträhv saja kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 92⁸. Erimärgistatud vedelkütusega seotud rikkumised

(1) Erimärgistatud vedelkütuse kasutamise eest sõiduki mootorikütusena – määratakse rahaträhv kaheksaja kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Erimärgistatud vedelkütusest erimärgistamiseks kasutatud lisaainete eemaldamise või selle tulemusel saadud vedelkütuse hoidmise, ladustamise, võõrandamise, müügiks pakkumise või kasutamise eest – määratakse rahaträhv kuni 300 000 krooni või rikkumise vahetuks objektiks olnud vedelkütuse väärtuse kuni kolmekordses ulatuses.

§ 93. Õhusõiduki kasutamise eeskirjade ja lennundustegevuslitsentsi tingimuste rikkumine

(1) Lennukõlblikkuse nõuetele mittevastava õhusõiduki juhtimise eest või õhusõiduki juhtimise eest, mis on vastava loata ümber ehitatud või mis ei ole kehtestatud korras registreeritud või millel ei ole kehtivat lennukõlblikkuse tunnistust, - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses.

(2) Lennundustegevuse litsentsimise eeskirjade rikkumise või lennundustegevuslitsentsi tingimuste mittetäitmise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses.

§ 94. Mootorsõidukile lubatud sõidukiiruse ületamine

(1) Mootorsõidukile lubatud sõidukiiruse ületamise eest kuni kakskümmend kilomeetrit tunnis - määratakse rahaträhv kuni viie trahviühiku ulatuses.

(2) Mootorsõidukile lubatud sõidukiiruse ületamise eest kakskümmend üks kuni nelikümmend kilomeetrit tunnis - määratakse rahaträhv kümne kuni kuuekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kolme kuuni.

(3) Mootorsõidukile lubatud sõidukiiruse ületamise eest üle neljakümne kilomeetri tunnis - määratakse rahaträhv kuuekümne kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kolmest kuni kuue kuuni või määratakse rahaträhv kolmekümne kuni viiekümne trahviühiku ulatuses ja võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kolme kuuni.

§ 95. Mootorsõiduki juhi poolt raudteeülesõidukoha ületamise eeskirjade rikkumine

Mootorsõiduki juhi poolt raudteeülesõidukoha ületamise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni kahekümne viie trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kuni kolmeks kuuks.

§ 95¹. Parkimisnõuete rikkumine

(1) Sõiduki parkimise eest selleks keelatud kohas - määratakse rahaträhv viie kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Sõiduki parkimise eest selleks keelatud kohas nii, et see on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust - määratakse rahaträhv kümne kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Sõiduki parkimise eest avalikul tasulisel parkimiskohal,

1) kui tasutud parkimisaega on ületatud mitte rohkem kui 30 minutit - määratakse rahaträhv kuni viie trahviühiku ulatuses;

2) kui selle eest ei ole tasutud - määratakse rahaträhv kümne kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 96. Mootorsõiduki juhtimine joobeseisundis

(1) Mootorsõiduki juhtimise eest joobeseisundis isiku poolt, kes on tarvitanud alkoholi, narkootikumi või psühhotoksilisi aineid, või mootorsõiduki juhtimise üleandmise eest joobeseisundis isikule - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kahe aastani või määratakse rahaträhv neljakümne kuni saja kahekümne trahviühiku ulatuses ja võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kuuest kuust kuni ühe aastani või määratakse haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellel ei ole mootorsõiduki juhtimise õigust, - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses või määratakse haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

(3) [kehtetu]

(4) Käesoleva paragrahvi 2. lõikes märgitud tegevuse eest, kui sellega tekitati varaline kahju või kerge kehavigastus, - määratakse rahatrahv saja kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(5) Käesolevas paragrahvis märgitud tegevuse eest, kui selles ilmnevad kriminaalkoodeksi § 204 lõigetes 1 või 3 ettenähtud kuriteo tunnused, kuid isikut ei võetud kriminaalvastutusele ja kriminaalasi lõpetati kriminaalmenetluse koodeksi § 5 lõike 4 alusel - karistatakse haldusarestiga kolmkümmend ööpäeva ja võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kolmeks aastaks.

§ 96¹. Raudteeveeremi juhtimine isiku poolt, kes on tarvitanud alkoholi, narkootilisi, psühhotroopseid või psühhotoksilisi aineid

Raudteeveeremi juhtimise eest joobeseisundis isiku poolt, kes on tarvitanud alkoholi, narkootilisi, psühhotroopseid või psühhotoksilisi aineid, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või võetakse ära raudteeveeremi juhtimise õigus ühest kuni kahe aastani või määratakse haldusarest kuni kakskümmend ööpäeva.

§ 97. Õhusõiduki juhtimine isiku poolt, kes on tarvitanud alkoholi, narkootikume, psühhotroopseid või psühhotoksilisi aineid

Õhusõiduki juhtimise eest isiku poolt, kes on tarvitanud alkoholi, narkootikume, psühhotroopseid või psühhotoksilisi aineid, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või võetakse ära õhusõiduki juhtimise õigus kahest kuni kolme aastani või määratakse haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 98. Isiku kõrvalehoidumine joobeseisundit tuvastavast läbivaatusest

(1) Mootorsõiduki ilmsete joobetunnustega juhi kõrvalehoidumise eest joobeseisundit tuvastavast läbivaatusest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja viiekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kahest kuni kolme aastani või määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja kahekümne trahviühiku ulatuses ja võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kahe aastani või määratakse haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellel ei ole mootorsõiduki juhtimise õigust, - määratakse rahatrahv saja kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(3) Siseveetranspordivahendi, sealhulgas väikelaeva juhi kõrvalehoidumise eest joobeseisundit tuvastavast läbivaatusest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja viiekümne trahviühiku ulatuses või võetakse laevajuhilt väikelaeva juhtimise õigus kahest kuni kolme aastani.

(4) Käesoleva paragrahvi 3. lõikes märgitud tegevuse eest isiku poolt, kellel ei ole siseveetranspordivahendi, sealhulgas väikelaeva juhtimise õigust, - määratakse rahatrahv saja kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(4¹) Raudteeveeremi ilmsete joobetunnustega juhi kõrvalehoidumise eest joobeseisundit tuvastavast läbivaatusest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja viiekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära raudteeveeremi juhtimise õigus ühest kuni kahe aastani.

(4²) Käesoleva paragrahvi 4¹. lõikes märgitud tegevuse eest isiku poolt, kellel ei ole raudteeveeremi juhtimise õigust, - määratakse rahatrahv saja kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(5) Õhusõiduki juhi kõrvalehoidumise eest joobeseisundit tuvastavast läbivaatusest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja viiekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära õhusõiduki juhtimise õigus kahest kuni kolme aastani.

(6) Käesoleva paragrahvi 5. lõikes märgitud tegevuse eest isiku poolt, kellel ei ole õhusõiduki juhtimise õigust, - määratakse rahatrahv saja kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 99. Mootorsõiduki juhi poolt liikluseeskirjade rikkumine, kui see põhjustas varalise kahju või kehavigastuse

(1) Mootorsõiduki juhi poolt liikluseeskirjade rikkumise eest, kui see põhjustas varalise kahju või kerge kehavigastuse, - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kuni kuueks kuuks või määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses ja võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kuni kolmeks kuuks.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellel ei ole mootorsõiduki juhtimise õigust, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

§ 99¹. Raudteeveeremi juhi poolt raudteeliikluse nõuete rikkumine

(1) Raudteeveeremi juhi poolt raudteeliikluse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära raudteeveeremi juhtimise õigus ühest kuni kahe aastani.

(2) Sama tegevuse eest, kui see põhjustas varalise kahju või kerge kehavigastuse, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 100. Õhusõiduki juhi poolt lennureeglite rikkumine

(1) Õhusõiduki juhi poolt lennureeglite rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest, kui see põhjustas varalise kahju või kerge kehavigastuse, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 101. Mootorsõiduki juhtimine juhtimisõiguseta isiku poolt

(1) Mootorsõiduki juhtimise eest isiku poolt, kellel ei ole vastava kategooria mootorsõiduki juhtimise õigust või sellisele isikule mootorsõiduki juhtimise üleandmise eest - määratakse rahatrahv kolmekümne kuni kaheksakümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellelt mootorsõiduki juhtimise õigus karistusena ära on võetud, või sellisele isikule mootorsõiduki juhtimise üleandmise eest - määratakse rahatrahv saja kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 101¹. [kehtetu]

§ 101². Raudteeveeremi juhtimine juhtimisõiguseta isiku poolt

(1) Raudteeveeremi juhtimise eest juhtimisõiguseta isiku poolt või sellisele isikule raudteeveeremi juhtimise üleandmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellelt raudteeveeremi juhtimise õigus karistusena ära on võetud või sellisele isikule raudteeveeremi juhtimise üleandmise eest, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 102. Õhusõiduki juhtimine juhtimisõiguseta isiku poolt

(1) Õhusõiduki juhtimise eest juhtimisõiguseta isiku poolt või sellisele isikule õhusõiduki juhtimise üleandmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellelt õhusõiduki juhtimise õigus karistusena ära on võetud, või sellisele isikule õhusõiduki juhtimise üleandmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 103. Mootorsõiduki peatamise märguande eiramine

(1) Mootorsõiduki juhi poolt mootorsõiduki kohustusliku peatamise märguande tahtliku eiramise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kolme aastani või määratakse rahatrahv kolmekümne kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses ja võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kuuest kuust kuni kahe aastani või määratakse haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellel ei ole mootorsõiduki juhtimise õigust, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(3) Mootorsõiduki peatamise märguande on kohustuslik, kui selle on andnud kehtestatud korras politseiametnik, abipolitseinik või muu isik, kes on selleks volitatud seaduse või seaduse alusel antud muu õigusaktiga.

§ 103¹. Liiklusõnnetusest mitteteatamine

(1) Liiklusõnnetuses osalenud mootorsõiduki juhi poolt liiklusõnnetusest politseile mitteteatamise eest juhul, kui teatamine on kohustuslik, või sealjuures politseilt saadud korralduse eiramise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja seitsmekümne trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kolme aastani või määratakse rahatrahv kolmekümne kuni saja trahviühiku ulatuses ja võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kuuest kuust kuni kahe aastani või määratakse haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellel ei ole mootorsõiduki juhtimise õigust, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 103². Sõidueesõiguse kasutamise takistamine

Mootorsõiduki juhi poolt sõidueesõiguse mitteandmise eest eritalituse sõidukile liikluseeskirjas ettenähtud juhtumil - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 104. Liiklusõnnetuses osalenud juhi poolt pärast liiklusõnnetust alkoholi tarvitamine

Alkoholi tarvitamise eest liiklusõnnetuses osalenud mootorsõiduki juhi poolt vahetult pärast liiklusõnnetust kuni selle asjaolude väljaselgitamiseni sündmuskohal - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kolme aastani või määratakse rahatrahv kolmekümne kuni kaheksakümne trahviühiku ulatuses ja võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kahe aastani või määratakse haldusarest kuni kaksikümmend ööpäeva.

§ 104¹. Rongiõnnetuses osalenud juhi poolt pärast rongiõnnetust alkoholi, narkootiliste, psühhotroopsete või psühhotoksiliste ainete tarvitamine

Alkoholi, narkootiliste, psühhotroopsete või psühhotoksiliste ainete tarvitamise eest rongiõnnetuses osalenud raudteeveeremi juhi poolt vahetult pärast rongiõnnetust kuni selle asjaolude väljaselgitamiseni sündmuskohal - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või võetakse ära raudteeveeremi juhtimise õigus ühest kuni kahe aastani või määratakse haldusarest kuni kaksikümmend ööpäeva.

§ 105. Liikluseeskirja rikkumine jalakäija või muu liikleja poolt

(1) Jalakäija, jalgratturi, loomveoki juhi, sõitja või mopeedijahi poolt liikluseeskirja rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest, kui see pandi toime joobeseisundis isiku poolt või kui sellega tekitati teisele isikule kerge kehavigastus või varaline kahju või liiklusohu, - määratakse rahatrahv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 106. Mootorsõiduki juhi poolt liikluseeskirja muu rikkumine

(1) Mootorsõiduki juhi poolt liikluseeskirja muu rikkumise eest, välja arvatud käesoleva seadustiku §-des 92, 92¹, 92², 92³, 92⁴, 92⁵, 92⁶, 92⁷, 94, 95, 95¹, 96, 98, 99, 101, 103, 103¹, 103² ja 104 loetletud õiguserikkumised, - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest, kui see põhjustas liiklusohu, - määratakse rahatrahv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus ühest kuni kuue kuuni.

(3) Liiklusohu on olukord, mis sunnib teist liiklejat ohu vältimiseks järsult muutma liikumissuunda või -kiirust või peatuma.

§ 106¹. Kohustusliku liikluskindlustuse kindlustuspoliisi või liikluskindlustuse lepingu sõlmimise kohustusest vabastamise tõendi esitamata jätmise või kohustusliku liikluskindlustuse lepingu sõlmimata jätmise

(1) Sõidukijahi poolt kohustusliku liikluskindlustuse kindlustuspoliisi või liikluskindlustuse lepingu sõlmimise kohustusest vabastamise tõendi esitamata jätmise eest kontrollimise õigust omavale isikule - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest, kui sõidukit kasutati kohustusliku liikluskindlustuse lepingu maksevabal perioodil, - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Sõiduki kasutamise eest, kui sõidukit kasutati kohustusliku liikluskindlustuse lepingu maksevabal perioodil ja põhjustati liiklusõnnetus või kui kohustuslik liikluskindlustuse leping on sõlmimata, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kolmest kuust kuni ühe aastani.

§ 106². jõustub 1.01.2003.

§ 106². Mootorsõidukimaksu või raskeveokimaksu tasumist või sellest vabastamist tõendava dokumendi mitteesitamine

Sõidukijuhi poolt mootorsõidukimaksu või raskeveoki korral raskeveokimaksu tasumist või sellest vabastamist tõendava dokumendi mitteesitamise eest kontrollimise õigust omavale isikule - määratakse rahaträhv kümne kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

§ 107. Tehnilise rikkega sõidukit juhtima lubamine

Mootorvedurit, laeva, õhusõidukit või muud sõidukit (välja arvatud mootorsõiduk), mille käitamine on keelatud tehnilise rikke tõttu, juhtima lubamise eest selle omaniku või valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 107¹. Keskkonnoahtlikku sõidukit juhtima lubamine

Mootorvedurit, laeva, õhusõidukit või muud sõidukit (välja arvatud mootorsõiduk), mille heitmete saasteaine sisaldus või tekitatav müra ületab normatiivi, juhtima lubamise eest selle omaniku või valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 108. Lennukõlblikkuse nõuetele mittevastava õhusõiduki käitamise lubamine ja õhusõidukite käitamise eeskirjade muud rikkumised

Õhusõiduki omaniku või valdaja või õhusõiduki tehnilise seisundi ja käitamise eest vastutava ametiisiku poolt kehtivatele lennukõlblikkuse nõuetele mittevastava õhusõiduki või vastava loata ümberehitatud või kehtestatud korras registreerimata või lennukõlblikkuse tunnistusega õhusõiduki käitamise lubamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 109. Joobeseisundis juhi või mootorsõiduki juhtimise õiguseta isiku mootorsõidukit juhtima lubamine

(1) Omaniku või sõidukivaldaja või ametiisiku poolt joobeseisundis juhi mootorsõidukit juhtima lubamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Omaniku või sõidukivaldaja või ametiisiku poolt mootorsõiduki juhtimise õiguseta isiku mootorsõidukit juhtima lubamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 110. Mootorsõiduki juhi poolt sõitjate- või veoseveo eeskirja rikkumine

Mootorsõiduki juhi poolt sõitjate- või veoseveo eeskirja rikkumise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või võetakse ära mootorsõiduki juhtimise õigus kolmest kuni kuue kuuni.

§ 110¹. Mootorsõiduki juhile kehtestatud töö-, sõidu- ja puhkeaja nõuete rikkumine

(1) Mootorsõiduki juhile kehtestatud töö-, sõidu- ja puhkeaja nõuete rikkumise eest mootorsõiduki juhi poolt - määratakse rahaträhv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Mootorsõiduki omaniku või valdaja või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt mootorsõiduki juhile kehtestatud töö-, sõidu- ja puhkeaja nõuete rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni seitsmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 110². Kollektiivse töötüli läbivaatamise takistamine, selleks vajalike dokumentide või andmete esitamisest keeldumine või esitamata jätmise või lepitustoimingutele mitteilmumine

Kollektiivse töötüli läbivaatamise takistamise, selleks vajalike dokumentide või andmete esitamisest keeldumise või esitamata jätmise või riikliku või paikkondliku lepitaja poolt määratud ajal lepitustoimingutele mitteilmumise eest - määratakse rahaträhv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 110³. Alkoholi, narkootiliste, psühhotropsete või psühhotoxilisete ainete mõju all oleva isiku või juhtimisõiguseta isiku raudteeveeremist juhtima lubamine

(1) Raudteeveeremise omaniku või valdaja või ametiisiku poolt alkoholi, narkootiliste, psühhotropsete või psühhotoxilisete ainete mõju all oleva raudteeveeremise juhi raudteeveeremist juhtima lubamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Raudteeveeremise omaniku või valdaja või ametiisiku poolt raudteeveeremise juhtimise õiguseta isiku raudteeveeremist juhtima lubamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

§ 111. Alkoholi, narkootikumide, psühhotroopsete või psühhotoksiliste ainete mõju all oleva isiku või juhtimisõiguseta isiku õhusõidukit juhtima lubamine

(1) Õhusõiduki omaniku või valdaja või ametiisiku poolt alkoholi, narkootikumide, psühhotroopsete või psühhotoksiliste ainete mõju all oleva õhusõiduki juhi õhusõidukit juhtima lubamise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Õhusõiduki omaniku, valdaja või ametiisiku poolt õhusõiduki juhtimise õiguseta isiku õhusõidukit juhtima lubamise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

§ 112. [kehtetu]

§ 113. Sõidumeeriku või selle kasutamise nõuete rikkumine

(1) Mootorsõidukit, millel puudub kohustuslik sõidumeerik või mille sõidumeerik on rikkis või nõuetekohaselt plommimata, juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Mootorsõiduki, millel puudub kohustuslik sõidumeerik või mille sõidumeerik on rikkis või nõuetekohaselt plommimata, juhtimise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Mootorsõidukil asuva sõidumeeriku või selle plommi tahtliku rikkumise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 114. Ohtlike ainete ja esemete veoeskirjade rikkumine

(1) Raudtee- ja siseveetranspordis ohtlike ainete või esemete veoeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuuekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Ohtlike ainete või esemete veoeskirjade rikkumise eest meretranspordis - määratakse rahatrahv kuuekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3) Ohtlike ainete või esemete veoeskirjade rikkumise eest lennutranspordis - määratakse rahatrahv kuuekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3¹) Ohtlike ainete, esemete või jäätmete autoveoeskirja rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuuekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(4) Trollis, trammis, bussis ja taksos tuleohtlike, lehkavate, määrivate, radioaktiivsete, lõhke-, mürk- või sööbeainete ning vastava pakendita ainete või esemete veo eest; veeremit või teiste reisijate riideid või asju määrivate või kahjustavate ainete või esemete veo eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(5) Selliste ohtlike ainete või esemete loetelu, mille veoeskirjade rikkumise eest on kehtestatud haldusvastutus käesolevas paragrahvis, määratakse kindlaks vastava transpordiliigi veoeskirjades.

§ 115. Üle kehtestatud normi käsipakkide ja tasumata pagasi kaasavõtmine

Käsipakkide kaasavõtmise eest üle kehtestatud normi või tasumata pagasi veo eest reisirongis, trollis, trammis, bussis - määratakse rahatrahv ühe trahviühiku ulatuses iga pagasikoha eest, kuid mitte üle kümne trahviühiku ulatuse.

§ 116. Piletita sõit

(1) Reisija piletita sõidu eest:

1) reisirongides - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses;

2) meretranspordi ja siseveetranspordi liinilaevadel - määratakse rahatrahv kuni viieteistkümne trahviühiku ulatuses.

(2) Reisija piletita lennusõidu eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Reisija piletita sõidu eest trollis, trammis, linna-, valla-, maakonna- ja kaugsõiduliini bussis - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(4) [kehtetu]

(5) Nooremate kui viieteistkümnepäevaste reisijate piletitasul eest (kui pileti ostmise on nõutav) käesoleva paragrahvi 1.-3. lõikes loetletud juhtudel määratakse rahatrahv poolde suuruses. Seejuures kannab haldusvastutust tema vanem või muu seaduslik esindaja.

§ 116¹. Võltsitud sõidupileti või -kaardi käibelelaskmine

Reisirongi, linna-, valla-, maakonna- ja kaugsõiduliini bussi, trollibussi, trammi või muu transpordivahendi võltsitud sõidupileti või -kaardi käibelelaskmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 117. Taksosõidu tasumisest keeldumine

(1) Taksosõidu tasumisest keeldumise eest vastavalt kehtestatud tariifidele - määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Taksojuhi poolt teenindamisest keeldumise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 118. Taksoveo eeskirjade rikkumine

Taksojuhi poolt taksoveo eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni seitsmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 118¹. Taksoveo korraldamine nõuetele vastava taksomeetritä

(1) Taksoveo korraldamise eest mootorsõidukiga, millel puudub taksomeeter või mille taksomeeter on rikkis, taatlemata või sõidukiga nõuetekohaselt kohandamata, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Mootorsõidukijuhile taksoveo eest mootorsõidukiga, millel puudub taksomeeter või mille taksomeeter on rikkis, taatlemata või sõidukiga nõuetekohaselt kohandamata, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3) Taksoveol kasutataval mootorsõidukil asuva taksomeetri või selle plommide tahtliku rikkumise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 119. Lennuteeninduse eeskirjade rikkumine

Lennuteeninduse eeskirjade rikkumise eest õhusõiduki omaniku, valdaja või juhi poolt - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 120. Tasulise sõitjateveo korraldamine sõidukikaardi, liiniloa või avaliku teenindamise lepinguta

(1) Tasulise sõitjateveo korraldamise eest bussi, trammi, trollibussi või taksoga, millel puudub sõidukikaart, - määratakse rahatrahv kaheksa viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viieteist ööpäeva.

(2) Liiniveo korraldamise eest bussi, trammi või trollibussiga liiniloa või avaliku teenindamise lepinguta - määratakse rahatrahv kaheksa viiekümne kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

§ 120¹. Tasuline sõitjatevedu sõidukikaardi, sõiduplaani või takso tööajagraafikuta

Mootorsõidukijuhile tasulise sõitjateveo eest sõidukikaardi, sõiduplaani või valla- või linnavolikogu otsuse alusel sisseseatud takso tööajagraafikuta - määratakse rahatrahv saja kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 120². Autoveo korraldamine tegevusloa või sõidukikaardita

(1) Tasulise riigisisese või rahvusvahelise autoveo korraldamise eest tegevusloa või sõidukikaardita - määratakse rahatrahv saja kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(2) Oma kulul rahvusvahelise autoveo korraldamise eest tegevusloa või sõidukikaardita - määratakse rahatrahv kümne kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 120³. Autovedu sõidukikaardita

Mootorsõidukijuhile, kes osutab sõidukikaardita tasulist autoveoteenust või teeb oma kulul korraldatavat autovedu sõidukikaardita - määratakse rahatrahv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 121. Veoste säilimise tagamise eeskirjade rikkumine

(1) Veeremi, konteinerite, ujuvahendite või veoste vedamiseks määratud muude transpordivahendite, samuti vedamisseadiste rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Kaubavagunite, autode, autohaagiste, konteinerite, trümmide või ujuvvahendite muude kaubaruumide plommide ja sulgurite rikkumise, nendelt plommide ärakiskumise, veosekohtade ja nende pakendi ning pakmete rikkumise; kaubahoovide, raudteejaamade, lennujaamade, autoveojaamade, konteineripunktide või -väljakute, sadamate või kaide või veostega seotud operatsioonideks kasutatavate ladude piirete rikkumise, samuti kaubahoovide, konteineripunktide või -väljakute, sadamate ja kaide kaubarajoonide või -jaoskondade, lüüside või ülalmainitud ladude territooriumil loata viibimise eest - määratakse rahaträhv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 122. Tee kasutamise eeskirjade rikkumine

Tee omaniku või haldaja loata:

- 1) tee kasutamise eest mis tahes muuks otstarbeks peale liiklemise (kaasa arvatud spordi- ning muud üritused);
- 2) normidele mittevastavate gabariitide või teljekoormusega või teetarindite ja -elementide püsivust muul viisil ohustava sõiduki juhtimise eest;
- 3) selleks mitte ette nähtud teetarindil või -elemendil või liiklusele suletud teel sõiduki juhtimise eest;
- 4) mootorsõiduki omaniku või valdaja või käitamise eest vastutava ametiisiku poolt normidele mittevastavate gabariitide või teljekoormusega või teetarindite ja -elementide püsivust muul viisil ohustavat sõidukit juhtima lubamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 123. Tee kaitse eeskirjade rikkumine

(1) Teel (sealhulgas teemaal) teehoiuväliste tööde tegemisel tee omaniku või haldaja poolt väljaantud loal näidatud tähtaegadest mittekinnipidamise või ettekirjutuste täitmata jätmise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Tee omaniku või haldaja loata teel (sealhulgas teemaal) teehoiuväliste tööde tegemise või sinna töövahendite paigutamise, samuti teemaale hoonete, rajatiste, istandike ja muude objektide paigutamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3) Tee omaniku või haldaja kooskõlastuseta tee kaitsetsoonis maapõuevarade kaevandamise, metsa lageraide või muude looduskeskkonda ümberkujundavate tööde tegemise, samuti kaitsetsooni hoonete, rajatiste, istandike ja muude objektide paigutamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 124. Teega külgneva maa omaniku või kasutaja poolt juurdesõiduteede korrashoiu nõuete rikkumine

Teega külgneva maa omaniku või kasutaja poolt tee kaitsetsooni piires kuni teemaani juurdesõiduteede korrashoiu nõuete täitmata jätmise või nendele normide kohaste liiklusmärkide paigaldamata jätmise eest - määratakse rahaträhv kuni seitsmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 125. Tee, raudteeülesõidukoha või muu teerajatise kahjustamine ja korrashoiunõuete rikkumine

(1) Tee, raudteeülesõidukoha või muu teerajatise liiklusele ohutus seisundis hoidmise nõuete rikkumise eest või üksikutel teelõikudel liikluse õigeaegseks keelamiseks või piiramiseks abinõude rakendamata või liiklusohutlike kohtade korrastamata jätmise eest või liikluskorraldusvahendite nõuetevastase paigaldamise, paigaldamata või õigeaegselt kõrvaldamata jätmise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Tee, raudteeülesõidukoha, muu teerajatise või liikluskorraldusvahendi kahjustamise, liikluskorralduse omavolilise muutmise või liiklusohutliku takistuse tekitamise eest - määratakse rahaträhv kolmekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3) Tee, raudteeülesõidukoha või muu teerajatise risustamise või saastamise eest - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 126. [kehtetu]

10. peatükk

HALDUSÕIGUSERIKKUMISED SIDE VALDKONNAS

§ 127. Seadme või liini ebaseaduslik ühendamine telekommunikatsioonivõrguga

Seaduse või seaduse alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele mittevastava telekommunikatsioonivõrgu lõppseadme või telekommunikatsioonivõrguga ühendamiseks mitteettenähtud seadme või liini ühendamise eest telekommunikatsioonivõrguga või telekommunikatsioonivõrgu lõppseadme omavolilise ühendamise eest telekommunikatsioonivõrguga - määratakse rahaträhv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 127¹. Telekommunikatsioonivõrgu ebaseaduslik opereerimine

Telekommunikatsioonivõrgu opereerimise või telekommunikatsiooniteenuse osutamise eest tegevust registreerimata või tegevusluba omamata - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 128. Raadiosaateseadme ebaseaduslik paigaldamine ja kasutamine

(1) Raadiosaateseadme paigaldamise või kasutamise eest ilma vastava tehnilise loata - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Raadiosaateseadme paigaldamise või kasutamise loa tingimuste rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 128¹. Vale või ebatäpse raadiokutsungi kasutamine ja raadiohäirete tekitamine

(1) Vale või ebatäpse raadiokutsungi kasutamise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Raadiohäirete tekitamise eest, mis ohustavad raadionavigatsiooniteenistuse või teiste ohutussüsteemide tööd või moonutavad, katkestavad või takistavad muud seaduslikult toimivat raadiosidet, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 129. Telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmete kasutamise nõuete rikkumine

(1) Seaduse või seaduse alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele mittevastava telekommunikatsioonivõrgu lõppseadme tarnimise või kasutamise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Eriotstarbelistele raadiosagedusseadmetele kehtestatud nõuete järgimata jätmise või kehtestatud nõuetele mittevastava eriotstarbelise raadiosagedusseadme kasutamise või tarnimise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 130. Üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu ja liinirajatise töö häirimine või kahjustamine

(1) Terminaliseadmega üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu töö või teiste telekommunikatsioonivõrgu kasutajate häirimise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Tegevuse eest, mis põhjustas üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu töö häire või selle kahjustuse, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(3) Tegevuse eest liinirajatise kaitsevõõndis, millega tekitati liinirajatise kahjustamise või vigastamise oht, - karistatakse rahatrahviga kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 130¹. Terminaliseadme kasutamise mittevõimaldamine hädaabiteate edastamiseks

Terminaliseadme kasutamise mittevõimaldamise eest politsei, kiirabi või päästeteenistuse väljakutsumiseks või vastava teate edastamisest keeldumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 130². Üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu juurdepääsu ebaseaduslik piiramine

Üldkasutatava telekommunikatsioonivõrgu juurdepääsule ebaseaduslike piirangute seadmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 130³. Numeratsioonivahemiku, tunnuskoodi või lühinumbri ebaseaduslik kasutamine

(1) Numeratsioonivahemiku, tunnuskoodi või lühinumbri kasutamise eest ilma vastava loata - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Numeratsioonivahemiku, tunnuskoodi või lühinumbri kasutamise loa tingimuste rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 130⁴. Kaabelvivõrgu ebaseaduslik opereerimine

Kaabelvivõrgu opereerimise või opereerimisele andmise eest ilma vastava loata - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 131. Üldkasutatavate telefonide (taksofonide) rikkumine

Üldkasutatavate telefonide (taksofonide) rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 131¹. Postiteenuse osutamine tegevusluba vajaval tegevusalal ilma tegevusloata

Postiteenuse majandustegevusena ilma tegevusloata osutamise eest tegevusalal, kus vastavalt seadusele tegevusluba on vajalik - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

§ 131². Postiteenuse osutamine ilma tegevuse alustamisest või selle muudatustest teatamata

Postiteenuse majandustegevusena osutamise eest ilma Sideametit selle alustamisest eelnevalt teavitamata, kui tegevusluba ei ole nõutav, või Sideametit andmete muudatustest teavitamata jätmise eest - määratakse rahatrahv saja trahviühiku ulatuses.

§ 131³. Postimaksevahendite väljalaskmine, reprodutseerimine või kasutamine vastava loata ning nimelise templi mittenõuetekohase kasutamise või sellest reprodutsiooni tegemise keelu rikkumine

Postimaksevahendite väljalaskmise, reprodutseerimise või vastava loata kasutamise ning nimelise templi mittenõuetekohase kasutamise või sellest reprodutsiooni tegemise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

§ 131⁴. Sideameti ettekirjutuse täitmata jätmine

Sideameti ettekirjutuse määratud ajaks täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses.

§ 131⁵. Postisaladuse või andmekaitse nõuete rikkumine

Postisaladuse või andmekaitse nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses.

§ 131⁶. Postisaadetiste kogumise vahendite või postimaksevahendite automaatide rikkumine

Postisaadetiste kogumise vahendite või postimaksevahendite automaatide rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

11. peatükk HALDUSÕIGUSERIKKUMISED SISETURUL JA RAHANDUSE VALDKONNAS

§ 132. Kauplemise nõuete rikkumine

(1) Kauplemise eest:

1) kui selleks tegevuseks puudub tegutsemisluba (kauplemisluba, teenindusluba), välja arvatud käesoleva seadustiku § 133 3. lõikes nimetatud juhul, või

2) kaubaga, mille kohta puudub nõuetekohane saate- või päritolu tõendav dokument, - määratakse rahatrahv kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(2) Kauplemisel müügidokumendi või kauba nõuetekohase saate- või päritolu tõendava dokumendi kontrollimomendil mitteesitamise, samuti kauba või teenuse kvaliteeti tõendava dokumendi või hinnakalkulatsiooni puudumise või kontrollimomendil mitteesitamise eest, - määratakse rahatrahv kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses.

(3) Müüja või teenindaja poolt kaubale või teenusele kehtestatud kohustuslike nõuete (ohutuse, eesmärgivastavuse, ühtesobivuse, vahetatavuse, garantii, realiseerimistähtaja, markeeringu, kasutamishendi, pakendi sertifitseerimise ja eestikeelse teabe) või muude kaubale või teenusele õigusaktidega kehtestatud kohustuslike nõuete eiramise eest kauba või teenuse tarbijale müümisel, välja arvatud käesoleva seadustiku § 169 punktides 1 ja 2 loetletud juhud, - määratakse rahatrahv kuni kaheksaja trahviühiku ulatuses.

(3¹) Alaealise tubakatoote või alkohoolse joogiga kauplemise lubamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(4) Kauplemise eest, kui müügikoht või müüja ei ole nõuetekohaselt tähistatud, - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 133. Turul ja tänaval kauplemise eeskirjade rikkumine

(1) Turu või tänavakaubanduse müügikohtade müügidokumentide väljaandmisel kehtivate nõuete rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud müügikohas pakkumiseks või müümiseks mittelubatud kauba selles müügikohas hoidmise eest - määratakse rahaträhv kuni saja kahekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Selleks mitteettenähtud kohas või ilma vastava loata või selles müügikohas pakkumiseks või müümiseks mittelubatud kauba või teenusega kauplemise eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

§ 134. Tarbija petmine

(1) Tarbija petmise eest müüja või teenindaja poolt alakaalumise, alamõõtmise või valearvutamise või retseptuuri või kvaliteedinõuete rikkumisega või kehtestatud, kooskõlastatud, kokkulepitud või teavitatud hindadest mittekinnipidamisega või muul viisil - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Tarbija petmise eest müüja või teenindaja poolt pakutava kauba või teenuse omaduste, päritolu või kasutamistingimuste kohta vajaliku ja tõese eestikeelse teabe mitteandmise või varjamisega - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 135. Kauplemine tarbija tervisele, elule, varale või keskkonnale ohtliku kauba või teenusega

(1) Õigusakti alusel tarbija tervisele, elule, varale või keskkonnale ohtlikuks tunnistatud kauba või teenusega kauplemise eest - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Sama tegevuse eest aasta jooksul vähemalt teistkordselt - määratakse rahaträhv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(3) Ettevõtja või temaga töösuhetes oleva isiku poolt kaubast või teenusest, mis sihipärasel kasutamisel on ohtlik tarbija tervisele, elule, varale või keskkonnale, vastava teabe saamisel kohe tarbijakaitse riikliku järelevalve asutusele või massiteabevahenditele mitteteatamise eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 136. Arveldustšeki vastuvõtmisest keeldumine

Müüja või teenindaja keeldumise korral kauba või tellimuse eest tasumisel vastu võtta arveldustšekk - määratakse rahaträhv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

§ 137. Ebaseaduslik ettevõtlus

(1) Tootmis- või teenindustegevuse eest alal, mille kohta kehtib erikeeld, samuti tegevusloa või litsentsita tegutsemise eest alal, kus selline tegevusloa või litsents on nõutav, välja arvatud käesoleva seadustiku §-des 38 lg 4, 137¹, 137² lg 2 ja 154 lg 1 ettenähtud rikkumised, - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Litsentsita või kehtetu litsentsiga elanikkonna kaubanduslik teenindamine (kaupade ost-müük) tegevusaladel, kus niisugune litsents on nõutav, välja arvatud käesoleva seadustiku §-des 38 lg 4 ja 137¹ ettenähtud rikkumised, - määratakse rahaträhv kuni saja kahekümne trahviühiku ulatuses.

§ 137¹. Metallide kokkuostu, ekspordi, reekspordi või nendega kauplemise eeskirjade rikkumine, neid eeskirju eirates kokkuostetud metallide hoidmine või edasitoimetamine

(1) Musta või värvilise metalli või vanametalli või metallijäätmete kokkuostu, ekspordi, reekspordi või nendega kauplemise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(2) Eeskirju eirates kokkuostetud musta või värvilise metalli või vanametalli või metallijäätmete hoidmise või edasitoimetamise eest - määratakse rahaträhv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kakskümmend ööpäeva.

§ 137². Loterii korraldamine loterii korraldamise nõudeid rikkudes või ilma korraldusloata

(1) Loterii korraldamisel loterii korraldamise nõuete või korraldusloa väljaandja poolt kehtestatud eritingimuste rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Loterii korraldamise eest ilma korraldusloata, kui see on ette nähtud, - määratakse rahaträhv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 137³. Krediidiasutuste seaduse rikkumine

(1) Krediidiasutuste seaduses sätestatud keelatud tegevuse eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Krediidiasutuste seaduses sätestatud kohustusliku informatsiooni, selgituse, aruande või muu dokumendi esitamata jätmise, esitamisest keeldumise või sellise informatsiooni, selgituse, aruande või muu dokumendi puuduliku või eksitava sisuga esitamise või avaldamata jätmise või mitteõigeaegse esitamise või avaldamise eest - määratakse rahaträhv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Krediidiasutuste seaduses ettenähtud kohustuslikus aruandes, informatsioonis, selgituses või muus dokumendis tahtlikult või ettevaatamatusest valeandmete esitamise eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa viiekümne trahviühiku ulatuses.

(4) Arvelduste korra rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(5) Krediidiasutuste seaduse alusel tehtud ettekirjutuse eiramise, tähtajaks täitmata jätmise või mittenouetekohase täitmise eest - määratakse rahaträhv kuni kolmesa trahviühiku ulatuses.

(6) Krediidiasutuste seaduse alusel toimuva kontrollimise takistamise, kontrollimiseks vajalike dokumentide, andmete, informatsiooni või seletuste andmisest või esitamisest keeldumise, nende mitteõigeaegse esitamise või ebatäpsete või tõele mittevastavate dokumentide, andmete, informatsiooni või seletuse esitamise eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(7) Krediidiasutuste seaduses sätestatud pangasaladuse seadusevastase avaldamise või levitamise eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 137⁴. Aktsiisiga maksustatavate kaupade lubamatu ringlus

(1) Eestisse sissevedamiseks mittelubatud alkoholi hoidmise, ladustamise või edasitoimetamise eest edasiandmise või töötlemise eesmärgil - määratakse rahaträhv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Maksumärgiga märgistamata või teistele kohustuslikele nõuetele mittevastavas müügipakendis tubakatoote hoidmise, ladustamise või edasitoimetamise eest edasiandmise eesmärgil - määratakse rahaträhv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3) Kauplemise eest Eestisse sissevedamiseks mittelubatud alkoholiga või maksumärgiga märgistamata või teistele kohustuslikele nõuetele mittevastavas müügipakendis tubakatootega - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest seitse kuni kolmkümmend ööpäeva.

(4) Eestisse sissevedamiseks mittelubatud või võltsitud alkoholi tahtliku omandamise, hoidmise või edasitoimetamise eest - määratakse rahaträhv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

(5) Sigarettidega kauplemise eest nende müügipakendile kinnitatud maksumärgile trükitud sigarettide maksimaalsest jaehinnast kõrgema hinnaga - määratakse rahaträhv kuni kolmesa trahviühiku ulatuses.

§ 137⁵. Riigieelarve seaduse nõuete rikkumine

Riigieelarve seaduse nõuete rikkumise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 137⁶. Reklaamiseaduse nõuete rikkumine

Reklaamiseaduses sätestatud kohustuslikus ettekirjutuses sätestatud nõuete täitmata jätmisel:

1) reklaamiseaduse nõuete korduva rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni kolmesa trahviühiku ulatuses;

2) kõlvatu reklaami või lastele suunatud reklaamile esitatavate nõuete rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses;

3) käesoleva paragrahvi 1. ja 2. punktis sätestamata reklaamiseadusega reklaamile esitatavate nõuete ja reklaami piirangute rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 137⁷. Rahapesu tõkestamise seaduse rikkumine

(1) Krediid- või finantseerimisasutuse juhi poolt rahapesu tõkestamise seaduses sätestatud sisemiste turvameetmete rakendamata jätmise eest - määratakse rahaträhv saja kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(2) Krediid- või finantseerimisasutuse juhi või töötaja poolt rahapesu tõkestamise seaduse alusel kehtestatud sisemiste turvameetmete rikkumise eest - määratakse rahaträhv saja kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(3) Rahapesu andmebüroo ametniku poolt rahapesu tõkestamise seaduses sätestatud saladuse hoidmise kohustuse rikkumise eest - määratakse rahatrahv saja viiekümne kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses.

(4) Rahapesu andmebüroo ametniku poolt rahapesukahtlusele viitavate andmete kohtueelse uurimise asutusele või prokuratuurile tahtliku esitamata jätmise eest - määratakse rahatrahv saja viiekümne kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses.

(5) Rahapesu tõkestamise seaduse § 5 lõikes 1 nimetatud ettevõtja poolt rahapesukahtlusele viitavate andmete rahapesu andmebüroole tahtliku esitamata jätmise eest - määratakse rahatrahv saja viiekümne kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses.

(6) Krediidi- või finantseerimisasutuse või rahapesu tõkestamise seaduse § 5 lõikes 1 nimetatud ettevõtja poolt rahapesu tõkestamise seaduses sätestatud andmete säilitamise kohustuse rikkumise eest - määratakse rahatrahv saja viiekümne kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses.

§ 137⁸. Kindlustustegevuse seaduse rikkumine

(1) Kindlustustegevuse seaduses ettenähtud kohustusliku informatsiooni, aruande või muu dokumendi Finantsinspeksioonile esitamata jätmise, esitamisest keeldumise või sellise informatsiooni, aruande või muu dokumendi puuduliku või eksitava sisuga esitamise või avaldamata jätmise või mitteõigeaegse esitamise või avaldamise eest - määratakse rahatrahv saja kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(2) Kindlustustegevuse seaduses ettenähtud kohustuslikus informatsioonis, aruandes või muus dokumendis teadvalt valeandmete esitamise või avaldamise eest - määratakse rahatrahv saja kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(3) Kindlustustegevuse seaduse alusel tehtud ettekirjutuse eiramise, tähtjaks täitmata jätmise või mittenduetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(4) Kindlustusandja või -vahendaja poolt tegelikkusele mittevastavate või eksitavate andmete, informatsiooni või reklaami avaldamise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(5) Füüsilise isiku poolt seadusega kehtestatud kindlustuslepingu sõlmimise kohustuse täitmata jätmise, välja arvatud käesoleva seadustiku § 106¹ 2. lõikes ettenähtud haldusõiguserikkumise eest - määratakse rahatrahv saja kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

§ 138. Valuutatehingute sooritamise korra rikkumine

(1) Valuutatehingute sooritamise korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses.

(2) Isiku tülitamise eest temalt valuuta ostmise, vahetamise või omandamise eesmärgil - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses.

(3) Käesoleva paragrahvi 2. lõikes ettenähtud tegevuse eest vähemalt teistkordselt aasta jooksul - määratakse rahatrahv saja kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

§ 138¹. Väärtpaberituru seaduse rikkumine

(1) Väärtpaberite pakkuja, tema ametniku või töötaja poolt väärtpaberite avaliku pakkumisel väärtpaberite avaliku pakkumise prospekti või noteerimisprospekti inspeksioonis eelnevalt registreerimata jätmise eest, väärtpaberite pakkumisel ilma prospektita, prospekti avalikkusele kättesaadavaks tegemata jätmise eest pakkumise väljakuulutamisel või prospekti eest tasu võtmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(2) Väärtpaberite pakkuja, tema ametniku või töötaja poolt väärtpaberite avaliku pakkumise perioodil prospektis esitatud teabes toimuvate oluliste muutuste registreerimata jätmise eest inspeksioonis või nendest teatamata jätmise eest või väärtpaberite hinda mõjutada võivate asjaolude, mis ilmnevad pärast prospekti registreerimist või selle trükkimise või pakkumise lõppemise vahelisel ajal, prospekti lisana inspeksioonile esitamata jätmise või investoritele kättesaadavaks tegemata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(3) Väärtpaberite pakkuja, tema ametniku või töötaja poolt väärtpaberite avaliku pakkumise kohta enne selle väljakuulutamist reklaami avaldamise või selle kohta eksitava reklaami avaldamise või prospektis kajastamata teabe esitamise eest reklaamis - määratakse rahatrahv kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(4) Väärtpaberite pakkuja poolt väärtpaberite avaliku pakkumise perioodil pakkumise tingimuste olulisel muutmisel väärtpaberite tagasiostmise kohustuse rikkumise korral - määratakse rahatrahv kuni kaheksasaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(5) Väärtpaberite pakkuja, tema ametniku või töötaja poolt väärtpaberite avaliku pakkumise käigus kõigi võimalike investorite võrdsetel alustel teavitamise kohustuse rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(6) Emitendi, kelle väärtpaberitega kaubeldakse reguleeritud turul, samuti selle emitendi ametniku või töötaja poolt inspeksioonile insaideritest ja nendega seotud isikutest teatamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(7) Isiku poolt investeerimisühingus olulise osaluse omandamise või selle suurendamise tehingu inspeksioonis eelnevalt kooskõlastamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

§ 139. Ebaseaduslik väärismetallist ja vääriskividest toodete valmistamine ja müümine

(1) Eesti Proovikojas registreerimisele kuuluvate väärismetallist ja vääriskividest toodete ebaseadusliku valmistamise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Proovimärgisteta väärismetallist toodete ebaseadusliku müümise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 140. [kehtetu]

§ 141. Maksukorralduse seaduse ja maksuseaduste rikkumine

(1) Isikule, kes ei ole ennast seaduses sätestatud korras registreerinud maksuhalduri asutuses, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Maksuhaldurile seaduses sätestatud teabe, deklaratsiooni või dokumentide esitamata jätmise või mittetähtaegse esitamise eest, kui isikule ei tehtud sunniraha rakendamise hoiatust - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(3) Maksuhaldurile valeteabe või võltsitud dokumentide või deklaratsioonis valeandmete esitamise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(4) Maksuhalduri korralduse täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(5) Maksuhalduri tegevuse takistamise eest kontrolli teostamisel - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(6) Maksuseaduse kohaselt maksmisele kuuluva maksusumma tähtajaks tasumata jätmisel või ettenähtust väiksema maksusumma tasumisel - määratakse rahatrahv kuni 50 protsenti tasumata või vähem tasutud maksusummast.

(7) Maksuseaduse kohaselt kinnipidamisele kuuluva maksusumma tähtajaks tasumata jätmisel või ettenähtust väiksema maksusumma tasumisel - määratakse rahatrahv kuni 100 protsenti ülekandmata jäetud summast.

(8) Maksu maksja või maksu kinnipidaja poolt oma maksevõimelisuse halvendamise või elu-, töö- või tegevuskoha varjamise eest eesmärgiga muuta maksu määramine või sissenõudmine võimatuks või seda raskendada - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(9) Maksukorralduse seadusega või maksuseadusega juriidilisele isikule või asutusele pandud kohustuse täitmata jätmise eest selleks kohustatud pädeva ametiisiku poolt - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

[Lõige 10 jõustub 1.01.2003]

(10) Raskeveokimaksu seadusest tulenevate nõuete kohaselt veoauto registreerimistunnistuse ümbervormistamata jätmise või ümbervormistamata jäetud registreerimistunnistusega raskeveoki kasutamise eest veoauto omaniku või valdaja poolt - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(11) Maksukorralduse seaduse või maksuseaduse alusel paigaldatud mõõteri või tõkendi rikkumise, selle asendamise või kõrvaldamise eest ilma maksuhalduri loata - määratakse rahatrahv kuni kolmesaja trahviühiku ulatuses.

(12) Käesolevas paragrahvis sätestatud õiguserikkumise toime pannud isik vabastatakse täielikult või osaliselt karistusest, kui ta avaldab enne revisjoni või haldusõiguserikkumise menetluse alustamist maksuhaldurile või

muule pädevale riigiasutusele kirjalikult andmed õiguserikkumise tulemusel tasumata jäänud maksusumma kohta ning on maksuvõla tasunud või asunud seda tasuma.

§ 141¹. Metsamaterjali veo või kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjaliga sooritatavate tehingute ning kasvava metsa raieks andmise nõuete rikkumine

Metsamaterjali veo või kasvava metsa raieõiguse ja metsamaterjaliga sooritatavate tehingute ning kasvava metsa raieks andmise nõuete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

12. peatükk

AVALIKKU KORDA JA ÜHISKONDLIKKU JULGEOLEKUT RÜNDAVAD HALDUSÕIGUSERIKKUMISED

§ 142. Avaliku korra eeskirjade rikkumine

Avaliku korra eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 143. Politseiametniku või abipolitseiniku seadusliku korralduse tahtlik eiramine

Politseiametniku või abipolitseiniku poolt oma kohustuse täitmisel avalikku korda kaitstes antud seadusliku korralduse tahtliku eiramise eest, välja arvatud käesoleva seadustiku §-s 103 loetletud juhud, - määratakse rahatrahv kahekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 144. Pisihuligaansus

Sõimu eest avalikus kohas, isikut solvava tülitamise ning avalikku korda ja isiku rahu rikkuva muu selletaolise tegevuse eest - määratakse rahatrahv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

§ 144¹. Pisivargus

(1) Võõra vara salajase pisivarguse eest, mis ei olnud seotud vargusega eluruumist või vara asukohta pääsemist takistanud tõkke või lukustuse kõrvaldamisega, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

(2) Pisivargus käesoleva paragrahvi järgi on vargus, kui varastatu maksumus ei ületa kümnet trahviühikut. Seejuures võib arvestada peale varastatu maksumuse ka selle kogust natuuras (kaalu, mahtu).

§ 144². Võõra vara tahtlik hävitamine või rikkumine

Võõra vara tahtliku hävitamise või rikkumise eest, kui see ei olnud toime pandud üldohtlikul viisil või kui see ei põhjastanud olulist varalist kahju, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 144³. Omavoliline tungimine võõrasse hoonesse, ruumi, sõidukisse või piirdega territooriumile

Omavolilise tungimise eest võõrasse hoonesse, ruumi, sõidukisse või piirdega territooriumile ähvardusega kasutada vägivalda isiku kallal või tõkke või lukustuse rikkumise või selle kõrvaldamisega - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 144⁴. Võõrast hoonest, ruumist, sõidukist või piirdega territooriumilt lahkumise nõude eiramine

Võõras hoonest, ruumist, sõidukist või piirdega territooriumil omavolilise viibimise ja selle omaniku, valdaja või nende poolt volitatud isiku esitatud lahkumisenõude eiramise eest - määratakse rahatrahv kuni kahekümne viie trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

§ 145. Rahu rikkumine eluruumides

(1) Isikute, sealhulgas perekonnaliikmete rahu tahtliku rikkumise eest eluruumides - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellele aasta jooksul on määratud halduskaristus rahu rikkumise eest eluruumides, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

§ 146. Gaasi-, pneumo-, heit- ja külmrelva ebaseaduslik käitlemine

Gaasi-, pneumo-, heit- või külmrelva, välja arvatud tsiviilkäibes keelatud külmrelv, ebaseadusliku valmistamise, ümbertegemise, soetamise, omamise, müümise, kandmise, edasitoimetamise või muu ebaseadusliku käitlemise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kakskümmend ööpäeva.

§ 146¹. Elektrišokirelva ja tsiviilkäibes keelatud külmrelva ebaseaduslik käitlemine

Elektrišokirelva või tsiviilkäibes keelatud külmrelva valmistamise, soetamise, omamise, hoidmise, müümise, kandmise, edasitoimetamise, vedamise või muu ebaseadusliku käitlemise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 146². Relva, tulirelva olulise osa ja laskemoona käitlemise nõuete ning arvestuse ja registreerimise korra rikkumine

Relva, tulirelva olulise osa või laskemoona kandmise, hoidmise, üleandmise, valmistamise, ümbertegemise, parandamise, müügi, laenutamise, veo või käitlemise muude nõuete või arvestuse või registreerimise korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 146³. Relva või laskemoona kandmine alkoholihoobes või narkootilise, psühhotroopse või psühhotoksilise aine mõju all

Relva või laskemoona kandmise eest alkoholihoobes või narkootilise, psühhotroopse või psühhotoksilise aine mõju all - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 146⁴. Relva või laskemoona ebaseaduslik kandmine avalikul üritusel

Relva või laskemoona kandmise eest avalikul üritusel isiku poolt, kelle ülesandeks ei ole avalikul üritusel teenistus- või tööülesannete täitmine, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 146⁵. Relvaloa, paralleelrelvaloa, relvakandmisloa ja relva kollektioneerimisloa väljaandmise korra rikkumine

Relvaloa, paralleelrelvaloa, relvakandmisloa või relva kollektioneerimisloa väljaandmise korra rikkumise eest neid väljaandva ametiisiku poolt - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 146⁶. Relva ja laskemoona üleandmise nõude rikkumine

Relva või laskemoona ettenähtud tähtaja jooksul politseiasutusele üleandmata jätmise eest isiku poolt, kelle relvasoetamisloa või relvaloa kehtivus on lõppenud, peatatud või kehtetuks tunnistatud, samuti relva või laskemoona ettenähtud tähtaja jooksul omanikule üleandmata jätmise eest isiku poolt, kelle paralleelrelvaloa kehtivus on lõppenud, peatatud või kehtetuks tunnistatud, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 146⁷. Relvasoetamisloa, relvaloa ja paralleelrelvaloa tagastamise nõude rikkumine

Relvasoetamisloa, relvaloa või paralleelrelvaloa, mille kehtivus on lõppenud, peatatud või kehtetuks tunnistatud, ettenähtud tähtaja jooksul politseiasutusele või omanikule tagastamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

§ 147. [kehtetu]

§ 147¹. Suitsetamise piirangute rikkumine

(1) Suitsetamise eest kohtades, kus suitsetamine on seaduse alusel keelatud, - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud tegevuse eest, kui süüdlasele on sama tegevuse eest aasta jooksul kaks korda kohaldatud halduskaristust, - määratakse rahatrahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Suitsetamiskohtadele esitatavate nõuete mittejärgimise eest - määratakse rahatrahv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 147². Alaealisele tubakatoote mis tahes viisil pakkumine

(1) Alaealisele tubakatoote mis tahes viisil pakkumise eest - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Alaealisele tubakatoote mis tahes viisil pakkumise eest vanemate, neid asendavate isikute või isiku poolt, kellest alaealine on teenistuslikus sõltuvuses, - määratakse rahaträhv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 147³. Tubakatoote ostmine alaealisele

Tubakatoote ostmise eest alaealisele - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 148. Kodusel teel kangete alkoholsete jookide valmistamine või hoidmine

Puskari, meski või muu kodusel teel valmistatava kange alkoholse joogi valmistamise või hoidmise eest turustamise eesmärgita või selle ajamiseks kasutatava aparadi valmistamise või hoidmise eest turustamise eesmärgita - määratakse rahaträhv kuni kuuekümne trahviühiku ulatuses.

§ 149. [kehtetu]

§ 150. Alkoholsete jookide pruukimine avalikus kohas või avalikku kohta joojate olekus ilmumine

(1) Alkoholsete jookide pruukimise eest tänaval, staadionil, haljasalal, pargis, ühissõidukis või muus avalikus kohas, välja arvatud kaubandus- ja toitlustusettevõtted, kus alkoholsete jookide lahtise müügi on lubanud kohaliku omavalitsuse organ, või avalikesse kohtadesse joojate olekus ilmumise eest, millega solvatakse inimväärikust ja ühiskondlikku moraalitynnet, - määratakse rahaträhv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viis ööpäeva.

(2) Sama tegevuse eest, mille on toime pannud isik, kellele selle eest aasta jooksul on kaks korda kohaldatud halduskaristust, - määratakse rahaträhv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

§ 151. Alaealise joojate seisundisse viimine

(1) Alaealise joojate seisundisse viimise eest - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Alaealise viimise eest joojate seisundisse vanemate, neid asendavate isikute või isiku poolt, kellest alaealine oli teenistuslikus sõltuvuses, - määratakse rahaträhv kahekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 152. Alkoholsete jookide ostmine alaealisele või isikule, kes viibib avalikus kohas joojate olekus

Alkoholsete jookide ostmise eest alaealisele või isikule, kes viibib avalikus kohas joojate olekus, - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 152¹. Alkoholse joogi või tubakatoote tarbimine ja ostmine alaealise poolt

(1) Alaealise poolt alkoholse joogi või tubakatoote tarbimise eest - määratakse rahaträhv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Alaealise poolt alkoholse joogi või tubakatoote ostmise eest - määratakse rahaträhv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

§ 152². Alkoholse joogi või tubakatoote müük alaealisele

Alaealisele alkoholse joogi või tubakatoote müügi eest - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 153. Lapse kasvatamise ja õpetamise kohustuste täitmata jätmine

(1) Lapse kasvatamise ja õpetamise kohustuste täitmata jätmise eest vanemate või neid asendavate isikute poolt - määratakse vanematele või neid asendavatele isikutele rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Sama teo eest, kui see töö kaasa lapse järelevalvetuse, hulkumise või ühiskonnaohtliku teo toimepanemise, - määratakse vanematele või neid asendavatele isikutele rahaträhv viie kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 154. Hasartmäng

(1) Hasartmängukorraldaja või temaga töösuhetes oleva isiku poolt hasartmängu korraldamise eest tegevusloata või õnnemängu, kihlveo või totalisaatori korraldamise eest korraldusloata või mängukohas, mille kohta puudub korraldusluba, - määratakse rahaträhv saja kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(2) Mängureeglitest mittekinnipidamise või hasartmängu korraldamise eest mängureeglitega, mis ei ole kooskõlas hasartmänguseaduse või muude õigusaktidega, hasartmängukorraldaja või temaga töösuhetes oleva isiku poolt - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(3) Mängija petmise eest hasartmängukorraldaja või temaga töösuhetes oleva isiku poolt - määratakse rahatrahv saja kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viieteist ööpäeva.

(4) Hasartmänguseadusega keelatud majandustegevuse lubamise eest õnnemängu, kihlveo või totalisaatori mängukohas isiku poolt, kes vahetult vastutab mängukoha eest, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(5) Alla 21-aastase isiku või isiku, kes alkoholi, narkootikumi või muu tugevatoimelise aine mõju all olles või muul põhjusel ei suuda ilmselt mõista oma tegude tähendust, hasartmängus osalemise lubamise eest hasartmängukorraldaja või temaga töösuhetes oleva isiku poolt - määratakse rahatrahv saja kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 154¹. Pornograafilise sisuga ja vägivalda või julmust propageerivate teoste leviku reguleerimise seaduse nõuete rikkumine

(1) Alaealise lubamise eest spetsialiseeritud tegevuskoha ruumidesse - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Väljaspool spetsialiseeritud tegevuskohta pornograafilise sisuga või vägivalda või julmust propageeriva teose väljapanemise eest nähtavale kohale või niisuguse teose või selle koopiate pakkumise eest viisil, mis võimaldab alaealisel teosega tutvuda - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Pornograafilise sisuga või vägivalda või julmust propageeriva teose reklaami eest väljaspool spetsialiseeritud tegevuskoha siseruume - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 155. Avaliku koosoleku seaduse nõuete rikkumine

Avaliku koosoleku läbiviimise eest avaliku koosoleku seaduses ettenähtud nõudeid eirates - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

§ 155¹. Keelatud avalikust koosolekust osavõtu üleskutse

Keelatud avalikust koosolekust osavõtu üleskutse eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni 10 ööpäeva.

§ 156. Tuleohutusnõude rikkumine

(1) Raudtee- või meretranspordi tuleohutusnõude rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Siseveetranspordi tuleohutusnõude rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Lennutranspordi tuleohutusnõude rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(4) Metsa või muu taimestikuga kaetud alade tuleohutusnõude rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(5) Muu tuleohutusnõude rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 157. Lõhkematerjalide hoidmise, kasutamise ja arvestuse korra rikkumine

Lõhkematerjalide hoidmise, kasutamise ja arvestuse korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 157¹. Punase signaalraketi ebaseaduslik laskmine

Üksiku punase signaalraketi ebaseadusliku laskmise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses või määratakse haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 158. Narkootilise või psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseaduslik omandamine või hoidmine

(1) Narkootilise või psühhotroopse aine väikeses koguses ebaseadusliku omandamise või edasiandmise eesmärgita hoidmise või arsti ettekirjutuseta tarvitamise eest - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(2) [kehtetu]

12¹. peatükk AMETIALASED HALDUSÕIGUSERIKKUMISED

§ 158¹. Seadusega kehtestatud töökohta-, tegevus- või toimingupiirangute rikkumine

Seadusega kehtestatud töökohta-, tegevus- või toimingupiirangute rikkumise eest, kui sellega ei põhjustatud olulist varalist kahju või muud rasket tagajärge isiku, riigi või kohaliku omavalitsuse seadustega kaitsitud õigustele või huvidele, - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 158². Korruptsiooniohtlikust suhtest teatamata jätmine

Korruptsioonivastases seaduses sätestatud korruptsiooniohtlikust suhtest teatamata jätmise eest, kui sellega ei põhjustatud olulist majanduslikku kahju, - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest.

§ 158³. Majanduslike huvide deklaratsiooni tähtjaks esitamata jätmine

Majanduslike huvide deklaratsiooni tähtjaks esitamata jätmise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 158⁴. Majanduslike huvide deklaratsioonide kogumise, hoidmise või kontrolliga seotud ülesannete täitmata jätmine

Asutuse juhi või muu majanduslike huvide deklaratsioonide kogumise, hoidmise või kontrolli teostamise eest vastutava isiku poolt majanduslike huvide deklaratsioonide kogumise, hoidmise või kontrolliga seotud ülesannete täitmata jätmise või mittenouetekohase täitmise eest - määratakse rahaträhv saja kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest.

§ 158⁵. Majanduslike huvide deklaratsiooni sisu seadusevastane avalikustamine

Majanduslike huvide deklaratsioonis sisalduva informatsiooni seadusevastase avalikustamise eest - määratakse rahaträhv saja kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest.

§ 158⁶. Seadusevastane tasuvõtmine ametiisiku poolt

Ametiisiku poolt teenuse osutamise eest seaduses või muus õigusaktis määratud tasust suurema tasu võtmise eest või tasuta teenuste eest tasuvõtmise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja päevapalga ulatuses.

13. peatükk MUUD HALDUSÕIGUSERIKKUMISED

§ 159. Riiklikku järelevalvet ja kontrolli teostavate ametiisikute või prokuröri tegevuse takistamine

(1) Riiklikku järelevalvet ja kontrolli teostavate ametiisikute järelevalve- ja kontrollialase tegevuse takistamise, samuti selleks vajalike dokumentide ja andmete esitamisest keeldumise või valeandmete esitamise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viis ööpäeva.

(2) [kehtetu]

(3) Prokuröri järelevalve ja kontrollialase tegevuse takistamise, selleks vajalike dokumentide ning andmete esitamisest keeldumise või valeandmete esitamise, samuti ametiisiku poolt prokuröri korralduse täitmata jätmise või tähtjaks täitmata jätmise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 159¹. Andmekaitse järelevalveasutuse korralduse täitmata jätmine

Andmekaitse järelevalveasutuse korralduse täitmata jätmise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viis ööpäeva.

§ 159². Andmekaitse järelevalveasutusele tema kontrolltegevuse käigus vajalike dokumentide esitamata jätmise või tema töö takistamine

Andmekaitse järelevalveasutusele tema kontrolltegevuse käigus vajalike dokumentide esitamata jätmise või tema töö takistamise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viis ööpäeva.

§ 159³. Riigilipu kasutamise korra rikkumine

(1) Riigilipu heiskamata jätmise või mitteõigeaegse heiskamise või mitteõigeaegse langetamise eest mõjuva põhjuseta vastutava isiku poolt riigilipu kasutamise korras nimetatud lipupäevadel või Vabariigi Valitsuse või maavanema korralduse alusel, samuti riigilipu õigusvastase heiskamise eest, - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(2) Riigilipu, mis silmanähtavalt ei vasta riigilipu seaduses sätestatud nõuetele, heiskamise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(3) Riigilipu heiskamise eest lipuvardasse või lipumasti, mis silmanähtavalt ei vasta riigilipu kasutamise korras sätestatud nõuetele, - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(4) Riigilipu kasutamise korras sätestatud lippude paiknemise nõuete rikkumise eest lippude koosheiskamisel - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1-4 sätestatud õiguserikkumise eest isiku poolt, kelle suhtes on aasta jooksul sama tegevuse eest kohaldatud halduskaristust, - määratakse rahatrahv kümne kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 160. Kohtutäituri, politseiametniku või prokuröri kutse peale mitteilumine

Kohtutäituri, politseiametniku või prokuröri korduva kutse peale mõjuva põhjuseta mitteilumise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

§ 161. [kehtetu]

§ 162. Võimuesindaja või avalikku korda kaitsva muu isiku solvamine

(1) Ametiülesandeid täitva võimuesindaja või avalikku korda kaitsva muu isiku solvamise eest, kui see ei too kaasa kriminaalvastutust rikkuja suhtes, - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kümme ööpäeva.

(2) Sama tegevuse eest isiku poolt, kellele on aasta jooksul võimuesindaja või avalikku korda kaitsva muu isiku solvamise eest määratud halduskaristus, - määratakse rahatrahv saja kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

§ 162¹. Ebaseaduslik riikliku autasu või riiklikult kehtestatud vormiriietuse või ametitunnuste kandmine või muu kasutamine

Eesti riikliku teenetemärgi või riiklikult kehtestatud vormiriietuse või ametitunnuste kandmise või muu kasutamise eest isiku poolt, kellel puudub selleks seaduslik alus, - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

§ 163. Omavoli

Oma tõelise või oletatava õiguse teostamise eest ebaseaduslikus korras, kui sellega ei põhjustatud olulist kahju seadusega kaitstud isiku õigustele ja huvidele või ettevõtte, organisatsiooni, riigi või kohaliku omavalitsuse huvidele, - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 164. Riigireservi ebaseaduslik kasutamine

Riigireservis olevate julgeoleku-, ettevõtja tegevus-, munitsipaal- või mobilisatsioonivarude ebaseadusliku kasutamise või ettevõtja tegevusvaru moodustamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 165. Kultuurimälestiste ja muinsuskaitsealade kaitse ja kasutamise korra rikkumine

Kultuurimälestiste ja muinsuskaitsealade kaitse ja kasutamise korra rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 166. Eluruumide kasutamise eeskirjade rikkumine

Eluruumide kasutamise ning trepikoja, lifti, maja sissepääsu ja territooriumi sanitaarseisundi eeskirjade rikkumise, elamute, eluruumide ja tehnoseadmete ekspluateerimiseeskirjade rikkumise või nende ebaperemeheliku hoidmise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 167. Heakorra- ja kaevetööde eeskirjade rikkumine ning koormise täitmata jätmine

- (1) Heakorraeeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (2) Kaevetööde eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahatrahv kolmekümne kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (3) Koormise täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 168. Aine või eseme ebaseaduslik toimetamine kinnipidamisasutuse või väljasaatmislaagri või meditsiinilise või kasvatusliku iseloomuga mõjutusvahendeid kohaldava asutuse territooriumile või selle ebaseaduslik üleandmine

- (1) Kinnipidamisasutuse või väljasaatmislaagri või meditsiinilise või kasvatusliku iseloomuga mõjutusvahendeid kohaldava asutuse territooriumile alkohoolse joogi või piiritust sisaldava aine või raha või relva või muu samalaadse aine, eseme või vahendi ebaseadusliku mis tahes viisil toimetamise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.
- (2) Kinnipidamisasutuses või väljasaatmislaagris või meditsiinilise või kasvatusliku iseloomuga mõjutusvahendeid kohaldavas asutuses kinnipeetavale või väljasaadetavale alkohoolse joogi või piiritust sisaldava aine või raha või relva või muu samalaadse aine, eseme või vahendi ebaseadusliku mis tahes viisil üleandmise eest - määratakse rahatrahv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 168¹. Väljasaadetava põgenemine

Väljasaadetava põgenemise eest väljasaatmislaagrist või eelvangistusmaja, vangla või politsei arestimaja selleks eraldatud osakonnast - määratakse haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 169. Seaduse või muu õigusaktiga kehtestatud tehniliste nõuete eiramine

Seaduse või muu õigusaktiga kehtestatud tehniliste nõuete eiramise eest:

- 1) toodangu valmistamisel ja realiseerimisel ning teenuste osutamisel;
- 2) toodangu realiseerimisel kaubandusettevõtetes (organisatsioonides) vahendufunktsioone täites või kaupade müügil ja kaubandusettevõtetes;
- 3) tüübikinnituse ja esmataatlust mitteläbinud mõõtevahendite käibelelaskmisel;
- 4) mõõtevahendite kasutamisel, sealhulgas õigeaegselt taatlemata taatluskohustuslike mõõtevahendite kasutamisel - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 169¹. Toote nõuetele vastavuse tõendamise korra rikkumine

- (1) Toote müümise või muul viisil üleandmise või kasutusele võtmise korral vastavusdeklaratsiooni, vastavusmärgi või vastavussertifikaadi, kui vastavusdeklaratsiooni, vastavusmärgi või vastavussertifikaadi olemasolu on kohustuslik, - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.
- (2) Volitatud asutuse töötajale, kes on toote nõuetele vastavuse tõendamisel teadlikult kasutanud ebaõigeid või moonutatud andmeid vastavussertifikaadi koostamiseks, - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (3) Isikule, kes on rikkunud toote nõuetele vastavuse tõendamise seaduses sätestatud konfidentsiaalsuse nõuet, - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 170. Eesti keele kasutamise nõuete rikkumine

- (1) Eesti keele kasutamise nõuete eiramise eest tarbijaga suhtlemisel müüja või teenindaja poolt - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.
- (2) Vigase keelekasutuse eest avalikul sildil, viidal, kuulutusel, teadaandes ja reklaamis - määratakse rahatrahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.
- (3) Eesti keele asjaajamiskeelena kasutamise eiramise või takistamise eest riigiasutuses, kohaliku omavalitsuse asutuses või nende hallatavates asutustes ametiisiku poolt - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.
- (4) Tööandja poolt töötajatele keeleoskusnõuete rakendamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(5) Eesti keele kasutamise nõude eiramise eest aruandluses, isikutega suhtlemisel ja töölase teabe edastamisel - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(6) Võõrkeelse pitsati, templi või kirjalangi siseriiklikus asjaajamises kasutamise eest riigiasutuses, kohaliku omavalitsuse asutuses või nende hallatavas asutuses, samuti Eestis registreeritud äriühingus, mittetulundusühingus või sihtasutuses - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(7) Keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete eiramise eest avalikul sildil, viidal, kuulutusel, teadaandes või reklaamil, samuti võõrkeelse audiovisuaalse teose, raadio või telejaama poolt edastatava saate või avalikkusele suunatud rahvusvahelise ürituse ettekannete eestikeelse tõlke puudumise eest - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 170¹. Kohanimeseaduse rikkumine

Riigi- ja omavalitsusorganite dokumentides, maakaartidel, teabelevis, avalikel sildidel, viitadel ja kuulutustes, samuti juriidiliste isikute aadressides ametliku kohanime kasutamise nõuete rikkumise eest ametiisiku poolt - määratakse rahaträhv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 171. Välismaalase ilma seadusliku aluseta Eestis viibimine ja töötamine

(1) Välismaalase ilma seadusliku aluseta Eestis viibimise eest - määratakse rahaträhv kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viieteist ööpäeva.

(2) Eestis ilma seadusliku aluseta viibiva välismaalase poolt Eestist lahkumise ettekirjutuse mittetäitmise eest - määratakse rahaträhv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kakskümmend ööpäeva.

(3) Eestis ilma seadusliku aluseta viibivale välismaalasele Eestis töötamise või eluaseme võimaldamise või temaga eluruumi üürilepingu sõlmimise eest - määratakse rahaträhv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(4) Ilma tööloata välismaalase töölevõtmise eest Eestis juhul, kui tööloaba on nõutav - määratakse rahaträhv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viieteist ööpäeva.

(4¹) Välismaalase ilma tööloata töötamise eest Eestis juhul, kui tööloaba on nõutav, - määratakse rahaträhv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viieteist ööpäeva.

(5) Käesoleva paragrahvi 1. või 2. lõikes sätestatud rikkumiste eest aasta jooksul teist või enam korda - määratakse rahaträhv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(6) [kehtetu]

(7) -(8) [kehtetud]

§ 171¹. Eesti Vabariigi riigipiiri või ajutise kontrolljoone ebaseaduslik ületamine

Eesti Vabariigi riigipiiri või ajutise kontrolljoone ebaseadusliku ületamise eest, kui see ei too kaasa kriminaalvastutust rikkuja suhtes, - määratakse rahaträhv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

§ 172. Piirirežiimi rikkumine

Piirirežiimi rikkumise eest - määratakse rahaträhv kümne kuni saja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viieteist ööpäeva.

§ 173. Territoriaalvetes või piiriveekogul sõitmise ja viibimise eeskirjade rikkumine

Territoriaalvetes või piiriveekogul sõitmise ja viibimise eeskirjade rikkumise eest - määratakse rahaträhv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§ 174. Piirivalveametniku seadusliku korralduse tahtlik eiramine

(1) Piirivalveametniku poolt piirirežiimi tagamiseks antud seadusliku korralduse tahtliku eiramise eest - määratakse rahaträhv viiekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni kolmkümmend ööpäeva.

(2) Sõiduki mittepeatamise eest vormiriietuses piirivalveametniku poolt käe, saua, helkurketta, vile või helisignaaliga antud peatumismärguande või -nõude korral - määratakse rahaträhv kolmekümne kuni kahesaja trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viieteist ööpäeva.

§ 175. [kehtetu]

§ 176. Pitseri või plommi tahtlik rikkumine või eemaldamine

Pädeva ametiisiku poolt pandud pitseri või plommi tahtliku rikkumise või ebaseadusliku eemaldamise eest, välja arvatud käesoleva seadustiku §-des 113 ja 121 2. lõikes ning tollieeskirjadega ettenähtud juhtumid, - määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 177. Kaitsejõudude arvelevõtmiskorra rikkumine

(1) Mõjuva põhjusega ajateenistusse arvelevõtmiseks ilmutata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

(2) Reservväelase või kutsealuse poolt alatise elukoha muutmisel kaitsejõudude arvele või arvelt maha võtmata jätmise eest, samuti väljakutse peale mõjuva põhjusega ilmutata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 177¹. Reservväelase mitteilumumine kogunemiskohta

Reservväelase poolt põhjendatud takistuseta kogunemiskohta ilmutata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses või haldusarest kuni viisteist ööpäeva.

§ 178. Kaitsejõudude arvestusdokumentide tahtlik rikkumine või kaotamine

Reservväelase või kutsealuse poolt kaitsejõudude dokumentide tahtliku rikkumise või hooletu hoidmise eest, mis tõi kaasa nende kadumise - määratakse rahatrahv kuni kahekümne viie trahviühiku ulatuses.

§ 178¹. Hädaolukorraks valmisoleku seaduse rikkumine

Hädaolukorraks valmisoleku seadusega ettenähtud kohustuse täitmata jätmise või selle seaduse alusel tehtud ettekirjutuse eiramise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 178². Isikule määratud ja teatavaks tehtud sundkoormise täitmise võimatusest teatamata jätmine

Isikule määratud ja teatavaks tehtud sundkoormise täitmise võimatusest teatamata jätmise eest selle täitmiseks kohustatud isiku poolt organile, kes oli sundkoormise määranud tingituna vara hävimisest, selle kasutuskõlbmatuks muutumisest või muust põhjusest, - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

§ 179. Eritalituse teadlikult vale väljakutse

Tuletõrje ja pääste, politsei, kiirabi või muude eritalituste teadlikult vale väljakutse eest - määratakse rahatrahv kuni kolmekümne trahviühiku ulatuses.

§ 180. Sünnist või surmast teatamata jätmine

Sünnist või surmast seadusega ettenähtud tähtaja jooksul sünni- ja surmaakti koostavale ametnikule teatamata jätmise eest seda tegema kohustatud isiku poolt - määratakse rahatrahv kuni kümne trahviühiku ulatuses.

§ 181. Vabariigi Presidendi, Riigikogu või kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse sätete rikkumine

Andmete või materjalide esitamata jätmise eest valimiste korraldamiseks, samuti valimiskomisjoni otsuste mittetäitmise või muude Vabariigi Presidendi, Riigikogu või kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse sätete rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

§ 182. Kihutustöö Vabariigi Presidendi, Riigikogu või kohaliku omavalitsuse volikogu valimise päeval või rahvahääletuse päeval

Kihutustöö tegemise eest miitingul, koosolekul, piketis või muu aktiivse kihutustöö eest hääletamistulemuste mõjutamiseks Vabariigi Presidendi, Riigikogu või kohaliku omavalitsuse volikogu valimise päeval või rahvahääletuse päeval, samuti mis tahes vormis kihutustöö eest hääletamisruumis ja ruumides, mille kaudu valija või hääletaja siseneb hääletamisruumi, - määratakse rahatrahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

§ 182¹. [kehtetu]

§ 182². Riigisaladuse seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete rikkumine

Riigisaladuse seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete rikkumise eest, kui see ei too kaasa kriminaalvastutust, - määratakse rahatrahv kuni saja viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 183. Riikliku statistilise vaatlusega kogutavate andmete esitamise ja edastamise korra rikkumine

(1) Riikliku statistilise vaatlusega kogutavate andmete hiline misega esitamise eest - määratakse rahatr ahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(2) Riikliku statistilise vaatlusega kogutavate andmete esitamata jätmise või teadlikult moonutatult esitamise eest - määratakse rahatr ahv kuni kaheksakümne trahviühiku ulatuses.

(3) Riikliku statistilise vaatlusega kogutud tööt luses olevate või andmeesitaja identifitseerimist võimaldavate andmete ebaseadusliku edastamise eest - määratakse rahatr ahv kuni kaheksakümne trahviühiku ulatuses.

§ 183¹. Isikuandmete töötlemise nõuete rikkumine

(1) Vastutava või volitatud tööt leja ametiisiku poolt isikuandmete töötlemise lubatavuse nõuete rikkumise või isikuandmete töötlemise nõuete rikkumise või isikuandmete kaitse abinõude mittetäit mise eest - määratakse rahatr ahv kümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(2) Vastutava tööt leja pädeva ametiisiku poolt delikaatsete isikuandmete töötlemise registreerimata jätmise eest andmekaitse järelevalveasutuses - määratakse rahatr ahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(3) Vastutava või volitatud tööt leja ametiisiku poolt isikuandmete töötlemise kontrollimisel teadlikult ebaõigete andmete esitamise eest - määratakse rahatr ahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(4) Isiku nõudmisel:

1) ebaõigete isikuandmete parandamata jätmise või

2) ebaseaduslikult töödeldavate isikuandmete sulgemata või kustutamata jätmise eest - määratakse rahatr ahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

(5) Isikuandmete töötlemisel muude isiku õiguste rikkumise eest - määratakse rahatr ahv kuni kahekümne trahviühiku ulatuses.

§ 183². Riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogusse kohustuslike andmete esitamata jätmine

Riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogudesse kogutavate andmete esitamata jätmise, moonutatult või hiline misega esitamise või valeandmete esitamise eest, kui andmeid ei esitatud pärast ametlikku meeldetuletust, - määratakse rahatr ahv viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 183³. Riigile või kohalikule omavalitsusele kuuluvast andmekogust andmete väljastamisest ebaseaduslikult keeldumine

Riigile või kohalikule omavalitsusele kuuluvast andmekogust andmete väljastamisest ebaseaduslikult keeldumise eest - määratakse rahatr ahv kahekümne trahviühiku ulatuses.

§ 183⁴. Riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogust andmete ebaseaduslik väljastamine

Riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogust andmete ebaseadusliku väljastamise eest - määratakse rahatr ahv neljakümne kuni kaheksakümne trahviühiku ulatuses.

§ 183⁵. Riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogudest väljastatud andmete mittesihipärane kasutamine

Riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogust väljastatud andmete ettenähtud eesmärgiga vastuolus oleva kasutamise eest - määratakse rahatr ahv viiekümne kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

§ 183⁶. Vastutus isikult alusetult andmete nõudmise eest

Isikult tema kohta riigi või kohaliku omavalitsuse andmekogudes hoitavate andmete nõudmise eest, mille nõudmine on seadusega keelatud, - määratakse rahatr ahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

§ 184. Riigi andmekogude pidamise korra rikkumine

(1) Riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogu vastutava tööt leja poolt andmekogu pidamise ja selles sisalduvate andmete töötlemise seaduslikkuse mittetagamise eest - määratakse rahatr ahv kuni kaheksa trahviühiku ulatuses.

(2) Riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogu volitatud töötaja poolt andmekogu ning seal olevate andmete kaitsmise ja hävitamise kohustuse täitmata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

(3) Riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogu volitatud töötaja poolt andmete töötlemisel kasutatavate vahendite loetelu ja dokumentatsiooni arvestuse pidamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

(4) Riigi ja kohaliku omavalitsuse andmekogu volitatud töötaja poolt andmekogu andmetes avastatud vea parandamata jätmise eest või andmete saamise ja üleandmise arvestuse pidamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 184¹. Sundeksemplari seaduse rikkumine

Trükistele, auvistele ja elektroonilistele teavikutele ning nende sundeksemplaridele esitatavate nõuete rikkumise või sundeksemplaride loovutamata jätmise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 184². Mootorsõiduki juhiloa ebaseaduslik väljaandmine või mootorsõiduki ebaseaduslik registreerimine

Ametiisiku poolt mootorsõiduki juhiloa ebaseadusliku väljaandmise või mootorsõiduki ebaseadusliku registreerimise eest - määratakse rahatrahv saja kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

§-d 184³ - 184⁵ [kehtetud]

§ 184⁶. Arhiiviseaduse ja selle alusel vastuvõetud õigusaktide rikkumine

Arhiiviseaduse ja selle alusel vastuvõetud teiste õigusaktide rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 184⁷. Isikut tõendavate dokumentide seaduse rikkumine

Isikut tõendavasse dokumenti kantud andmete muutmise või dokumendi kasutamiskõlbmatuks muutmise, kaotamisest või hävimisest dokumendi välja andnud valitsusasutuse mitteteavitamise eest dokumendi kasutaja poolt - määratakse rahatrahv kuni viiekümne trahviühiku ulatuses.

§ 184⁸. Ametiühingute seaduse rikkumine

(1) Ametiühingute seaduse §-de 19 lg 2, 20 lg 1 p 3, 4 ja 5, 22 lg 1 ja 2 rikkumise eest tööandja esindaja või muu vastutava isiku poolt - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(2) Ametiühingute seaduse § 21 lg 1 p 3 ja 6 rikkumise eest - määratakse rahatrahv kuni saja trahviühiku ulatuses.

(3) Ametiühingu asutamise ja selle seadusliku tegevuse takistamise eest - määratakse rahatrahv saja kuni kahesaja trahviühiku ulatuses.

III. jagu **HALDUSÕIGUSERIKKUMISE** **ASJA ARUTAMISE ALLUVUS**

14. peatükk **HALDUSÕIGUSERIKKUMISE** **ASJA ARUTAMISE ALLUVUS**

§ 185. Ametiisiku volitused

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutama volitatud ametiisik võib käesoleva seadustiku eriosas ettenähtud halduskaristuse määrata temale antud volituse piires käesoleva seadustiku §-des 21, 22 ja 23 ettenähtud ulatuses. Ametiisik saab oma pädevuse piires halduskaristust kohaldada ka neil juhtudel, kui kohaldatava sätte sanktsioonis ettenähtud karistuse liikidest või karistusmäärast osa on maa- või linnakohtu kohtuniku ainupädevuses.

(1¹) Isiku poolt mitme haldusõiguserikkumise toimepanemisel käesoleva seadustiku § 27 2. lõike tunnustel arutab haldusõiguserikkumise asja ametiisik, kelle pädevusse kuulub raskeima haldusõiguserikkumise arutamine, või maa- või linnakohtu kohtunik.

(1²) Ametiisik võib arutada haldusõiguserikkumise asja, kui tema seadusega või seaduse alusel muu õigusaktiga kehtestatud järelevalve pädevus laieneb käesoleva seadustiku §-s 252 määratud haldusõiguserikkumise asja arutamise kohale, välja arvatud õiguserikkuja karistamisel §-de 231 ja 338 järgi kohapeal sissenõutava rahatrahviga.

(2) Kui haldusõiguserikkumise asjaoludest nähtub, et halduskaristuse määramine kuulub maa- või linnakohtu kohtuniku pädevusse vastavalt käesoleva seadustiku §-dele 21-23, peab ametiisik esitama haldusõiguserikkumise asja materjalid arutamiseks maa- või linnakohtu kohtunikule rangemate sanktsioonide rakendamiseks.

§ 186. Maa- või linnakohtu kohtunik

(1) Maa- või linnakohtu kohtuniku ainupädevuses on käesoleva seadustiku eriosa §-des 35 lg 2, 37 lg 1, 38 lg 4, 51, 61¹, 67, 69, 72, 92⁶, 92⁷, 116¹, 127, 130, 130¹, 130², 131¹, 131⁵, 137¹, 137², 137⁴, 137⁵, 137⁶, 137⁷, 138 lg 1 ja 3, 138¹, 143, 146¹, 154 lg 1, 158¹, 158², 158³, 158⁴, 158⁵, 158⁶, 159, 160, 162, 162¹, 163, 164, 168 lg 2, 168¹, 170¹, 178², 180, 181, 182, 182², 183, 184² ja 184⁸ lg 3 loetletud haldusõiguserikkumiste arutamine.

(2) Maa- või linnakohtu kohtunik võib arutada ka käesoleva seadustiku eriosaga määratletud haldusõiguserikkumiste asju, mis ei ole loetletud käesoleva paragrahvi 1. lõikes. Seejuures on maa- või linnakohtu kohtunikul õigus kohaldada kõiki sanktsioonis ettenähtud karistusliike.

§ 187. [kehtetu]

§ 188. Kohaliku omavalitsuse volikogu poolt volitatud ametnikud

Kohaliku omavalitsuse volikogu volitab arutama käesoleva seadustiku §-des 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 54, 56, 58, 58¹, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 73, 74, 75, 76 lg 2, 77, 81, 95¹, 123 (linna teede ja tänavate ning valla teede osas), 125 (linna teede ja tänavate ning valla teede osas), 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 140, 141, 141¹, 142, 152¹, 152², 153, 159³, 165, 166, 167, 169, 177, 177¹, 178¹ loetletud haldusõiguserikkumiste asju täiendavalt §-des 189-216⁶ loetletud haldusõiguserikkumiste asjadele ametiisikuid, kes teostavad kontrolli või järelevalvet vastava volikogu haldusterritooriumil.

§ 189. Politseiametnikud

[Lõikes 1 nimetatud § 106² ja § 141 lg 10 osas jõustub 1.01.2003]

(1) Politseiametnikud, välja arvatud kaitsepolitseiametnikud, arutavad käesoleva seadustiku §-des 53, 53¹, 56, 60 lg 2, 62, 63, 64, 65, 81, 82 lg 1, 2, 3 ja 5, 83, 84, 89, 90 lg 1 ja 2, 92, 92¹, 92², 92³, 92⁴, 92⁵, 92⁸, 94, 95, 95¹, 96, 96¹, 98 lg 1, 2, 3, 4, 4¹ ja 4², 99, 101, 103, 103¹, 103², 104, 104¹, 105, 106, 106¹, 106², 107, 107¹, 109, 110, 110¹, 110³, 111, 113, 114, 115, 117, 118, 118¹, 120, 120¹, 120², 120³, 121, 122, 123, 124, 125, 128, 129, 131, 132, 133, 135, 137, 138 lg 2, 141 lg 10, 141¹, 142, 144, 144¹, 144², 144³, 144⁴, 145, 146, 146², 146³, 146⁴, 146⁵, 146⁶, 146⁷, 147¹ lg 1 ja 2, 147², 147³, 148, 150, 151, 152, 152¹, 152², 153, 154 lg 2-5, 154¹, 155, 155¹, 156 lg 4, 157¹, 158, 159¹, 159³, 167, 168 lg 1, 171, 176, 179 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on:

1) kõrgemal politseiametnikul ja vanempolitseiametnikul (politseiasutuse struktuuri- või allüksuse juht ning politseijuhtivinspektor) käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud haldusõiguserikkumiste eest; [Punktis 2 nimetatud § 106² ja § 141 lg 10 osas jõustub 1.01.2003]

2) vanempolitseiametnikul - käesoleva seadustiku §-des 60 lg 2, 62, 65, 81, 82 lg 1, 2, 3 ja 5, 83, 92, 92¹, 92², 92³, 92⁴, 92⁵, 92⁸, 94 lg 1, 95¹, 101 lg 1, 103², 105, 106 lg 1, 106¹ lg 1, 106², 110, 113, 114, 115, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 131, 132, 133, 137, 141 lg 10, 142, 144, 147¹ lg 1 ja 2, 147², 147³, 150 lg 1, 151, 152, 152¹, 152², 155¹ ja 167 loetletud haldusõiguserikkumiste asju; [Punktis 3 nimetatud § 106² ja § 141 lg 10 osas jõustub 1.01.2003]

3) noorempolitseiametnikul - käesoleva seadustiku §-des 60 lg 2, 81, 94 lg 1, 95¹ lg 1, 105, 106 lg 1, 106², 125 lg 3, 141 lg 10, 142, 147¹ lg 1 ja 2, 147², 147³, 150 lg 1, 151, 152, 152¹, 152² ning 167 lg 1 loetletud haldusõiguserikkumiste eest.

§ 190. Riigikaitseosakondade ametiisikud

(1) Riigikaitseosakondade ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 177, 177¹ ja 178 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on reservväelase või kutsealuse elukohajärgse riigikaitse osakonna juhatajal või tema asetäitjal.

§ 191. Kodakondsus- ja migratsiooniametnikud

(1) Kodakondsus- ja migratsiooniametnikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 171 ja 184⁷ loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Kodakondsus- ja Migratsiooniameti peadirektoril, tema asetäitjal ja peadirektori poolt volitatud ametiisikutel.

§ 192. Piirivalveametnikud

(1) Piirivalveametnikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 63, 64, 89, 90, 90¹ - 90⁴, 171, 171¹, 172, 173 ja 174 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on piirivalvepiirkonna ülemal ja staabiülemal, piiripunkti ülemal ja vahetuse ülemal, piirivalvekordoni ülemal ning piirivalvelaeva komandöril.

§ 193. Tuletõrje- ja päästeametnikud

(1) Tuletõrje- ja päästeametnikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 53 lg 1 ja 2, 135 lg 1 ja 2, 156, 178¹ ja 179 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on riigi ja kohaliku omavalitsuse päästeasutuse juhil ja tema asetäitjal ning päästeasutuse juhi poolt volitatud ametiisikutel.

§ 194. Raudteeametnikud

(1) Raudteeameti ametnikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 82, 83, 83¹, 96¹, 98 lg 4¹ ja 4², 99¹, 101², 104¹, 110³, 114 lg 1, 115, 116 lg 1 p 1, 121, 125 (raudteeülesõidukohtade osas) ja 156 lg 1 (raudteetranspordi osas) loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Raudteeameti peadirektoril, tema asetäitjal ja peadirektori poolt volitatud ametiisikul.

§ 195. Veeteede Ameti ametnikud

(1) Veeteede Ameti ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 87, 88, 89 (välja arvatud väikelaevalade juhtide osas), 90, 90¹-90⁴, 91, 91¹, 91², 114 lg 1 ja 2, 116 lg 1 p 2, 121, 128 ja 156 lg 1 ja 2 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Veeteede Ameti peadirektoril ja tema asetäitjal ning Veeteede Ameti sadamate järelevalveinspektoril ja laevakontrolli inspektoril.

§ 196. [kehtetu]

§ 197. Lennundusametnikud

(1) Lennundusasutuste ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 84, 85, 86, 93, 97, 98 lg 5 ja 6, 100, 102, 108, 111, 114 lg 3, 116 lg 2, 119, 121 ja 156 lg 3 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Lennuameti peadirektoril, lennuohutusdirektoril, järelevalvepädevusega osakonnajuhatajal ja inspektoril, lennujaama ülemal, lennuvälja ülemal ning õhusõiduki kaptenil.

§ 198. Auto- ja elektertranspordi ametnikud

(1) Auto- ja elektertranspordi üle kontrolli- ja järelevalveülesandeid täitvad ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 113, 114 lg 3¹ ja 4, 115, 116 lg 3, 117, 118, 118¹, 120, 120¹ ning 121 loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on teede- ja sideministri või maa- või vallavanema või linnapea poolt volitatud auto- ja elektertranspordi üle kontrolli- ja järelevalveülesandeid täitvatel ametiisikutel.

§ 199. [kehtetu]

§ 199¹. Maanteeametikud

(1) Maanteeameti ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 122, 123, 124 ja 125 loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Maanteeameti peadirektoril, tema asetäitjal, järelevalve pädevusega osakonnajuhatajal, tema asetäitjal ja inspektoril ning Maanteeameti järelevalve pädevusega kohaliku asutuse juhatajal, tema asetäitjal ja teemeistril.

§ 200. Tööinspektsiooni ametnikud

(1) Tööinspektsiooni ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 34, 53 lg 1 ja 2, 110¹, 147¹ ja 184⁸ lg 1 ja 2 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Tööinspektsiooni peadirektoril, tema asetäitjal ja Tööinspektsiooni kohaliku asutuse juhatajal, peatööinspektoril ning inspektoril.

§ 200¹. Töövaidluskomisjoni ametnikud

(1) Töövaidluskomisjoni ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-s 34¹ loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on töövaidluskomisjoni juhatajal.

§ 201. Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni ja Energiaturu Inspektsiooni ametnikud

(1) Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 40, 50, 53 lg 1 ja 2, 61, 68, 71, 74¹, 157, 169 p-d 3 ja 4 ning §-s 169¹ lg 2 ja 3 loetletud haldusõiguserikkumiste asju ja Energiaturu Inspektsiooni ametiisikud §-s 74¹ nimetatud haldusõiguserikkumise asja.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on:

1) Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni peadirektoril ja tema asetäitjal käesoleva seadustiku §-des 40, 50, 53 lg 1 ja 2, 61, 68, 71, 74¹, 157, 169 p-d 3 ja 4 ning §-s 169¹ lg 2 ja 3 loetletud haldusõiguserikkumiste asjades;

2) Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni kohaliku asutuse juhatajal, tema asetäitjal ja Tehnilise Järelevalve Inspektsiooni peadirektori poolt selleks volitatud järelevalvetöötajal käesoleva seadustiku §-des 68, 71 ja 157 loetletud haldusõiguserikkumiste asjades;

3) Energiaturu Inspektsiooni peadirektoril ja tema asetäitjal käesoleva seadustiku §-s 74¹ nimetatud haldusõiguserikkumise asjas.

§ 202. Ehitusjärelevalveametnikud

(1) Ehitusjärelevalve ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 73 ja 74 loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on maavalitsuse ehitusjärelevalvepädevusega osakonnajuhatajal ja järelevalveinseneril ning vallavanema või linnapea poolt volitatud ehitusjärelevalve eest vastutaval kohaliku omavalitsuse ametiisikul.

§ 203-204. [kehtetud]

§ 205. Tervishoiuametnikud

(1) Tervishoiu- ja tervisekaitse järelevalveasutuste ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 34 lg 2 (kutsehaiguse osas), 35 lg 1, 35¹, 36, 37 lg 2, 38 lg 1, 2, 3 ja 5, 53 lg 1, 58, 58¹, 60, 75¹, 75⁴, 132 (ravimite osas), 134 (ravimite osas), 135, 147¹, 169 p 1 ja 2 (ravimite osas) ning 179 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on:

1) maakonna-, valla- ja linnaarstil, tema asetäitjal käesoleva seadustiku §-de 37 lg 2, 38 lg 1 ja 2 ning 179 järgi;

2) Raviameti peadirektoril ja tema poolt volitatud Raviameti ametnikel käesoleva seadustiku §-de 38 lg 3 ja 5, 132 (ravimite osas), 134 (ravimite osas), 135 (ravimite osas) ning 169 p 1 ja 2 (ravimite osas) järgi.

(3) Halduskaristuse määramise õigus käesoleva seadustiku §-des 34 lg 2 (kutsehaiguste osas), 35 lg 1, 35¹, 36, 53 lg 1, 58, 58¹, 60, 75¹, 75⁴, 135 ja 147¹ loetletud haldusõiguserikkumise asjades on Tervisekaitseinspektsiooni

peadirektoril, tema asetäitjal ning Tervisekaitseinspektiooni kohaliku asutuse juhatajal ja tema asetäitjal ning Eesti Sanitaarkarantiinitalituse juhatajal ja tema asetäitjal ning riikliku järelevalve inspektoril.

§ 206-206². [Kehtetud]

§ 206³. Finantsinspektiooni töötajad

(1) Finantsinspektiooni töötajad arutavad käesoleva seadustiku § 137 lõikes 1 ning §-des 137³ ja 137⁸ loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Finantsinspektiooni juhatusel.

§ 207. Tarbijakaitseametnikud

(1) Tarbijakaitseameti ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 35¹, 58¹, 75¹, 76³, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 139 lg 2, 141¹, 169 p-d 1 ja 2 ning §-s 169¹ lg 1 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Tarbijakaitseameti peadirektoril, tema asetäitjal, peainspektoril ja inspektoril ning tarbijakaitse järelevalvepädevusega kohaliku talituse juhatajal, peainspektoril ja inspektoril.

§ 207¹. [kehtetu]

§ 208. Veterinaar- ja Toiduameti ametnikud

(1) Veterinaar- ja Toiduameti ametnikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 35¹, 65, 75⁴, 80, 81, 132 ja 135 loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Veterinaar- ja Toiduameti peadirektoril, tema asetäitjal ja järelevalveametnikul ning Veterinaar- ja Toiduameti kohaliku asutuse juhil, tema asetäitjal ja järelevalveametnikul.

§ 208¹. Tõuaretusinspektiooni ametnikud

(1) Tõuaretusinspektiooni ametnikud arutavad käesoleva seadustiku §-s 80¹ sätestatud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Tõuaretusinspektiooni peadirektoril, tema asetäitjal ja peadirektori poolt volitatud ametiisikul.

§ 209. Keskkonnajärelevalve ametnikud

(1) Keskkonnajärelevalve asutuste ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 48¹, 49, 50, 52, 53, 53¹, 53², 54, 54¹, 56, 57, 58, 58¹, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 66¹, 73, 74, 75, 76, 76², 77, 79, 89 lg 2 (väikelaevade juhtide osas), 91, 92⁵, 98 lg 3 ja 4, 107¹, 141¹, 156 lg 4 ning 167 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on:

1) riigi keskkonnakaitseinspektoril käesoleva seadustiku §-des 40-45, 50, 52, 53, 53¹, 53², 54, 56-64, 65, 66, 66¹, 73-75, 77, 79, 91, 92⁵, § 98 lõikes 3, §-des 107¹ ja 141¹, § 156 lõikes 4 ja §-s 167 loetletud haldusõiguserikkumiste eest.

2) [kehtetu]

3) Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse ametiisikul käesoleva seadustiku §-des 76 ja 76² loetletud haldusõiguserikkumiste eest;

4) Maa-ameti ametiisikul käesoleva seadustiku §-des 39, 46, 47, 48, 48¹, 49 ja 61 loetletud haldusõiguserikkumiste eest;

5) kohaliku omavalitsuse keskkonnajärelevalve asutuse ametiisikul käesoleva seadustiku §-des 40, 41, 43, 44, 45, 50, 52, 53, 53², 54, 54¹, 58, 58¹, 59, 60, 61, 62, 65, 66, 66¹, 73, 74, 75, 76, 77, 79, 92⁵, 107¹ ja 167 loetletud haldusõiguserikkumiste eest;

6) Põllumajandusministeeriumi ja maavalitsuse maaparanduse järelevalve inspektoril käesoleva seadustiku §-des 45, 52, 54, 77 ja 79 loetletud haldusõiguserikkumiste eest, kui need on toime pandud maaparandussüsteemil.

§ 210. Muinsuskaitseasutuste ametnikud

(1) Muinsuskaitseasutuste ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-s 165 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Muinsuskaitseameti peadirektoril, tema asetäitjal ja inspektoril, Muinsuskaitseameti järelevalvepädevusega kohaliku asutuse juhatajal, tema asetäitjal ja inspektoril.

§ 211. Sideameti ametiisikud

(1) Sideameti ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 127¹, 128, 128¹, 129, 130³, 130⁴, 131, 131², 131³, 131⁴, 131⁶, § 132 lõigetes 2 ja 3, § 137 lõikes 1 ja § 169 punktides 1 ja 2 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Sideameti peadirektoril, tema asetäitjal ja peadirektori volitatud ametiisikutel.

§ 212. [kehtetu]

§ 213. Proovikoja ametnikud

(1) Eesti Proovikoja ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-s 139 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Eesti Proovikoja direktoril ja tema asetäitjal.

§ 214. Maksuametnikud

(1) Maksuameti ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 92⁸, 132 lg 1 ja 2, 133, 137, 141, 141¹ ja 154 lg 3 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Maksuameti peadirektoril ja tema asetäitjal, Maksuameti kohaliku asutuse direktoril, tema asetäitjal ja inspektoril.

§ 214¹. Tolliametnikud

(1) Tolliameti ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-s 92⁸ nimetatud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Asja arutamise ja karistuse määramise õigus on Tolliameti peadirektoril, tema asetäitjal ning piirkondliku tolliinspektuuri juhatajal või nendest ühe poolt volitatud tolliametnikul.

§ 215. Keeleametnikud

(1) Keeleinspeksiooni ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku § 132 3. lõikes (eestikeelse teabe osas), § 134 2. lõikes ja §-s 170 loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Keeleinspeksiooni peadirektoril, tema asetäitjal ja inspektoril.

§ 216. Taimetoodangu Inspeksiooni järelevalveametnikud

(1) Taimetoodangu Inspeksiooni ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 35¹, 75², 75³, 75⁴, 76, 76¹, 76², 76³, 77 ja 137 (taimesortide kaitse osas) loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Taimetoodangu Inspeksiooni peadirektoril, tema asetäitjal ning järelevalveametnikul.

§-d 216¹-216² [kehtetud]

§ 216³. Hasartmängujärelevalveametnikud

(1) Hasartmängujärelevalveametnikud arutavad käesoleva seadustiku § 154 2.-5. lõikes loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on hasartmängujärelevalveasutuse direktoril või tema asetäitjal.

§ 216⁴. Andmekaitse järelevalveametnikud

(1) Andmekaitse järelevalveametnikud arutavad käesoleva seadustiku §-des 159¹, 159², 183¹, 183², 183³, 183⁴, 183⁵, 183⁶ ja 184 loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on andmekaitse järelevalveasutuse juhil või tema poolt selleks volitatud ametnikul.

§ 216⁵. Leviametnikud

(1) Kultuuriministeeriumi levitalituse ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku § 132 1., 2. ja 4. lõikes, §-s 133, § 137 1. lõikes, §-des 154¹ ning 184¹ loetletud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on Kultuuriministeeriumi levitalituse kultuuriministri poolt volitatud ametiisikutel.

§ 216⁶. Arhiiviametnikud

(1) Arhiiviametnikud arutavad käesoleva seadustiku §-s 184⁶ nimetatud haldusõiguserikkumise asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on riigiarhivaaril, arhiiviinspektoril, maa-arhivaaril, eriarhiivi direktoril ja kohaliku omavalitsuse arhiivi direktoril.

IV. jagu

MENETLUS HALDUSÕIGUSERIKKUMISE ASJAS

15. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 217. Menetluse kord haldusõiguserikkumise asjas

Menetluse kord haldusõiguserikkumise asjas kehtestatakse käesoleva seadustiku ja muude seadustega ning nendes otseselt ettenähtud juhtudel muude õigusaktidega.

§ 218. Haldusõiguserikkumise asja menetlust kõrvaldavad asjaolud

(1) Haldusõiguserikkumise asja menetlust ei või algatada ja algatatud menetlus tuleb lõpetada järgmistel asjaoludel:

- 1) kui puudub haldusõiguserikkumise sündmus või koosseis;
- 2) kui isik ei ole haldusõiguserikkumise tunnustega teo toimepanemise momendiks jõudnud vanusesse, mille saabumisel seaduse kohaselt on võimalik haldusvastutus;
- 3) kui mõne haldusõiguserikkumise tunnustega teo on toime pannud süüdimatu isik;
- 4) kui isik on tegutsenud hädaseisundis või hädakaitseseisundis;
- 5) kui on antud amnestiaakt, mis kõrvaldab halduskaristuse kohaldamise;
- 6) kui on tühistatud akt, millega kehtestati haldusvastutus;
- 7) kui haldusõiguserikkumise asja arutamise momendiks on möödunud käesoleva seadustiku §-s 30 ettenähtud tähtajad;
- 8) kui haldusvastutusele võetava isiku suhtes on sama fakti kohta tehtud haldusõiguserikkumise asja menetluse lõpetamise otsus, samuti kui antud fakti kohta on algatatud kriminaalasi.

(2) Haldusõiguserikkumise asja menetluse lõpetamine käesoleva paragrahvi 1. lõikes või käesoleva seadustiku §-s 219 sätestatud alustel ei välista erikonfiskeerimise kohaldamist.

§ 219. Haldusõiguserikkumise asja menetluse lõpetamine alaealise suhtes

Kolmeteistkümne- kuni kaheksateistkümneaastase alaealise poolt toimepandud haldusõiguserikkumise asja arutav ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus võib menetluse lõpetada ja materjalid üle anda alaealiste komisjonile, kui haldusõiguserikkumise isikut arvestades on tema suhtes otstarbekas kohaldada alaealise mõjutusvahendite seaduses ettenähtud mõjutusvahendeid.

§ 220. Haldusõiguserikkumise asja avalik arutamine

Haldusõiguserikkumise asja arutatakse avalikult.

§ 220¹. Juurdepääs riigisaladusele

(1) Kohtunikul on ametikohajärgne õigus juurdepääsuks riigisaladusele Eesti Vabariigi põhiseaduse ja seadustega ning nende alusel antud õigusaktidega talle pandud ülesannete täitmiseks.

(2) Menetluses osaleval isikul on õigus juurdepääsuks riigisaladusele põhjendatud teadmismvajadusel vastava tasemega riigisaladusele juurdepääsu loa olemasolu korral või «konfidentsiaalse» või «salajase» tasemega riigisaladusele kohtu põhistatud määruse alusel, kui see on haldusõiguserikkumise asja lahendamisel vältimatult vajalik.

(3) Kohtu määruuse alusel ei lubata juurdepääsu «konfidentsiaalse» või «salajase» tasemega riigisaladusele, kui see seab ohtu jälitustegevuse seaduse § 8 lõike 1 punktides 2, 3 ja 4 sätestatud kohustuste täitmise, ja «täiesti salajase» tasemega riigisaladusele.

§ 221. Haldusõiguserikkumise asja menetluse keel

(1) Haldusõiguserikkumise asja menetlus toimub eesti keeles. Menetlus võib toimuda ka muus keeles, mida haldusõiguserikkujaja, protokolli koostav ja asja arutav ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik, kohus ning teised menetluses osalevad isikud valdavad.

(2) Asjaosalisele isikule, kes ei saa aru haldusõiguserikkumise asja menetluse keelest, tagatakse õigus tutvuda asja materjaliga ja võtta osa menetlusest tõlgi vahendusel. Tal on õigus anda seletusi emakeeles või omal valikul mõnes muus keeles, mida ta valdab.

§ 222. Tõendid

(1) Haldusõiguserikkumise asjas on tõenditeks igasugused faktilised andmed, mille alusel tehakse seadusega määratud korras kindlaks haldusõiguserikkumine või selle puudumine, antud isiku süü selle toimepanemises ja muud asjaolud, millel on tähtsust asja õigeks lahendamiseks.

(2) Need andmed tuvastatakse järgmiste vahenditega: haldusõiguserikkumise protokoll, haldusõiguserikkujaja seletused, kannatanu ja tunnistajate ütlused, eksperdiarvamus, asitõendid, asjade ja dokumentide äravõtmise protokoll, samuti muud dokumendid.

(3) Kui puudub võimalus tagada manukate osavõtt, loetakse asitõenditeks haldusõiguserikkujalt sündmuskohal või halduskinnipidamise või isikliku läbivaatuse käigus äravõetud esemed või avastatud asjad ja dokumendid, kui äravõtmine on vormistatud käesoleva seadustiku §-des 237-239 ettenähtud korras.

§ 223. Tunnistaja

(1) Tunnistajana võib haldusõiguserikkumise asjas välja kutsuda isiku, kelle kohta on andmeid, et ta teab haldusõiguserikkumise kohta käivaid asjaolusid.

(2) Ametiisiku, maa- või linnakohtu kohtuniku või kohtu kutse peale, kelle menetluses on haldusõiguserikkumise asi, on tunnistaja kohustatud kindlaksmääratud ajal kohale ilmuma, avaldades kõik, mida ta haldusõiguserikkumise kohta teab, ning esitatud küsimustele vastama.

(3) Kannatanut ei või üle kuulata tunnistajana.

(4) Kui tunnistaja ei ilmu kohtu kutse peale, võib kohus talle määrata rahatrahvi kuni kahe trahviühiku suuruses, teistkordselt kohtu kutse peale mitteilmumisel võib kohus määrata tunnistajale rahatrahvi kuni kahekümne trahviühiku suuruses või kohaldada politseiga sundtoomist, kui tunnistaja asub kohtuga samas asulas.

§ 224. Ekspert ja ekspertiis

(1) Kui haldusõiguserikkumise asjaolude selgitamiseks on vaja mitteõiguslikke eriteadmisi, määrab ametiisik, kohtunik või kohus ekspertiisi. Ekspertiisi teeb riiklikus ekspertiisiasutuses töötav kohtuekspert, riiklikult tunnustatud ekspert või muu vajalike mitteõiguslike eriteadmistega isik. Eksperdiks määratud isiku nimi tehakse teatavaks haldusõiguserikkujale ja kannatanule.

(2) Kui ekspertiis korraldatakse väljaspool riiklikku ekspertiisiasutust, tuleb selgitada, kas eksperdiks määratav isik on erapooletu ja nõus tegema ekspertiisi. Ametiisik, kohtunik või kohus määrab kokkuleppel eksperdiga ekspertiisi tähtaja.

(3) Ekspert on kohustatud andma temale esitatud küsimuste ja uuritud materjali põhjal objektiivse ja teaduslikult põhjendatud eksperdiarvamuse. Ekspert on kohustatud ilmuma ametiisiku, kohtuniku või halduskohtu kutsel ülekuulamisele. Ekspert on kohustatud hoidma saladuses temale ekspertiisi tegemisel teatavaks saanud asjaolusid. Neid võib avaldada üksnes ametiisiku, kohtuniku või kohtu kirjalikul loal.

(4) Ekspertil on õigus:

- 1) tutvuda ekspertiisi tegemiseks vajalike haldusõiguserikkumise asja materjalidega;
- 2) esitada taotlusi talle lisamaterjali esitamiseks;
- 3) ametiisiku, kohtuniku või kohtu loal, kelle menetluses on haldusõiguserikkumise asi, esitada küsimusi haldusõiguserikkujale, kannatanule ja tunnistajale ning tutvuda kirjalike tõenditega;
- 4) seada ja lahendada oma algatusel ekspertiisimääruuses esitamata ekspertiisiülesanne.

(5) Ekspert võib ekspertiisist keelduda, kui tal ei ole eksperdiarvamuse andmiseks vajalikke eriteadmisi või kui temale esitatud ekspertiisimaterjal on puudulik ja seda pole võimalik täiendada või kui lisamaterjali saamise taotlust ei rahuldata. Sellisel juhul koostab ekspert ekspertiisist keeldumise akti.

(6) Eksperti vastu võib esitada taanduse käesoleva seadustiku §-s 256 sätestatud alusel.

§ 225. Tõendite hindamine

Ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus hindavad tõendeid seaduse alusel ja oma siseveendumuse kohaselt, mis põhineb kõigi asjaolude igakülgsel, täielikul ning objektiivsel uurimisel nende kogumis.

§ 226. Materjali üleandmine uurimisorganile

Kui ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus tuleb asja arutamisel järeldusele, et rikkumises on kuriteo tunnused, annab ta materjali üle uurimisorganile.

16. peatükk HALDUSÕIGUSERIKKUMISE PROTOKOLL

§ 227. Haldusõiguserikkumise protokoll

Haldusõiguserikkumise kohta koostatakse protokoll. Isiku poolt mitme haldusõiguserikkumise toimepanemisel käesoleva seadustiku § 27 2. lõike tunnustel koostatakse nende haldusõiguserikkumiste kohta üks protokoll. Protokoll ei koostata käesoleva seadustiku §-s 231 loetletud juhtudel.

§ 228. Isikud, kellel on õigus koostada haldusõiguserikkumise protokoll

(1) Haldusõiguserikkumiste kohta, mille arutamine kuulub käesoleva seadustiku § 186 1. lõike järgi maa- või linnakohtu kohtuniku pädevusse, on õigus koostada haldusõiguserikkumiste protokolle järgmiste asutuste ametiisikutel, samuti vastavaid riiklikke või kohaliku omavalitsuse ülesandeid täitvatel ühiskondlike organisatsioonide esindajatel järgmiste paragrahvide järgi:

1) politseiasutused - § 67, 92⁶, 92⁷, 116¹, 137¹, 137⁴, 137⁶, 137⁷, 138 lg 1 ja 3, 143, 146¹, 154 lg 1, 158¹, 158², 158³, 158⁴, 158⁵, 158⁶, 162, 162¹, 163, 164, 168¹, 181, 182, 182², 183 lg 3, 184²;

2) kohaliku omavalitsuse volikogu - § 67, 162¹, 178², 181, 182;

3) tervishoiu- ja tervisekaitse asutused - § 35 lg 2, 37 lg 1, 38 lg 4, 137⁶, 162¹;

4) keskkonnajärelevalve asutused - § 51, 61¹, 67, 162¹;

5) elektri-, gaasi- ja kaugküttevõrkude valdajad - § 69;

6) [kehtetu]

7) Sideamet - §-d 127, 130, 130¹, 130², 131¹, 131⁵;

8) Tarbijakaitseamet - § 137⁴, 137⁶;

9) Justiitsministeerium ja vanglad - § 162¹, 168 lg 2, 168¹;

10) [kehtetu]

11) riikliku statistilise vaatluse korraldajad - § 183 lg 1 ja 2;

12) -14) [kehtetud]

15) paragrahvides 188-213; 215-216³, 216⁵ ja 216⁶ osutatud isikud - § 159 lg 1;

16) Konkurentsiamet - § 159 lg 1;

17) täitevbürood - § 160;

18) Teede- ja Sideministeeriumi asutused - § 137¹;

19) Majandusministeeriumi asutused - § 137¹;

20) Tolliamet - § 137¹, 162¹;

21) Piirivalveamet - § 137¹, 162, 162¹;

22) [kehtetu]

23) võrgugaasi, kütuse või energia müügiga tegelev ettevõtja;

24) Finantsinspeksioon - § 137⁶, 137⁷ lg 1, 2 ja 6, 138¹;

25) Riigikontroll - § 159 lõige 1;

26) [kehtetu]

27) riigikaitseliste sundkoormiste määramiseks pädevad ministeeriumid - § 178²;

28) riigikaitseosakonnad - § 178²;

29) valla- ja linnavalitsused - § 137⁴, 137⁶, 178²;

29¹) maavalitsused - § 170¹;

30) sõjaseisukorra ajal riigikaitsele vajaduseks vara sundvõõrandamiseks ja sundkasutamisele võtmiseks pädevad volinikud - § 178²;

31) hasartmängu järelevalveasutus - § 154 lg 1;

32) [kehtetu];

33) Rahandusministeerium - § 137⁵, 159 lg 1;

- 34) sünni- ja surmaakti koostavad ametnikud - § 180;
- 35) maksuametnikud - § 137⁴, 154 lg 1;
- 36) [kehtetu]
- 37) prokuratuur - § 159 lg 3;
- 38) Kaitsejõudude Peastaap - § 182²;
- 39) -40) [kehtetud]
- 41) Tööinspeksioon - § 184⁸ lg 3.

(2) Haldusõiguserikkumiste kohta, mille arutamine kuulub maa- või linnakohtu kohtuniku pädevusse käesoleva seadustiku § 186 2. lõike järgi, ning haldusõiguserikkumiste kohta, mille arutamine kuulub käesoleva seadustiku §-des 189-216⁶ osutatud ametiisikute pädevusse, on õigus koostada haldusõiguserikkumiste protokolle käesoleva seadustiku §-des 189-216⁶ osutatud ametiisikutel endil, samuti teistel sama ametkonna poolt selleks volitatud ametiisikutel. Peale selle on nende haldusõiguserikkumiste kohta õigus koostada protokolle järgmiste asutuste ametiisikutel, samuti vastavaid riiklikke ülesandeid täitvatel ühiskondlike organisatsioonide esindajatel järgmiste paragrahvide järgi:

- 1) politseiasutused - § 39, 40, 41, 42, 43, 45, 48, 50, 52, 54, 58, 59, 60 lg 1 ja 3, 61, 66;
- 2) [kehtetu];
- 3) maanteeamet - § 92, 92¹, 92², 92³, 92⁴, 92⁵, 92⁶, 92⁷, 107, 110, 110¹, 114 lg 4;
- 4) taimekaitseasutused - § 53;
- 5) -6) [kehtetud]
- 7) Justiitsministeerium - § 146² (teenistusrelvade osas);
- 8) Kaitseministeerium - § 146² (sõjaväerelvade osas);
- 9) Keskkonnaministeerium - § 146² (teenistusrelvade osas);
- 10) Rahandusministeerium - § 146² (teenistusrelvade osas).

(2¹) Protokollide koostamise õigust omavad ametiisikud määrab käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes nimetatud asutuse juht, kui seadusest või Vabariigi Valitsuse määrusest ei tulene teisiti.

(3) Haldusõiguserikkumiste kohta, mille arutamine kuulub kohaliku omavalitsuse volikogu poolt volitatud isikute pädevusse käesoleva seadustiku § 188 järgi, määrab vastav volikogu oma otsusega volitatud isikud, kes koostavad protokolle. Nende isikute hulka võib kuuluda ametiisik, kes teostab järelevalvet vastava volikogu haldusterritooriumil.

(4) Seaduse ja Vabariigi Valitsuse otsusega võib haldusõiguserikkumise protokollide koostamise õiguse anda ka teistele käesolevas paragrahvis loetlemata isikutele.

§ 229. Haldusõiguserikkumise protokollide sisu

(1) Haldusõiguserikkumise protokollis märgitakse ära:

- 1) koostamise aeg ja koht;
- 2) asutuse nimetus ja aadress, kelle nimel protokoll koostatakse;
- 3) protokollide koostanud isiku ees- ja perekonnanimi, ametinimetus;
- 4) haldusõiguserikkumise ees- ja perekonnanimi, sünniaeg, aadress ja töökoht;
- 5) haldusõiguserikkumise koht (valla või linna nimetus), aeg, kirjeldus, seaduse või muu õigusakti sätted, mida isik rikkus, samuti käesoleva seadustiku või muu seaduse sätted, mis näevad ette vastutuse selle haldusõiguserikkumise eest;
- 6) tunnistajate ja kannatanute (nende olemasolu korral) ees- ja perekonnanimed ning aadressid;
- 7) haldusõiguserikkumise seletus;
- 8) andmed haldusõiguserikkumise halduskorras kinnipidamise, isiku ja asjade läbivaatuse ning asjade ja dokumentide äravõtmise kohta;
- 9) kui koos haldusõiguserikkumise protokolliga koostatakse akt haldusõiguserikkumisega põhjustatud kahju ja selle suuruse kohta, tehakse akti koostamise kohta märkus haldusõiguserikkumise protokollis;
- 10) muud andmed, mis on haldusõiguserikkumise asja lahendamiseks vajalikud.

(2) Protokollide koostamisel selgitatakse haldusõiguserikkumisele tema õigusi ja kohustusi, mis on ette nähtud käesoleva seadustiku §-s 243, ja selle kohta tehakse protokollis märkus.

(3) Protokollile kirjutavad alla selle koostanud isik ja haldusõiguserikkumisele; kui on tunnistajaid ja kannatanuid, siis võivad protokollile alla kirjutada ka nemad.

(4) Kui haldusõiguserikkumise keeldub protokollile alla kirjutamast, tehakse sellesse vastav kanne. Protokollile lisatakse haldusõiguserikkumise kirjalikud märkused protokollide kohta, samuti protokollile allakirjutamisest keeldumise motiivid.

(5) Haldusõiguserikkumise protokoll on antakse pärast sellele allkirjutamist isikule, kelle kohta protokoll on koostatud.

§ 230. Protokoll esitamise

Protokoll esitatakse hiljemalt kolme päeva jooksul ametiisikule või maa- või linnakohtu kohtunikule, kes on volitatud arutama haldusõiguserikkumise asja.

§ 231. Juhtumid, mil ei koostata haldusõiguserikkumise protokoll

(1) Rahatrahvi kuni kümne trahviühiku ulatuses võib määrata protokoll koostamata ja sisse nõuda haldusõiguserikkumise kohas käesoleva seadustiku §-des 190-216⁶ loetletud ja §-de 188 ja 228 kohaselt volitatud ametiisikute poolt.

(2) Kui haldusõiguserikkuja vaidlustab temale käesoleva paragrahvi 1. lõike kohaselt määratava karistuse või on teisi asjaolusid, mis ei võimalda ametiisikul määrata trahvi haldusõiguserikkumise kohas, siis koostatakse protokoll.

(3) Politseiametnik võib haldusõiguserikkumise kohas määrata rahatrahvi kuni kümne trahviühiku ulatuses, koostades rahatrahvi määramise otsuse. Otsus koostatakse vastaval plangil kahes eksemplaris, millest üks antakse haldusõiguserikkujale allkirja vastu.

(4) Käesoleva paragrahvi 3. lõikes nimetatud otsuses märgitakse otsuse teinud isiku ametikoht ning ees- ja perekonnanimi, asutuse nimetus ja aadress; andmed isiku kohta (ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg, elukoht); õiguserikkumise koht, aeg ja lühikokkuvõte; viide seadusele ja selle sättele, mida kohaldata, ning asjas tehtud otsus; otsuse peale edasikaebamise kord ja tähtaeg; rahatrahvi tasumise kord ja asutuse nimetus ning arveldusarve number, millele rahatrahv kantakse.

(5) Käesoleva paragrahvi 3. lõikes nimetatud otsuste blanketid on rangelt arvel ja ühtse numeratsiooniga.

(6) Käesoleva seadustiku § 95¹ alusel määratud rahatrahvi korral haldusõiguserikkumiste protokoll ei koostata. Parkimiskorra rikkumise kohta koostab ametnik trahvinõude, mis peab sisaldama:

- 1) trahvinõude koostaja ametikohta, ees- ja perekonnanime;
- 2) asutuse nimetust, kelle nimel trahvinõue koostatakse, aadressi, pangakonto numbrit ja kontakttelefoni;
- 3) parkimiskorra rikkumise kohta, kuupäeva ja kellaaega;
- 4) parkimiskorda rikkunud sõiduki tüüpi, marki ja registreerimisnumbrit;
- 5) parkimiskorra rikkumise lühikest kirjeldust;
- 6) rahatrahvi suurust.

(7) Trahvinõude koostab ametiisik kahes eksemplaris, millest üks jääb trahvinõude koostajale, teine esitatakse parkimiskorda rikkunud sõiduki juhile või kinnitatakse sõiduki külge nähtavale kohale. Sõiduki külge kinnitatud trahvinõue peab olema ilmastikukindlas ümbrises.

§ 232. Haldusõiguserikkuja toimetamine ametiruumi protokoll koostamiseks

Kui protokoll haldusõiguserikkumise kohta ei ole võimalik haldusõiguserikkuja tegevuse või halbade ilmastikutingimuste tõttu kohapeal koostada ja protokoll koostamine on kohustuslik, on protokoll koostamise õigust omaval isikul õigus haldusõiguserikkumise tõkestamiseks, haldusõiguserikkuja isiku kindlakstelemiseks ja protokoll koostamiseks toimetada haldusõiguserikkuja politseisse, piirivalveasutusse, valla- või linnavalitsusse.

17. peatükk HALDUSKINNIPIDAMINE, ISIKU JA ASJADE LÄBIVAATUS NING ASJADE JA DOKUMENTIDE ÄRAVÕTMINE

§ 233. Haldusõiguserikkumiste asjade menetluse tagamise abinõud

(1) Haldusõiguserikkumise tõkestamiseks, haldusõiguserikkumise protokoll koostamiseks, kui seda ei ole võimalik kohapeal koostada ja protokoll koostamine on kohustuslik ning kui on ära kasutatud teised vahendid isiku kindlakstelemiseks, asjade õigeaegse ja õige arutamise tagamiseks ja haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse täitmise tagamiseks, samuti väljasaatmise ning riigipiirilt tagasisaatmise otsuse täideviimiseks, on lubatud isiku halduskinnipidamine, isiku läbivaatus, asjade läbivaatus ning asjade ja dokumentide äravõtmine.

(2) Politseiametnikul on õigus haldusõiguserikkuja kinni pidada ka sel juhul, kui õiguserikkumine on politsei saabudes lõppenud, ent on alust arvata, et õiguserikkuja on oma seisundi tõttu ohtlik iseendale või teistele isikutele või nende varale.

(3) Joobeseisundis haldusõiguserikkuja, kes joobnud oleku tõttu võib ohustada teisi või iseennast või osutada kuriteo ohvriks, toimetatakse raviasutusse või politsei arestimajja või arestikambrisse.

(4) Avalikus kohas joobeseisundis viibiva isiku, kelle isik on tuvastatud ja kelle elukoht on samas asustusüksuses või linnaosas, võib juhul, kui ta ei käitu agressiivselt, toimetada koju täiskasvanud perekonnaliikme hoole alla.

§ 234. Halduskinnipidamine

(1) Halduskinnipidamise kohta koostatakse protokoll, milles näidatakse selle koostamise aeg ja koht, protokoll koostanud isiku ametikoht, ees- ja perekonnanimi; kinnipeetu isikuandmed ning kinnipidamise aeg ja motiivid. Protokollile kirjutavad alla selle koostanud ametiisik ja kinnipeetu. Kui kinnipeetu keeldub protokollile alla kirjutamast, tehakse sellesse vastav kanne. Märkuse halduskinnipidamise kohta võib teha ka haldusõiguserikkumise protokollis.

(2) Halduskinnipidamise protokoll ei koostata juhul, kui kinnipeetu toimetatakse politsei-, piirivalve või tolliasutusse ja registreeritakse seal kinnipeetute žurnalis.

(3) Haldusõiguserikkumise asjaolude selgitamist haldusõiguserikkumise kohas ning temale seal haldusõiguserikkumise protokoll ja halduskaristuse otsuse koostamise aega ei loeta halduskinnipidamiseks.

(4) Haldusõiguserikkumise eest kinnipeetud isiku palvel tehakse tema asukoht teatavaks tema sugulastele või töö- või õppimiskoha administratsioonile. Alaealise kinnipidamise kohta on tema vanematele või eestkostjale või hooldajale ning sotsiaaltalitusele teatamine kohustuslik.

(5) Halduskorras kinnipeetavate isikute kinnipidamise tingimused ja kohad sätestatakse täitemenetlust käsitlevas seaduses.

(6) Kinnipeetule selgitatakse tema õigusi vastavalt käesoleva seadustiku §-dele 237, 241 ja 243 ning selle kohta tehakse protokoll või käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud dokumenti vastav kanne, millele võetakse kinnipeetu allkiri.

§ 234¹. Raviasutusse toimetamine

Raviasutusse toimetatakse:

- 1) joobeseisundis isik, kes vajab erakorralist arstiabi;
- 2) ilmsete rasedustunnustega joobeseisundis naisisik, kellel on keskmine või raske joove;
- 3) joobeseisundis alaealine, kellel on keskmine või raske joove.

§ 234². Kainenemisele paigutamine

(1) Kainenemisele politsei arestimaja või arestikambri kainenestuskambrisse paigutatakse joobnud isik, kes on keskmises või raskes joobeastmes, ning kes joobe tõttu on:

- 1) agressiivse käitumisega;
- 2) märgatavate koordinatsioonihäiretega;
- 3) orienteerumis- või liikumisvõimetu.

(2) Rahu rikkumise eest eluruumides (§ 145) võidakse kainenemisele paigutada üksnes käesoleva paragrahvi 1. lõike punktis 1 nimetatud isikut.

(3) Joobeseisundis alaealine, kes ei kuulu toimetamisele raviasutusse, paigutatakse kainenemisele üksnes juhul, kui tema kinnipidamiskohajärgse politseiprefektuuri piires ei ole teda võimalik üle anda alaealiste keskuse, turvakodu, täiskasvanud perekonnaliikme, hooldaja või eestkostja hoole alla.

(4) Kainenemisele ei paigutata joobeseisundis isikut, kui tema isiku tuvastamisel või läbivaatusel selgub, et tegemist on isikuga, kes:

- 1) põeb raskekujulist südamehaigust, epilepsiat, suhkurtõbe, skisofreeniat või muud rasket haigust - selline isik antakse üle tema perekonnaliikmetele või vajadusel toimetatakse raviasutusse;
- 2) on diplomaatiliselt immunitaetiga omav välisriigi kodanik - sellisest isikust teatatakse viivitamatult vastava välisriigi saatkonda või Välisministeeriumi;
- 3) kuulub toimetamisele raviasutusse (§ 234¹).

§ 234³. Joobeseisundis isiku kainenemisele paigutamise protokoll

(1) Joobeseisundis isiku kainenemisele paigutamise kohta koostatakse protokoll.

(2) Joobeseisundis isiku kainenemisele paigutamise protokollis tuuakse ära:

1) selle koostamise aeg, sealhulgas kellaeg ja koht, asutuse nimetus ja aadress, kelle nimel protokoll koostatakse, protokoll koostanud isiku ametinimetus ning ees- ja perekonnanimi;

2) kainenemisele paigutatud isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood (koodi puudumisel aga sünniaeg ja koht), elukoht, töökoht, amet, töötasu, isikut tõendava dokumendi korral selle nimetus, number, välja andnud asutuse nimetus ja väljaandmise aeg; viide sellele, kas isik tehti kindlaks dokumendi järgi, isiku või tunnistajate ütluste põhjal või muul viisil;

3) kelle poolt (ees- ja perekonnanimi, ametikoht või elukoht), mis kellaajal ja kus kohast kainenemisele toimetati;

4) kainenemisele toimetatu poolt toimepandud õiguserikkumise kirjeldus ühes viitega seadusele ja selle sättele;

5) õiguserikkuja isiku ja tema asjade läbivaatuse tulemused, sealhulgas üleriie ja jalatsite kirjeldus, andmed avastatud kehavigastusest ja haiguslike nähtude ilmumise kohta ning hinnang tervislikule seisundile;

6) andmed õiguserikkujalt hoiule võetud raha summa ning paberraha puhul ka erinevate rahamärkide arvu kohta, samuti dokumentide ning muude esemete, sealhulgas üleriie ja jalatsite ning nende hoidmise koha kohta;

7) kainenemiselt vabastatud isiku pretensioon tema kohtlemise, raha, dokumentide, asjade kaotsimineku või puudujäägi kohta.

(3) Protokollile kirjutavad alla selle koostanud isik ja õiguserikkuja kainenemisele toimetanud isik(ud).

(4) Kainenemiselt vabastatud isikule tagastatakse allkirja vastu kainenemisele paigutamise protokollis temalt hoiule võetud raha, dokumendid ja muud esemed, samuti kviitung aine või eseme kohta, mida ei tagastatud. Allkirja andmisest keeldumise korral teeb protokoll koostama volitatud isik vastava märkme protokoll ja kinnitab selle oma allkirjaga.

§ 234⁴. Kainenemisele paigutatud isiku kinnipidamistingimused

(1) Kainenemisele paigutatava isiku ja tema asjade läbivaatus (§ 237) on kohustuslik.

(2) Kainenemisele paigutatavalt isikult võetakse hoiule raha, väärtasjad ja dokumendid, samuti esemed ja ravimid, mis võivad ohustada teda ennast või teisi isikuid.

(3) Kainenemisele paigutatud isikut hoitakse eraldi teistest kinnipeetutest. Eri soost isikuid hoitakse eraldi kambrites.

(4) Kainestuskamber peab olema ilma väljaulatuvate teravate eendite ja nurkadeta, puidust või sama soojuspidavusega muust materjalist põrandaga ning valgustatud ja köetav ruum. Narid peavad olema järgalt kinnitatud. Kambri uksele peab olema vaateava.

(5) Kainenemisele paigutatud isiku muud kinnipidamise tingimused ning tema kohtlemine ei tohi olla inimväärlikust alandav.

(6) Kainenemisele paigutatud isiku ohutuse tagamiseks teda jälgitakse. Tervise halvenemisel kutsutakse kohale meditsiinitöötaja.

§ 234⁵. Ohjeldusmeetmete rakendamine

(1) Kainenemisele paigutatud isiku suhtes võidakse rakendada ohjeldusmeetmeid, kui on otsene oht enesevigastuseks või vägivallaks teise isiku suhtes ja suusõnaline rahustamine ohu kõrvaldamiseks ei ole osutunud küllaldaseks.

(2) Ohjeldusmeetmetena võidakse kasutada kinnisidumist, käeraudu, rahustustooli või rahustussärki. Ohjeldusmeetme kasutamine ei tohi kesta üle ühe tunni.

(3) Ohjeldusmeetme kasutamise kohta tehakse vastav kanne joobnud isiku kainenemisele paigutamise protokollis, näidates sealjuures ära ohjeldusmeetme kasutamise põhjuse, valitud ohjeldusmeetme ja selle kasutamise kestuse.

§ 234⁶. Kainenemiselt vabastamine

(1) Kainenemisele paigutatud isik hoitakse kainenemisel kuni kainestumiseni, kuid mitte üle 24 tunni. Kui isik selle aja möödumisel ei ole sel määral kainenunud, et teda võiks lasta iseseisvalt lahkuda, kutsutakse arst tema tervisliku seisundi kindlakstegeviseks.

(2) Kui isik saab kaineks öisel ajal ja tal puudub (ei soovi) kojuminekuvõimalus, võib ta omal soovil jääda kainenestuskambris kuni hommikuni, mille kohta tehakse vastav kanne kainenemisele paigutamise protokollis.

(3) Kainenemiselt vabastatule ei tagastata ainet või eset, mida võib omada või kanda ainult eriloaga ning see luba puudub.

§ 235. Ametiisikud, kes on pädevad kohaldama halduskinnipidamist ja väljasaatmist

(1) Haldusõiguserikkuja halduskinnipidamist võivad käesoleva seadustiku §-s 234 loetletud juhtudel kohaldada politsei-, piirivalve- ja tolliametnikud, lennunduse, jahi, kalapüügi ja metsa järelevalve ning traktorite ja

liikurmasinate tehnilist järelevalvet teostavad ametiisikud, kes on volitatud koostama haldusõiguserikkumise protokollid.

(2) [kehtetu]

§ 236. Halduskinnipidamise tähtajad

(1) Haldusõiguserikkumise toime pannud isiku halduskinnipidamine ei või üldjuhul ületada kolme tundi.

(2) Üle kolme tunni võib haldusõiguserikkumise toime pannud isikut kinni pidada:

1) kuni kakskümmend neli tundi:- politseiprefektuuri või -jaoskonna operatiivkorrapidaja (vanempolitseinike hulgast) otsusel nendes haldusõiguserikkumiste asjades, mis kuuluvad läbivaatamisele kõrgema politseiametniku poolt, juhul kui haldusõiguserikkuja ei oma kindlat elukohta või kui tema isik on kindlaks tegemata, samuti käesoleva seadustiku § 12 2. lõikes loetletud juhtudel;

2) kuni nelikümmend kaheksa tundi:- piirirežiimi rikkumise puhul isiku kindlakstegemiseks või haldusõiguserikkumise asjaolude tuvastamiseks;

- asja arutamiseni maa- või linnakohtu kohtuniku poolt, kui haldusõiguserikkumise eest on ette nähtud haldusarest;

- Eesti Vabariigis ebaseaduslikult viibivaid või vabariiki ebaseaduslikult saabunud välismaalasi. Üle 48 tunni võib neid isikuid kinni pidada maa- või linnakohtu kohtuniku otsuse alusel, kuid mitte rohkem kui kolm ööpäeva.

(2¹) Käesoleva seadustiku § 233 2. lõikes nimetatud õiguserikkujat võib kinni pidada kuni ohu möödumiseni, kuid mitte üle kahekümne nelja tunni.

(2²) Kainenemiselt vabastatud haldusõiguserikkuja suhtes rakendatakse halduskinnipidamist üldistel alustel, kusjuures tema halduskinnipidamise tähtaeg koos kainenemisel viibitud ajaga ei tohi ületada 48 tundi.

(3) Halduskinnipidamise tähtaega arvutatakse protokollid koostamiseks haldusõiguserikkuja kohaletoimetamise momendist, jooibnud isiku suhtes aga tema kainenemise ajast.

§-d 236¹-236⁶ [kehtetud]

§ 237. Isiku ja asjade läbivaatus

(1) Isikut ja tema asju võivad läbi vaadata käesoleva seadustiku §-s 235 loetletud ametiisikud.

(2) Isikut võib läbi vaadata selleks volitatud temaga samast soost isik vähemalt ühe samast soost manuka juuresolekul.

(3) Asjade läbivaatus toimub üldjuhul isiku juuresolekul, kelle omanduses või valduses need on. Edasilükkamatutel juhtudel võib nimetatud asjad ja esemed läbi vaadata kahe manuka osavõtul ilma omaniku või valdaja juuresolekuta. Manukateks ei või olla haldusõiguserikkumise asja arutamise osalised, nende sugulased ja tunnistajad.

(4) Isiku ja asjade läbivaatuse kohta koostatakse protokoll või tehakse vastav kanne haldusõiguserikkumise või -kinnipidamise protokollis. Protokollile kirjutavad alla selle koostaja, isik, keda või kelle asju läbi vaadati, ning manukad.

(5) Reisija ja isiklike asjade läbivaatus tolliasutuses toimub tolliseadustikus sätestatud korras.

§ 238. Erikonfiskeerimine

(1) Erikonfiskeerimisele kuuluvad:

1) haldusõiguserikkumise toimepanemise vahend ja riist;

2) haldusõiguserikkumise läbi omandatud vara;

3) haldusõiguserikkumise asja menetlemisel avastatud aine või ese, mida võib omandada vaid eriloaga, aga see luba puudub;

4) kontrollialase tegevuse käigus avastatud võltsitud dokumendid (sealhulgas võltsitud sõidupilet ja -kaart);

5) tollieeskirjade rikkumise eesmärgil eriliselt ümberehitatud veok, millega, mille sees või mille abil toimetati edasi või kavatseti edasi toimetada tollieeskirjade rikkumise vahetu objektina käsitatavat kaupa;

6) keelatud külmrelv;

7) ebaseaduslikult korraldatava hasartmängu inventar;

8) korraldusloata korraldatava loterii pilet;

9) maksumärgiga määrgistamata või teistele kohustuslikele nõuetele mittevastavas müügipakendis tubakatoode;

10) Eestisse sissevedamiseks mittelubatud alkohol;

11) võltsitud alkohol;

- 12) intellektuaalset omandit rikkuv kaup;
- 13) ebaseaduslikult kasutatav erisignaalseade;
- 14) kiirusemõõteseadet avastav või häiriv seade;
- 15) ebaseaduslikult külvatud või kasvatatav unimagun või kanep.

(2) Haldusõiguserikkumise vahetuks objektiks olnud väärtuse erikonfiskeerimist võib kohaldada käesoleva seadustiku § 35¹ 2. lõikes (toidutoore ja toit), § 75³ 1. lõikes (sööt, mis ohustab inimese või looma tervist või keskkonda), § 80⁹ 1. lõikes (loom ja loomsed saadused), §-s 127 (nõuetele mittevastav telekommunikatsioonivõrgu lõppseade või muu seade), § 128 1. lõikes (raadiosaateseade, mille paigaldamiseks või kasutamiseks on vajalik tehniline luba), § 128¹ 2. lõikes (seade, millega tekitatakse raadiohäireid), § 131³ (postimaksevahendite või nimeliste templita valmistamiseks kasutatud seade või vahend), § 132 1. lõikes, § 133 3. lõikes, §-des 135, 137 (kaubad, mille tootmiseks, kokkuostmiseks või müümiseks on erikeeld või vajalik tegevusluba või -litsents), 137¹, 138, 146, 148, § 154¹ 2. lõikes, §-des 158, 168 ja tolliseadustikus loetletud haldusõiguserikkumiste asjades.

(3) Haldusõiguserikkumise asja, mis on seotud erikonfiskeerimisega, arutab maa- või linnakohtu kohtunik. Tolliseadustikus ettenähtud haldusõiguserikkumise asja arutamisel võib erikonfiskeerimist kohaldada ka tolliametnik. Käesoleva seadustiku § 35¹ 2. lõikes ja § 80⁹ 1. lõikes ettenähtud haldusõiguserikkumise asja arutamisel võib erikonfiskeerimist kohaldada ka Veterinaar- ja Toiduameti ametnik. Käesoleva seadustiku § 75³ 1. lõikes ettenähtud haldusõiguserikkumise asja arutamisel võib erikonfiskeerimist kohaldada ka Taimetoodangu Inspektsiooni ametnik.

(4) Erikonfiskeerimise küsimus lahendatakse sama otsusega, mis tehakse käesoleva seadustiku § 265 1. lõikes sätestatud korras.

(5) Erikonfiskeerimist võib kohaldada, sõltumata asjaolust, kellele erikonfiskeeritav ese, aine või muu väärtus kuulus või kas selle seaduslik valdaja oli tuvastatud.

§ 239. Asjade või dokumentide äravõtmine

(1) Kinnipidamisel, isiku või asjade läbivaatusel avastatud erikonfiskeerimisele kuuluvaid asju, samuti dokumente võtavad ära käesoleva seadustiku §-des 235 ja 237 loetletud ametiisikud. Äravõetud asju ja dokumente hoitakse kuni haldusõiguserikkumise asja arutamiseni kohtades, mille määravad ametiisikud, kellel on asjade ja dokumentide äravõtmise õigus.

(1¹) Isikutel, kellel on õigus koostada haldusõiguserikkumise protokoll, on õigus võtta oma kontrollialase tegevuse piires ära:

- 1) asjad, mis kuuluvad või võivad kuuluda erikonfiskeerimisele;
- 2) dokumendid, mis omavad tähtsust asja õigeks lahendamiseks.

(1²) Käesoleva paragrahvi 1¹. lõikes sätestatud korras äravõetud asju ja dokumente hoitakse kuni haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse jõustumiseni need asjad või dokumendid äravõtnud isiku asutuse asitõendite hoidlas või muus selle asutuse valduses olevas ruumis.

(1³) Äravõetud asjade hoidmine väljaspool käesoleva paragrahvi 1². lõikes nimetatud paika on lubatud vaid juhul, kui see on õigusakti alusel korraldatud.

(2) Asjade ja dokumentide äravõtmise korral koostatakse selle kohta protokoll või tehakse vastav kanne haldusõiguserikkumise, asjade läbivaatuse, isiku läbivaatuse või kinnipidamise protokollis. Tulirelva ja laskemoona äravõtmisel tehakse protokollis kanne relva margi või mudeli, kaliibri, seeria, väljalaske aasta ja numbrini ning laskemoona nimetuse ja koguse kohta.

(3) Haldusõiguserikkumise toimepanemise korral, mille eest vastavalt käesolevale seadustikule võib kohaldada karistusena eriõiguse äravõtmist, võetakse haldusõiguserikkujalt enne asja arutamist ära vastav juhitunnistus, -luba, pilet või kaart ning tehakse selle kohta kanne haldusõiguserikkumise protokollis.

(4) Isikule, kellelt võeti ära dokumendid ja asjad, antakse selle kohta tõend.

(5) Äravõetud juhiloa asemele antakse sõiduki juhtimise ajutine luba, mis kehtib üksnes Eestis kolmekümne päeva jooksul. Ajutise loa vormi kinnitab politseipeadirektor. Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale edasikaebamise korral ajutise loa välja andnud asutus pikendab loa kehtivust kuni kaebuse lahendamiseni.

§ 240. Sõiduki juhtimiselt kõrvaldamine ning sõiduki kinnipidamine

(1) Mootorsõiduki, veduri, laeva, sealhulgas väikelaeva, õhusõiduki või muu sõiduki juht kõrvaldatakse selle sõiduki juhtimiselt:

- 1) kui on küllaldane alus arvata, et ta on joobeseisundis;
- 2) kui tal puudub vastava sõiduki juhtimist või kasutamist õigustav dokument;
- 3) kui sõiduki rikke, heitmete saasteaine sisalduse, müra taseme või muu puuduse tõttu on sellega sõidu jätkamine keelatud.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktis 1 nimetatud isik suunatakse kehtestatud korras läbivaatusele tema jooobeseisundi tuvastamiseks.

(3) Mootorsõiduk, mille juht on käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud juhtumil kõrvaldatud selle juhtimiselt, paigutatakse, kui kohapeal puudub võimalus selle üleandmiseks omanikule, valdajale või nende seaduslikule esindajale, lähimasse valvega hoiukohta või politseiasutusse.

(3¹) Sõidukit võib paigutada lähemasse valvega hoiukohta ka siis, kui:

- 1) sõiduk on pargitud nii, et see on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust;
- 2) sõiduk on pargitud nii, et kahjustab teed või haljasala;
- 3) sõiduk on pargitud selleks keelatud kohas nii, et see segab tee, haljasala, hoonete või rajatiste hooldustöid;
- 4) sõiduk on pargitud teisaldamist tähistava tahvliga märgistatud alale.

(3²) Sõiduki valvega hoiukohta paigutamise kohta koostatakse akt, mis peab sisaldama:

- 1) valvega hoiukohta paigutatava sõiduki tüüpi, marki, riiklikku registreerimismärki ja eritunnuseid, sõidukil esinevate nähtavate puuduste ja vigastuste loetelu;
- 2) paigutamise otsuse teinud ja paigutamist korraldanud ametiisiku ametikohta, ees- ja perekonnanime ning allkirja;
- 3) sõiduki valvega hoiukohta paigutanud ettevõtja nime, aadressi ja telefoninumbrit ning paigutamist teostanud isiku ees- ja perekonnanime;
- 4) hoiukoha aadressi, kuhu sõiduk paigaldati;
- 5) akti koostamise kuupäeva ja kellaaega;
- 6) hoiukohas sõiduki vastuvõtnud isiku ametikohta, ees- ja perekonnanime, sõidukil esinevate nähtavate puuduste ja vigastuste loetelu;
- 7) sõiduki hoiukohta vastuvõtnud isiku allkirja. Akt koostatakse kolmes eksemplaris, millest esimene eksemplar jääb sõiduki hoiukohta paigutamise otsuse teinud ametiisikule, teine eksemplar jääb sõiduki paigutamist korraldanud ettevõtjale ning kolmas eksemplar jääb sõiduki hoiukohta.

(3³) Sõiduk tagastatakse omanikule või tema volitatud isikule viivitamatult pärast sõiduki ümberpaigutamise ja hoidmise kulude tasumist.

(3⁴) Sõiduki ümberpaigutamisel või hoidmisel sõidukile tekitatud vigastuste eest vastutab sõidukit ümber paigutanud või hoidnud ettevõtja.

(4) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktis 3 märgitud juhtudel võidakse mootorsõiduki kasutamine keelustada selle registreerimismärkide kinnipidamisega.

(5) Mootorsõiduki lähimasse valvega hoiukohta või politseiasutusse toimetamise ning seal hoidmise ja valvamise kulud hüvitab selle juht, omanik või valdaja Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras ja määraes. Mootorsõiduki hoiukohta või politseiasutusse toimetamisest teatatakse kohe politsei korrapidamisteenistusele ja kirjalikult mootorsõiduki omanikule, valdajale või nende seaduslikule esindajale.

(6) Mootorsõiduki juht, omanik või valdaja vabastatakse käesoleva paragrahvi 5. lõikes nimetatud kulutuste hüvitamisest, kui tema tegevuses puudus käesoleva paragrahvi 1. ja 3¹. lõikes nimetatud õiguserikkumise koosseis.

[RT I 2002, 56, 349- jõust. 14.07.2002]

§ 241. Edasikaebamine halduskinnipidamise, isiku ja asjade läbivaatuse ning asjade ja dokumentide äravõtmise ja nende erikonfiskeerimise peale

(1) Halduskinnipidamise, isiku ja asjade läbivaatuse ning asjade ja dokumentide äravõtmise peale võib edasi kaevata maa- või linnakohtu kohtunikule.

(2) Maa- või linnakohtu kohtunik vaatab kaebuse läbi neljakümne kaheksa tunni jooksul, arvates kaebuse saabumisest, ja teeb otsuse halduskinnipidamise, isiku ja asjade läbivaatuse ning asjade ja dokumentide äravõtmise seaduslikkuse kohta.

(3) Maa- või linnakohtu kohtuniku poolt halduskinnipidamise pikendamise peale üle neljakümne kaheksa tunni võib edasi kaevata ringkonnakohtule.

(4) Erikonfiskeerimise kohaldamise või mittekohaldamise peale edasikaebamine ja selle kaebuse arutamine ning lahendamine maa- või linnakohtu kohtuniku või kohtu poolt toimub protsessiõiguse samade normide kohaselt, mis kehtivad halduskaristuse kohaldamise või haldusõiguserikkumise asjas menetluse lõpetamise otsuse vaidlustamisega seotud kohtumenetluses.

18. peatükk

HALDUSÕIGUSERIKKUMISE ASJA MENETLUSES OSALEVAD ISIKUD

§ 242. Haldusõiguserikkumise asja menetluses osalevad isikud

Haldusõiguserikkumise asja menetluses osalevateks isikuteks on:

- 1) haldusvastutusele võetav isik, tema seaduslik esindaja ja tema poolt volitatud vandeadvokaat või muu esindaja;
- 2) kannatanu, tema seaduslik esindaja ja tema poolt volitatud vandeadvokaat või muu esindaja;
- 3) haldusõiguserikkumise asja arutamisel maa- või linnakohtu kohtuniku poolt - haldusõiguserikkumise protokolliga koostanud ametiisik või protokolliga koostajaga samast asutusest selle asutuse poolt volitatud ning antud haldusõiguserikkumise asjas protokolliga koostamise õigust omav muu ametiisik.

§ 243. Haldusvastutusele võetava isiku õigused ja kohustused

Haldusvastutusele võetaval isikul on õigus tutvuda asja materjaliga, anda selgitusi, esitada tõendeid ja avaldada taotlusi; kasutada advokaadi õigusabi, alates protokolliga koostamisest või kinnipidamisest; esineda emakeeles ja kasutada tõlgi teeneid, kui ta ei valda keelt, milles menetlus toimub; edasi kaevata asjas tehtud otsuse peale. Haldusõiguserikkumise asja arutatakse vastutusele võetava isiku juuresolekul. Selle isiku või tema esindaja juuresolekuta võib asja arutada ainult juhtudel, kui on andmeid, et teda on õigeaegselt informeeritud asja arutamise kohast ja ajast ning kui temalt ei ole tulnud taotlust asja arutamise edasilükkamiseks.

§ 244. Kannatanu

(1) Kannatanu on füüsiline isik, kellele haldusõiguserikkumisega on tekitatud moraalset, füüsilist või varalist kahju, samuti juriidiline isik, kellele haldusõiguserikkumisega on tekitatud varalist kahju.

(2) Kannatanul on õigus tutvuda asja kogu materjaliga, avaldada taotlusi ning esitada kaebus haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale.

§ 245. Esindajad

(1) Haldusvastutusele võetavat isikut ja kannatanut, kes on alaealine või oma füüsiliste või psüühiliste puuete tõttu ei suuda ise teostada oma õigusi haldusõiguserikkumise asjas, on õigus esindada tema seaduslikul esindajal (vanemad, eestkostjad, hooldajad).

(2) Haldusvastutusele võetavat isikut või kannatanut võib haldusõiguserikkumise asja menetluses esindada vandeadvokaat või muu isik, kellele ta on selleks andnud volikirja.

(3) Kannatanuks oleva juriidilise isiku esindamine toimub tema põhikirjast või seadusest tulenevas korras.

(4) Asutus, kelle ametiisik haldusõiguserikkumise asjas protokolliga koostas, võib asja arutamisel vastava ministri loal maa- või linnakohtus kasutada advokaadi õigusabi.

§ 246. Advokaat

(1) Advokaadil on õigus osaleda haldusõiguserikkumise menetluses, alates protokolliga koostamisest või haldusvastutusele võetava isiku kinnipidamisest, tutvuda asja kogu materjaliga, avaldada taotlusi ning teda kutsunud isiku volitusel esitada tema nimel kaebus asjas tehtud otsuse peale.

(2) Menetlusest osavõtuks esitab advokaat orderi.

§ 247. Haldusõiguserikkumise asja arutamise osaliste võrdõiguslikkus

(1) Haldusõiguserikkumise asja osalistel on asja arutava ametiisiku, maa- või linnakohtu kohtuniku või kohtu ees võrdsed õigused. Nad võivad ametiisikule, maa- või linnakohtu kohtunikule või kohtule esitada taotlusi, täiendavaid tõendeid, võtta osa tõendite uurimisest.

(2) Haldusõiguserikkuja või kannatanu võivad haldusõiguserikkumise asja arutamisest osa võtta isiklikult või oma esindaja kaudu.

(3) Protokolliga koostanud ametiisik või käesoleva seadustiku § 242 punkti 3 alusel volitatud muu ametiisik võtab asja arutamisest osa isiklikult.

§ 248. Haldusõiguserikkumise asja arutamisest osavõtt

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutamise osalised kutsutakse asja arutamisele kutsega, milles on märgitud asja arutamise aeg ja koht ning kutsumise põhjus.

(2) Haldusvastutusele võetava isiku ja kannatanu või nende esindajate mitteilumine haldusõiguserikkumise asja arutamisele, kui nendele on asja arutamise aeg ja koht teatavaks tehtud ning kui nende poolt ei ole esitatud taotlust asja edasilükkamiseks, ei takista asja arutamist.

(3) Haldusõiguserikkumise asja arutamine on seotud haldusvastutusele võetava isiku juuresolekuga vaid juhul, kui haldusõiguserikkumise asja arutab maa- või linnakohtu kohtunik ja selle haldusõiguserikkumise eest on karistuse ühe liigina nähtud ette haldusarest. Kui haldusvastutusele võetav isik hoiab kõrvale haldusõiguserikkumise asja arutamisest, teeb maa- või linnakohtu kohtunik määruse tema sundtoomise kohta. Sundtoomise teostab kohtu asukoha järgne politseiasutus.

(4) Maa- või linnakohtu kohtunik arutab haldusõiguserikkumise asja haldusõiguserikkumise protokolliga koostanud ametiisiku või protokolliga koostaja asutuse poolt volitatud ning antud haldusõiguserikkumise asjas protokolliga koostamise õigust omava muu ametiisiku kohustuslikul juuresolekul.

§ 249. Tõlk

(1) Kui haldusõiguserikkumise asja arutamine toimub keeles, mida haldusvastutusele võetav isik või kannatanu ei valda, kutsuvad ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus tõlgi, kes valdab nii haldusõiguserikkumise asja arutamise keelt kui ka keelt, mida valdab haldusvastutusele võetav või kannatanu.

(2) Tõlk on kohustatud kutse peale kohale ilmuma ning täielikult ja täpselt tõlkima.

(3) Tõlgi vastu võidakse avaldada taandust käesoleva seadustiku §-s 256 sätestatud alustel.

19. peatükk HALDUSÕIGUSERIKKUMISE ASJA ARUTAMINE AMETIISIKU VÕI MAA- VÕI LINNAKOHTU KOHTUNIKU POOLT

§ 250. Haldusõiguserikkumise asja ainuisikuline arutamine

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutab maa- või linnakohtu kohtunik või politseiametnik, riiklik inspektor või muu ametiisik, kes on selleks volitatud käesoleva seadustikuga või kohaliku omavalitsuse volikogu otsusega.

(2) Kui käesolev seadustik sätestab mitme ametiisiku pädevuse sama eriosa sätte arutamiseks, siis arutab haldusõiguserikkumise asja pädev ametiisik protokolliga koostajaga samast ametkonnast või maa- või linnakohtu kohtunik. Käesoleva seadustiku § 228 2. lõike punktides 1-5 nimetatud haldusõiguserikkumise asju arutab maa- või linnakohtu kohtunik.

(3) [välja jäetud]

§ 251. Haldusõiguserikkumise asja arutamise ettevalmistamine

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutamise ettevalmistamisel selgitab ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik järgmised küsimused:

- 1) kas selle asja arutamine kuulub tema pädevusse;
- 2) kas protokoll ja muu materjal haldusõiguserikkumise kohta on koostatud õigesti;
- 3) kas asjas osalevatele isikutele on teatatud selle arutamise aeg ja koht;
- 4) kas on välja nõutud vajalik täiendav materjal;
- 5) vastutusele võetava isiku, kannatanu, seaduslike esindajate ja advokaadi taotlused.

(2) Kui haldusõiguserikkumisega on isikule tekitatud moraalset, füüsilist või varalist kahju, teeb ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik määruse tema kannatanuks tunnistamise kohta.

§ 252. Haldusõiguserikkumise asja arutamise koht

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutatakse selle toimepanemise koha järgi.

(2) Käesoleva seadustiku §-des 91-104, 106-111 loetletud haldusõiguserikkumiste asju võib arutada ka mootorsõiduki või mis tahes siseveetranspordivahendi, sealhulgas väikelaeva või õhusõiduki arvelevõtmise koha või haldusõiguserikkuja elukoha järgi.

(3) Käesoleva seadustiku §-des 141¹, 150 loetletud haldusõiguserikkumiste asju arutatakse kas nende toimepanemise koha või haldusõiguserikkuja elukoha järgi.

(4) Konkurentsiseaduses loetletud haldusõiguserikkumise asju arutatakse Tallinna Linnakohtus.

§ 253. Haldusõiguserikkumise asjade arutamise tähtajad

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutatakse 15 päeva jooksul arvates päevast, mil asja arutama pädev ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik sai haldusõiguserikkumise protokollid ja asja muu materjali.

(2) Kui haldusõiguserikkuja suhtes on eelnevalt kohaldatud halduskinnipidamist, arutatakse haldusõiguserikkumise asja neljakümne kaheksa tunni jooksul arvates halduskinnipidamisest.

§ 254. Haldusõiguserikkuja ja teiste haldusõiguserikkumise asja osaliste kutsumine asja arutamisele

(1) Kui haldusõiguserikkumise asja ei arutata haldusõiguserikkumise kohas, kutsutakse haldusõiguserikkuja ja teised haldusõiguserikkumise asja osalised ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku juurde kohtukutsega (kutsega), milles on märgitud asja arutamise aeg ja koht ning arutatava asja nimetus.

(2) Kui haldusõiguserikkuja või tema esindaja ei vaidlusta haldusõiguserikkumise toimepanemist, võib ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik tema soovil tunnistajaid asja arutamisele mitte kutsuda.

§ 255. Haldusõiguserikkumise asja arutamise kord

(1) Asja arutamine algab seda arutava ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku esitlemisega.

(2) Asja arutav ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik teatab, milline asi tuleb arutusele, keda ja mille eest vastutusele võetakse ning selgitab asja arutamisest osavõtvatele isikutele nende õigusi ja kohustusi. Pärast seda avaldatakse haldusõiguserikkumise protokoll. Istungil kuulatakse ära asja arutamises osalevad isikud, uuritakse tõendeid ja lahendatakse taotlused. Kui asja arutamisest võtab osa advokaat, siis kuulatakse ära tema arvamus.

(3) Haldusõiguserikkumise asja arutamisel osalevad isikud on kohustatud täitma ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku korraldusi. Ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik võib korralduse eiraja eemaldada ruumist, kus toimub asja arutamine.

§ 256. Taandamine

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutav ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik, sekretär, tõlk ja ekspert ei või osa võtta asja arutamisest ja nad kuuluvad taandamisele, kui nad on otseselt või kaudselt isiklikult huvitatud asja lõpplahendusest või kui esinevad muud asjaolud, mis tekitavad kahtlust nende erapooletuses.

(2) Asja arutav ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik ei või osa võtta asja arutamisest ja nad kuuluvad taandamisele:

1) kui nad on omavahel või asja arutamise osalisega sugulased (vanemad, lapsed, lapsendajad, lapsendatud, vennad, õed, vanavanemad, lapselapsed, abikaasa);

2) kui nad võtsid antud haldusõiguserikkumise asjast osa otsuse tegijana, tõlgina, eksperdina, tunnistajana või manukana;

3) kui nende vastu esitati asjaolusid, mis äratavad kahtlusi nende erapooletuses.

(3) Sekretär, tõlk ja ekspert ei või osa võtta asja arutamisest ja kuuluvad taandamisele käesoleva paragrahvi 2. lõike punktis 1 sätestatud asjaolude ilmnemisel. Peale selle ei või ekspert osa võtta asja arutamisest, kui ta oli või on teenistuslikus või muus sõltuvuses mõnest asja arutamise osalisest.

§ 257. Tunnistajale ja kannatanule nende õiguste selgitamine

Ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik teeb kindlaks kannatanu ja ilmunud tunnistaja isiku ja selgitab neile nende õigusi ning kohustusi. Pärast seda eemaldatakse tunnistajad asja arutamise kohast ning takistatakse ülekuulatud tunnistajate suhtlemist ülekuulamata tunnistajatega.

§ 258. Tunnistajate ülekuulamise kord

(1) Enne tunnistaja ülekuulamist küsitleb ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik tunnistajat tema isiku kindlakstegemiseks, selgitab välja tema ning asja arutamise osaliste suhted ning põhjendab vajadust anda objektiivseid ja tõepäraseid ütlusi.

(2) Iga tunnistaja kuulatakse üle üksikult. Ülekuulatud tunnistaja jääb arutamise kohta asja arutamise lõpetamiseni, kui ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik ei luba tal lahkuda varem.

(3) Haldusõiguserikkumise asja arutamise osalistel on õigus tunnistajatele esitada küsimusi, kusjuures esimesena küsitleb tunnistajat isik, kelle taotlusel tunnistaja asja arutamisele kutsuti. Ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku algatusel kutsutud tunnistajat küsitleb esimesena haldusõiguserikkuja.

(4) Ametiisikul või maa- või linnakohtu kohtunikul on õigus küsitleda tunnistajat mis tahes ülekuulamise momendil.

(5) Kui asja arutamine oli edasi lükatud, siis varem ülekuulatud tunnistajat teistkordselt enam ei kutsuta.

§ 259. Alaealise tunnistaja ülekuulamine

(1) Nooremaid kui viieteistkümnepäevaseid isikuid kuulatakse üle pedagoogi, vajaduse korral ka vanemate või neid asendavate isikute juuresolekul, kes ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku loal võivad alaealist tunnistajat küsitleda.

(2) Pärast alla viieteistkümnepäevase vanuse tunnistaja ülekuulamist võidakse ta asja arutamise kohast eemaldada.

§ 260. Kirjalike tõendite uurimine

Kirjalikud tõendid, sealhulgas haldusõiguserikkumise protokoll tehakse asja arutamisel avalikult teatavaks ja esitatakse asja arutamise osalistele, vajalikel juhtudel ka ekspertidele ja tunnistajatele. Pärast seda võivad asja arutamise osalised anda nende tõendite kohta seletusi.

§ 261. Asitõendite uurimine

(1) Ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik vaatleb asitõendeid ja esitab need asja arutamise osalistele, vajaduse korral ka ekspertidele ja tunnistajatele.

(2) Isikud, kellele esitati asitõendid, võivad osutada asitõendite vaatlusega seonduvatele asjaoludele. Nende avaldused kantakse asja arutamise protokollile.

§ 262. Paiklik vaatlus

Asitõendeid ja kirjalikke tõendeid, mida ei saa asja arutamisele tuua, vaatleb ja uurib ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik kohapeal. Paikliku vaatluse tulemused kantakse asja arutamise protokollile.

§ 263. Haldusõiguserikkumise asja arutamisel väljaselgitamisele kuuluvad asjaolud

Haldusõiguserikkumise asja arutamisel on ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik kohustatud välja selgitama, kas haldusõiguserikkumine on toime pandud, kas antud isik on süüdi selle toimepanemises, kas ta kuulub haldusvastutusele võtmisele, kas on tema vastutust kergendavaid või raskendavaid asjaolusid, millise seaduse paragrahvi järgi kuulub haldusõiguserikkumine kvalifitseerimisele, kas on tekitatud varalist kahju, ning ka muud asjaolud, millel on tähtsust asja õigeks lahendamiseks.

§ 264. Haldusõiguserikkumise asja arutamise protokoll

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutamisel koostatakse protokoll, kui asja arutamisel kuulatakse kannatanut, tunnistajaid, eksperti, samuti juhul, kui seda nõuab isik (või tema esindaja), kelle asja arutatakse. Protokollile kirjutab alla asja arutanud ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik, samuti sekretär, kui tema abi kasutati.

(2) Protokollile märgitakse:

- 1) asja arutamise aeg ja koht;
- 2) asja arutava ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku nimi;
- 3) arutatava asja sisu;
- 4) andmed asjas osalevate isikute kohaleilmumise kohta;
- 5) asja arutamises osalevate isikute seletused, nende taotlused ja taotluste läbivaatamise tulemused;
- 6) asja arutamisel uuritud dokumendid ja asitõendid;
- 7) andmed tehtud otsuse kuulutamise ning selle peale edasikaebamise korra ja tähtaegade selgitamise kohta;
- 8) märke tõlgi osavõtu kohta, kui viimane osales asja arutamisel;
- 9) märke otsuse ärakirja postitamise kohta.

§ 265. Lahendid haldusõiguserikkumiste asjades

(1) Arutanud läbi haldusõiguserikkumise asja, teeb ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik ühe järgmistest lahenditest:

- 1) halduskaristuse otsuse;
- 2) asja menetluse lõpetamise otsuse.

(2) Asja menetluse lõpetamise otsus tehakse materjali üleandmisel uurimisorganile, samuti käesoleva seadustiku §-des 218 või 219 loetletud asjaoludel.

§ 266. Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsus

(1) Arutanud läbi haldusõiguserikkumise asja, teeb ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik asja kohta otsuse.

(2) Otsuses peab kirjas olema selle teinud ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku nimi ja ametikoht, asutuse nimetus ning aadress; valla või linna nimetus, kus haldusõiguserikkumine toimus; asja arutamise kuupäev; andmed isiku kohta, kelle asja arutati; asja arutamisel tuvastatud asjaolude kokkuvõte; viide sättele, mida kohaldati haldusõiguserikkumise eest; asjas tehtud otsus ning selle peale edasikaebamise kord ja tähtaeg.

(3) Kui haldusõiguserikkumise asja arutamise protokoll ei koostata ja asja arutamisest võtab osa haldusvastutusele võetav isik või tema advokaat, peavad otsuses sisalduma nende seisukohad ja taotlused ning taotluste läbivaatamise tulemused.

(4) Kui haldusõiguserikkumise eest määratakse rahatrahv, siis märgitakse otsuses rahatrahvi tasumise kord ja asutuse nimetus ning arveldusarve number, kelle arvele rahatrahv kantakse. Rahatrahvi maksmise võib määrata osadena, mille tasumise tähtajad on kindlaks määratud.

(5) Kui haldusõiguserikkumise eest karistuse määramisel otsustatakse samaaegselt ka süüdlase poolt varalise kahju hüvitamine, tuleb asjas tehtud otsuses näidata ka heastamisele kuuluva kahju suurus ning selle hüvitamise kord ja tähtaeg, asutuse nimetus ning arveldusarve number, kelle arvele summa kantakse.

(6) Asjas tehtud otsusega peab olema lahendatud asjade ja dokumentide äravõtmine, samuti kannatanule, eksperdile, tunnistajale, tõlgile väljakutsega seotud tasu maksmine ja riiklikule ekspertiisiasutusele, muule asutusele või juriidilisele isikule ekspertiisi tegemisest tekkinud kulude hüvitamine.

(7) Kui asja otsustama volitatud ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik vabastab haldusõiguserikkuja halduskaristusest ja piirduv hoiatusega vastavalt käesoleva seadustiku §-le 17, tehakse vastav kanne haldusõiguserikkumise protokollis.

(8) Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsusele kirjutab alla asja arutanud ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik.

§ 266¹. Materjalide üleandmine alaealiste komisjonile

Kui maa- või linnakohtu kohtunik või ametiisik vastavalt käesoleva seadustiku §-dele 10 ja 219 teeb põhjendatud otsuse jätta halduskaristus kohaldamata ja anda haldusõiguserikkumise materjalid üle alaealiste komisjonile alaealise mõjutusvahendite seaduses ettenähtud mõjutusvahendite kohaldamiseks, saadab ta otsuse koopia viivitamatult alaealise elukohajärgsele alaealiste komisjonile.

§ 267. Asjas tehtud otsuse teatavastegemine ja selle ärakirja kätteandmine

(1) Otsus tehakse teatavaks viivitamatult pärast asja arutamise lõppemist. Ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik loeb ette otsuse resolutiivosa, selgitades ühtlasi sisuliselt otsuse motiive.

(2) Otsuse ärakiri antakse või saadetakse kolme päeva jooksul isikule, kelle suhtes see on tehtud, samuti kannatanule tema palvel.

(3) Otsuse ärakiri antakse kätte allkirja vastu. Kui otsuse ärakiri saadetakse posti teel, tuleb seda teha väljastusteatega ning sellekohane kanne tehakse asja arutamise protokollis.

(4) Käesoleva seadustiku §-s 147 loetletud haldusõiguserikkumiste eest isiku suhtes, kellele on tulirelv ja laskemoon antud seoses teenistuskohuste täitmisega või antud ajutiseks kasutamiseks ettevõtte, asutuse või organisatsiooni poolt, saadetakse otsuse ärakiri teadmiseks vastavale ettevõttele, asutusele või organisatsioonile ja politseiasutusele, et vaadataks läbi sellel isikul tulirelva kasutamise keelamise küsimus.

§ 268. Halduskaristuse teatavastegemine

(1) Haldusõiguserikkumise asja arutanud maa- või linnakohtu kohtunik teatab haldusaresti määramisest haldusõiguserikkuja soovil tema töö- või elukohta.

(2) Haldusaresti kandmine ei saa olla aluseks isiku töölt vallandamisele.

(3) Alaealise haldusõiguserikkumist arutanud ametiisik või maa- või linnakohtu kohtunik teatab halduskaristuse määramisest alaealise vanematele või neid asendavatele isikutele, tema soovil ka töö- või õppimiskohta.

20. peatükk

HALDUSÕIGUSERIKKUMISE ASJAS TEHTUD OTSUSE PEALE EDASIKAEBAMINE MAA- VÕI LINNAKOHTUSSE

§ 269. Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale edasikaebamise õigus

(1) Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale võivad kümne päeva jooksul, arvates otsuse kättesaamise päevast, edasi kaevata:

1) isik, kelle kohta on antud otsus tehtud, või tema poolt volitatud esindaja;

2) kannatanu või tema poolt volitatud esindaja.

(2) Juhul kui haldusõiguserikkumise asja arutas käesoleva seadustiku §-de 185 2. lõikes, 186 1. lõikes, 238 3. lõikes või 250 2. lõikes sätestatud alustel maa- või linnakohtu kohtunik, võib lisaks käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud isikutele edasikaebuse esitada asutus, kelle ametiisik haldusõiguserikkumise protokollki koostas, samuti selle asutuse volitatud esindaja.

§ 270. Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale edasikaebamise kord

(1) Käesoleva seadustiku §-des 188-216⁶ märgitud ametiisiku poolt tehtud otsuse peale võib esitada kaebuse maa- või linnakohtule (maa- või linnakohtu kohtunikule).

(2) Maa- või linnakohtu poolt tehtud otsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse ringkonnakohtule.

(3) Kaebus või apellatsioonkaebus esitatakse kaebuse esitaja elukoha järgi. Kui kaebuse esitaja ei ela Eesti Vabariigis, esitatakse kaebus ametiisiku või maa- või linnakohtu asukoha järgi.

(4) Kaebus ametiisiku otsuse peale, samuti apellatsioonkaebus maa- või linnakohtu otsuse peale esitatakse vahetult vastavale maa- või linnakohtule.

(5) Kaebuse esitaja on riigilõivu tasumisest vabastatud.

§ 271. Nõuded kaebuse kohta

(1) Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale esitatud kaebuses peab olema märgitud kaebuse esitaja ees- ja perekonnanimi, tema vanus, alaline elu- ning töökoht, otsuse teinud ametiisik, otsuse kuupäev, edasikaebamise motiivid ja kaebuse esitaja taotlus.

(2) Kaebusele lisatakse kaebuse motiive kinnitavad tõendid või viited nendele tõenditele.

(3) Kui kaebuse esitab selleks volitatud isik, lisatakse kaebusele volitusi tõendav dokument.

§ 272. Kaebuse esitamise tähtaja ennistamine

Kui käesoleva seadustiku §-s 269 kehtestatud kaebuse esitamise tähtaeg lasti mööda mõjuvatel põhjustel, võib kaebust läbivaatav maa- või linnakohus tähtaja ennistada.

§ 273. Ametiisiku otsuse täitmise peatamine seoses kaebuse esitamisega

Halduskaristuse vaidlustamine seaduses ettenähtud korras peatab otsuse täitmise kuni vaidluse lahendamiseni, välja arvatud täitmisele pööratud aresti kohaldamisel, samuti haldusõiguserikkumise kohas sissenõutava rahatrahvi määramise korral.

21. peatükk

HALDUSÕIGUSERIKKUMISE ASJAS TEHTUD OTSUSE PEALE ESITATUD KAEBUSE LÄBIVAATAMINE MAA- VÕI LINNAKOHTUS

§ 274. Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale esitatud kaebuse läbivaatamise kord

Haldusõiguserikkumise asjas ametiisiku poolt tehtud otsuse peale esitatud kaebuse vaatab maa- või linnakohtus läbi maa- või linnakohtu kohtunik ainuisikuliselt käesolevas peatükis sätestatud korras.

§ 275. Kaebuse läbivaatamise tähtaeg

Maa- või linnakohus vaatab haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale esitatud kaebuse läbi kümne päeva jooksul, arvates kaebuse saabumisest.

§ 276. Kaebuse kohtuliku arutamise ettevalmistamine

Asja kohtulikuks arutamiseks ettevalmistamise korras maa- või linnakohtu kohtunik:

1) teeb kindlaks kohtuliku arutamise osalised ja teatab nendele kohtu menetluses olevast asjast ning selle arutamise ajast;

2) teeb kindlaks, milliseid tõendeid tuleb uurida kohtulikul arutamisel, ja võtab tarvitusele abinõud nende esitamiseks kohtuistungil;

- 3) nõuab viivitamatult välja haldusõiguserikkumise protokoll koos selle juurde kuuluvate dokumentide ja asitõenditega;
- 4) selgitab välja, kes on haldusõiguserikkumises kannatanu, ning kutsub ta kohtuistungile;
- 5) teatab haldusõiguserikkumise asjas otsuse teinud ametiisikule kaebuse läbivaatamise aja ning koha;
- 6) lahendab tunnistajate kohtuistungile kutsumise küsimuse või nende erinõude korras ülekuulamise teises Eesti Vabariigi maa- või linnakohtus;
- 7) lahendab ekspertiisi tegemise küsimuse, arvestades kohtuliku arutamise osaliste arvamust;
- 8) lahendab asja kohtuliku arutamise osaliste esitatud taotlused.

§ 277. Kaebuse käiguta jätmise ja tagastamine kaebuse kohtuliku läbivaatamise ettevalmistamise staadiumis

(1) Kui maa- või linnakohtu kohtunik tegi kindlaks, et kaebushaldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale ei vasta käesoleva seadustiku § 271 nõuetele, teeb ta määruse kaebuse käiguta jätmise kohta ja määrab kaebuse esitajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.

(2) Kui maa- või linnakohtu kohtuniku poolt määratud tähtjaks puudused kõrvaldatakse, loetakse kaebus esitatuks puuduste kõrvaldamise päevast.

(3) Kui maa- või linnakohtu kohtuniku poolt määratud tähtjaks puudusi ei kõrvaldatud, tagastab maa- või linnakohus kaebuse seda läbi vaatamata viie päeva möödumisel puuduste kõrvaldamiseks määratud tähtjast.

(4) Maa- või linnakohtu kohtuniku määruse peale kaebuses esinevate puuduste kõrvaldamise või kaebuse tagastamise kohta võib kaebuse esitanud isik kümne päeva jooksul määruse saamisest esitada kaebuse ringkonnakohtule.

§ 278. Kohtuistung juhtimine

Maa- või linnakohtu kohtunik juhhib kohtuliku asja arutamist kõigi asjaolude täieliku, igakülgse ja objektiivse uurimise suunas ning kõrvaldab kohtulikul arutamisel kõik, mis ei käi arutatava haldusõiguserikkumise asja kohta.

§ 279. Kohtuliku arutamise vahenditus ja suulisus

Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale esitatud kaebuse läbivaatamisel peab maa- või linnakohus vahetult uurima kõiki asjas leiduvaid tõendeid: kuulama ära selle isiku seletuse, kelle suhtes on otsus tehtud, kannatanu seletuse, tunnistajate ütlused ja eksperdiarvamuse, vaatlema asitõendeid, avaldama protokolle ja muid dokumente.

§ 280. Kohtuliku arutamise osalised

(1) Kohtuliku arutamise osalisteks haldusõiguserikkumise asjas on käesoleva seadustiku §-s 242 loetletud isikud.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes märgitud kohtuliku arutamise osalised võivad kohtuistungist osa võtta isiklikult või oma esindaja kaudu.

§ 281. Esindus maa- või linnakohtus

(1) Haldusõiguserikkuja või kannatanu esindajaks maa- või linnakohtus võib olla advokaat või maa- või linnakohtu loal muu isik, kellel on maa- või linnakohtus esinemiseks volikiri. Kannatanuks olevat juriidilist isikut esindab maa- või linnakohtus advokaat või muu isik vastavalt käesoleva seadustiku § 245 3. lõikele.

(2) Haldusõiguserikkuja või kannatanu seaduslikuks esindajaks maa- või linnakohus on käesoleva seadustiku § 245 1. lõikes märgitud isikud.

(3) Haldusõiguserikkumise asjas otsuse teinud ametiisiku esindajaks võib olla advokaat või muu isik, kelle on selleks volitanud asutus, kus otsuse teinud ametiisik töötab.

§ 282. Kohtuliku arutamise piirid

Kaebust haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale arutab maa- või linnakohus vaid selle tegevuse piires, mille kohta on koostatud haldusõiguserikkumise protokoll ja mille kohta on asjas tehtud otsuses antud õiguslik hinnang.

§ 283. Kaebuse arutamise edasilükkamine

(1) Kaebuse esitanud isiku põhjendatud palvel võib maa- või linnakohus kaebuse arutamise edasi lükata, kuid mitte kauemaks kui viieks päevaks. Samaks tähtjaks võib maa- või linnakohus kaebuse arutamise edasi lükata ka juhul, kui kaebuse arutamisel ilmneb vajadus välja nõuda täiendavaid tõendeid.

(2) Kohus võib lükata kaebuse arutamise menetlusosalise taotlusel või oma algatusel edasi Riigikohtu menetluses oleva põhiseaduslikkuse järelevalve asja lahendamise ajaks kuni Riigikohtu otsuse jõustumiseni, kui see võib mõjutada antud haldusõiguserikkumise asjas kohaldamisele kuuluva õigustloova akti kehtivust.

§ 284. Kohtuistungi korra rikkujate suhtes kohaldatavad abinõud

(1) Kui kaebuse esitanud isik, kannatanu või haldusõiguserikkumise asjas otsuse teinud ametiisik või nende esindajad rikuvad kohtuistungi korda ega täida maa- või linnakohtu kohtuniku korraldusi, võib maa- või linnakohus määrata süüdlasele rahatrahvi kuni viie trahviühiku suuruses, korduva rikkumise korral aga kuni kahekümne trahviühiku suuruses ning lisaks sellele eemaldada ta kohtusaalist osa või kogu kohtuistungi ajaks. Selle isiku tagasikutsumisel istungisaali tutvustab maa- või linnakohtu kohtunik teda tema äraolekul tehtud protsessuaalsete toimingutega.

(2) Kui kohtuistungi korda rikuvad ja maa- või linnakohtu kohtuniku korraldustele ei allu teised maa- või linnakohtusse kutsutud või saalis viibivad isikud, võib maa- või linnakohus määrata süüdlasele rahatrahvi kuni kümne trahviühiku suuruses ja eemaldada ta kohtusaalist.

§ 285. Taandamine

(1) Maa- või linnakohtu kohtuniku, kohtuistungi sekretäri, tõlgi ja eksperdi vastu võib avaldada taanduse käesoleva seadustiku §-s 256 sätestatud alustel.

(2) Taandusavalduse läbivaatamise kohta tehtud määrus edasikaebamisele ei kuulu. Kohtuotsuse peale esitatud kaebuses aga võib viidata asjaoludele, mis tingisid taandusavalduse esitamise.

§ 286. Taotluste esitamine ja lahendamine

(1) Maa- või linnakohtu kohtunik küsib kohtuliku arutamise osalistelt, kas nendel on taotlusi uute tunnistajate või ekspertide väljakutsumiseks, uute tõendite väljanõudmiseks ja asja juurde võtmiseks.

(2) Kohtuliku arutamise osalistel on õigus esitada taotlusi kõigis antud haldusõiguserikkumise asja puutuvates küsimustes, olenemata sellest, kas neid varem esitati.

(3) Iga taotluse kohta küsib maa- või linnakohtu kohtunik teiste kohtuliku arutamise osaliste arvamust, misjärel teeb määruse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta.

(4) Taotluse rahuldamata jätmine ei võta taotluse esitanud isikult õigust esitada sama taotlus kohtuliku arutamise käigus uuesti.

(5) Taotluse läbivaatamise kohta tehtud määruse võib teha kohtusaalis ja sel juhul kantakse see kohtuistungi protokollile. Maa- või linnakohtu kohtunik võib taotluse läbi vaadata ja määruse selle kohta teha ka kirjalikult nõupidamistoas.

(6) Taotluse kohta tehtud kohtumäärus eraldi edasikaebamisele ei kuulu, kuid kohtuotsuse peale esitatud kaebuses võib esitada vastuväiteid taotluse rahuldamata jätmise motiividele.

§ 287. Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale esitatud kaebusest loobumine

(1) Isik, kes esitas maa- või linnakohtule kaebuse haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale, võib oma kaebusest loobuda igas kohtuliku arutamise staadiumis.

(2) Kaebusest loobumise avaldus esitatakse maa- või linnakohtule kirjalikult või suuliselt. Kirjalik avaldus lisatakse kohtuistungi protokollile, suuline avaldus kantakse kohtuistungi protokollile ja sellele võetakse kaebuse esitanud isiku allkiri.

(3) Kaebusest loobumine võtab selle esitanud isikult õiguse uuesti esitada samale maa- või linnakohtule samasugune kaebus. Enne kaebusest loobumist selgitab maa- või linnakohtu kohtunik kaebuse esitanud isikule neid tagajärgi ning selle kohta tehakse märge kohtuistungi protokollile.

(4) Kui kaebuse esitanud isik kaebusest loobub, teeb maa- või linnakohus loobumise vastuvõtmise kohta määruse ja lõpetab menetluse kaebuse läbivaatamise kohta.

§ 288. Kohtuliku arutamise algus

(1) Kohtuliku arutamine algab maa- või linnakohtu kohtuniku ettekandega haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse sisu ja kaebuse motiivide kohta.

(2) Pärast ettekannet küsib maa- või linnakohtu kohtunik kaebuse esitanud isikult, kas ta toetab oma kaebust või loobub sellest.

§ 289. Tõendite uurimise korra kindlaksmääramine

(1) Kuulanud ära kohtuliku arutamise osaliste arvamuse, määrab maa- või linnakohtu kohtunik kindlaks tunnistajate ja ekspertide ülekuulamise ning teiste tõendite uurimise korra.

(2) Kohtuistungil uuritakse kõiki antud asjasse puutuvaid tõendeid, sealhulgas haldusõiguserikkumise protokollid, kirjalikke tõendeid, mis on esitatud nii enne haldusõiguserikkumise asjas otsuse tegemist kui ka pärast seda kas koos kaebusega või kohtuliku arutamise käigus.

§ 290. Kohtuliku arutamise osaliste seletused

(1) Pärast ettekannet asja kohta kuulab maa- või linnakohus ära kaebuse esitanud isiku või tema esindaja seletused. Seejärel kuulatakse ära haldusõiguserikkumise asjas otsuse teinud ametiisiku või tema esindaja ning kannatanu seletused. Kohtuliku arutamise osalised võivad esitada üksteisele küsimusi.

(2) Kohtuistungile ilmunud kannatanu kuulatakse üle käesoleva seadustiku § 289 eeskirju järgides.

(3) Kohtuliku arutamise osalised võivad anda oma seletuse kirjalikult nii kohtuistungil kui ka enne asja kohtulikku arutamist, juhul kui nad kohtuistungile ilmuda ei saa.

(4) Kohtuliku arutamise osaliste kirjalikud seletused teeb maa- või linnakohtu kohtunik avalikult teatavaks ja need lisatakse kohtuistungi protokollile.

§ 291. Tunnistaja ülekuulamise kord

Tunnistaja ülekuulamine ja kirjalike tõendite uurimine toimub käesoleva seadustiku §-dega 257-260 sätestatud korras.

§ 292. Avaldus dokumendi võltsituse kohta

(1) Juhul kui esitati avaldus selle kohta, et asjasolev dokument on võltsitud, võib dokumendi esitanud isik paluda see tõendite hulgast välja jätta ja asi muude tõendite alusel lahendada.

(2) Dokumendi võltsituse kohta esitatud avalduse kontrollimiseks võib maa- või linnakohus määrata ekspertiisi või välja nõuda muid tõendeid.

(3) Kui maa- või linnakohtu kohtunik tuleb järeldusele, et dokument on võltsitud, teeb ta määruse selle dokumendi tõendite hulgast kõrvaldamise ja uurimisasutusele kriminaalasja algatamise küsimuse otsustamiseks edastamise kohta.

(4) [kehtetu]

§ 293. Asitõendite uurimine

Asitõendite uurimine toimub käesoleva seadustiku §-s 261 sätestatud korras.

§ 294. Ekspertiisi määramine ja eksperdiarvamuse uurimine

(1) Kohtunik või kohus võib ekspertiisi määrata asja kohtulikuks arutamiseks ettevalmistamise ajal või asja läbivaatamise ajal.

(2) Kohtuliku arutamise osalistel on õigus kohtule esitada küsimusi, mida tuleb ekspertiisiga selgitada. Lõpliku küsimuste ringi määrab kohtunik. Kohtuliku arutamise osaliste küsimuste tagasilükkamist peab kohus motiveerima.

(3) Ekspertiisiakt või ekspertiisi tegemisest keeldumise akt avaldatakse kohtuistungil.

(4) Ekspertiisi võib üle kuulata ekspertiisiakti või ekspertiisist keeldumise akti sisu selgitamiseks või täiendamiseks.

(5) Kohtunik võib esitada eksperdile küsimusi kohtuliku arutamise mis tahes momendil.

§ 295. Asja kohtuliku arutamise lõpetamine

(1) Pärast kõigi asjas olevate tõendite uurimist küsib maa- või linnakohtu kohtunik kohtuliku arutamise osalistelt, kas nad soovivad asja materjale millegagi täiendada.

(2) Esitatud taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta teeb maa- või linnakohus määruse.

(3) Taotluste puudumisel kuulutab maa- või linnakohtu kohtunik asja kohtuliku arutamise lõppenuks ja annab sõna kohtuliku arutamise osalistele järgmiselt: esmalt kaebuse esitanud isikule, seejärel kannatanule ning lõpuks haldusõiguserikkumise asjas otsuse teinud ametiisikule või nende esindajatele.

§ 296. Maa- või linnakohtu eemaldumine nõupidamistuppa

Pärast kohtuliku arutamise osaliste lõppsõna eemaldub maa- või linnakohus otsuse tegemiseks nõupidamistuppa. Maa- või linnakohtu kohtunik teatab sellest kohtusaalis viibijaile.

§ 297. Kohtulahend

(1) Maa- või linnakohtu lahend, millega sisuliselt otsustatakse haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale esitatud kaebuse läbivaatamise tulemused, vormistatakse otsusena.

(2) Otsus tehakse viivitamatult pärast asja kohtulikku arutamist.

§ 298. Kohtuotsuse tegemine

Kohtuotsuse tegemise ajal võivad nõupidamistoas viibida ainult maa- või linnakohtu kohtunik ja kohtuistungi sekretär, kelle ülesandeks on kohtuotsuse vormistamine. Maa- või linnakohtu kohtunik võib kohtuotsuse kirjutada ka ise.

§ 299. Kohtuotsuse tegemise kord

(1) Kohtuotsus tehakse kirjalikult ja sellele kirjutab alla maa- või linnakohtu kohtunik.

(2) Kohtuotsuses tehtud parandused peavad olema õiendatud enne maa- või linnakohtu kohtuniku allkirja.

§ 300. Kohtuotsuse tegemisel lahendamisele kuuluvad küsimused

(1) Kohtuotsuses peab kohus õigusliku hinnangu andma järgmistele küsimustele: kas halduskaristus määrati seaduse alusel ja selleks volitatud ametiisiku poolt; kas isikule halduskaristuse määramisel peeti kinni käesoleva seadustikuga kehtestatud korrast; kas halduskorras karistatud isik pani toime haldusõiguserikkumise, mille eest on halduskaristus seadusega ette nähtud, ja kas ta on selle haldusõiguserikkumise toimepanemises süüdi; kas karistuse määramisel on arvestatud toimepandud haldusõiguserikkumise astet, süüdlase isikut ja tema varalist seisundit; kas halduskaristuse määramise tähtaeg ei ole aegunud; kas haldusõiguserikkumise asja menetluse lõpetamise otsus on tehtud õigesti.

(2) Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale esitatud kaebuse arutamisel võtab maa- või linnakohus vastu ühe järgmistest otsustest:

- 1) jätab kaebuse rahuldamata ning asjas tehtud otsuse muutmata;
- 2) tühistab otsuse ja saadab asja uuesti arutamiseks, kui ei ole möödunud halduskaristuse määramiseks kehtestatud tähtaeg;
- 3) tühistab otsuse ja lõpetab asja menetluse;
- 4) muudab karistumäära ja kergendab määratud karistust.

(3) Kui maa- või linnakohus tuvastab, et halduskaristuse on määranud ametiisik, kes ei ole pädev seda haldusõiguserikkumise asja otsustama, tühistab ta otsuse ja saadab asja arutamiseks pädevale ametiisikule, kui ei ole möödunud halduskaristuse määramiseks kehtestatud tähtaeg. Tähtaja möödumisel lõpetab maa- või linnakohus asja menetluse.

§ 301. Kohtuotsuse sisu

(1) Kohtuotsus koosneb sissejuhatavast, kirjeldavast, motiveerivast ja resolutiivosast.

(2) Kohtuotsuse sissejuhatavas osas märgitakse otsuse tegemise aeg ja koht, otsuse teinud kohtu nimetus, maa- või linnakohtu kohtuniku ja kohtuistungi sekretäri nimi, kohtuliku arutamise osaliste nimed, kaebuse esitaja nimi ja otsuse teinud ametiisik, kelle otsuse kohta kaebus oli esitatud.

(3) Otsuse kirjeldavas osas märgitakse haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse sisu koos viitega seadusele, mille alusel on otsus tehtud, otsuse tegemise kuupäev ja kaebuse esitaja taotlus.

(4) Otsuse motiveerivas osas peavad olema kohtu poolt tuvastatud asjaolud, kohtu järeldus kaebuse põhjendatuse või põhjendamatus kohta, tõendid, millele kohtu järeldus on rajatud, motiivid, mille järgi kohus ühed või teised tõendid tagasi lükkas, ja sätted, millest kohus juhindus.

(5) Otsuse resolutiivosas peab olema üks käesoleva seadustiku § 300 2. või 3. lõikes loetletud lahend.

§ 302. Kohtuotsuse teatavakstegemine

(1) Pärast kohtuotsuse allakirjutamist tuleb maa- või linnakohtu kohtunik tagasi kohtuistungisaali ja teeb kohtuotsuse avalikult teatavaks. Seejärel selgitab maa- või linnakohtu kohtunik otsust, selle edasikaebamise korda ja tähtaega.

(2) Kui kohtuotsus on tehtud keeles, mida mõni kohtuliku arutamise osaline ei valda, tõlgib tõlk neile kohtuotsuse pärast selle teatavakstegemist.

§ 303. Kohtuistungi protokoll

(1) Kohtuistungi kohta koostab kohtuistungi sekretär protokollu vahetult kohtuistungil.

(2) Kohtuistungi protokollis on kohustuslik märkida:

- 1) kohtuistungi toimumise aasta, kuu, kuupäev ja koht;
- 2) kohtuistungi alguse ja lõpu kellaaeg;
- 3) asja arutava kohtu nimetus, maa- või linnakohtu kohtuniku ja kohtuistungi sekretäri nimi;
- 4) kaebuse esitaja ja otsus, mille kohta kaebus on esitatud;
- 5) andmed kohtuliku arutamise osaliste, samuti tunnistajate, ekspertide ja tõlkide ilmumise kohta;
- 6) andmed kutsete kätteandmise ning kohtuliku arutamise osaliste, tunnistajate, ekspertide ja tõlkide mitteilumuse põhjuste kohta;
- 7) maa- või linnakohtu kohtuniku korraldused ja määrused, mille ta tegi nõupidamistuppa eemaldumata;
- 8) kohtuliku arutamise osaliste avaldused ja taotlused;
- 9) märkus kohtuliku arutamise osalistele nende õiguste ja kohustuste selgitamise kohta;
- 10) kohtuliku arutamise osaliste seletuste sisu, tunnistajate ütlused, küsimused ekspertidele ja ekspertide vastused, märkused kohtus asitõendite ja kirjalike tõendite vaatluse kohta ning vaatluste tulemused;
- 11) asja kohtuliku arutamise osaliste lõppsõna lühikokkuvõte;
- 12) andmed maa- või linnakohtu nõupidamistuppa eemaldumise kohta, märkus kohtumääruste ja -otsuste avaldamise ning nende peale edasikaebamise korra ja tähtaegade selgitamise kohta.

(3) Protokollile kirjutavad maa- või linnakohtu kohtunik ja kohtuistungi sekretär alla vähemalt kolme päeva jooksul. Kõik muudatused, parandused ja täiendused peavad protokollis olema tõestatud maa- või linnakohtu kohtuniku ja kohtuistungi sekretäri allkirjaga.

§ 304. Märkused protokollu kohta

(1) Kohtuliku arutamise osalistel on õigus tutvuda kohtuistungi protokolliga kolme päeva jooksul, arvates protokollile allakirjutamise päevast, ja esitada oma kirjalikud märkused selle puuduste kohta.

(2) Märkused protokollu kohta vaatab läbi maa- või linnakohtu kohtunik ja märkustega nõustumise korral tõestab nende õigsust.

(3) Kui maa- või linnakohtu kohtunik esitatud märkustega ei nõustu, kuuluvad need läbivaatamisele kohtuistungil, kuhu vajadusel kutsutakse välja isikud, kes protokollu kohta märkused tegid. Märkuste läbivaatamise tulemuste kohta (märkuste õigsuse tõestamine, nende tagasilükkamine) teeb maa- või linnakohus määruse. Märkused võetakse toimikusse igal juhul.

§ 305. Kohtuotsuse ärakirjade saatmine

Kohtuliku arutamise osalistele saadetakse kohtuotsuse ärakiri viie päeva jooksul, arvates kohtuotsuse teatavakstegemisest.

§ 306. Kohtuotsuse jõustumine ja kohtuotsuse edasikaebamine

(1) Maa- või linnakohtu otsus haldusõiguserikkumise asjas jõustub selle kättesaamise päevast, kuid see ei võta asja menetluses osalenud isikutelt õigust kaevata otsus apellatsiooni korras edasi kümne päeva jooksul, arvates otsuse kättesaamise päevast. Apellatsioonkaebus esitatakse käesoleva seadustiku 21¹. peatükis sätestatud korras.

(2) Kui kohus tunnistab haldusõiguserikkumise asja lahendamisel kohtuotsuse resolutiivosas kohaldamisele kuuluva õigustloova akti põhiseadusega vastuolus olevaks ja jättis selle kohaldamata, esitatakse apellatsioonkaebus käesoleva seadustiku 21¹. peatükis sätestatud korras kümne päeva jooksul kohaldamata jäetud õigustloova akti kohta Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve korras tehtud otsuse kuulutamisele järgnevalt päevast arvates.

§ 307. Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse tühistamise ja asja menetluse lõpetamise tagajärjed

Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse tühistamisel ja asja menetluse lõpetamisel hüvitatakse sama otsusega isikule kõik tekitatud kahjud. Kahjude hüvitamise kord sätestatakse seadusega.

21¹. peatükk

APELLATSIOONIMENETLUS RINGKONNAKOHTUS

§ 307¹. Ringkonnakohtu pädevus

Ringkonnakohtus arutab apellatsiooni korras kaebusi:

- 1) maa- või linnakohtu kohtuniku otsuse peale, mis on tehtud käesoleva seadustiku §-des 266 ja 266¹ ettenähtud korras;
- 2) maa- või linnakohtu kohtuniku otsuse peale, mis on tehtud käesoleva seadustiku §-s 297 ettenähtud korras;
- 3) maa- või linnakohtu kohtuniku otsuse peale, mis on tehtud käesoleva seadustiku §-des 236¹-236³ ettenähtud korras.

§ 307². Nõuded apellatsioonkaebusele

(1) Apellatsioonkaebuses peab olema märgitud:

- 1) kaebuse esitaja nimi ja postiaadress;
- 2) maa- või linnakohtu kohtuniku nimi, kelle otsuse peale kaevatakse;
- 3) kaevatava otsuse sisu ja selle kuulutamise kuupäev;
- 4) motiivid, miks kaebuse esitaja loeb kaevatavat otsust ebaõigeks ja millises osas;
- 5) kaebuse esitaja selgelt väljendatud nõue;
- 6) kaebusele lisatud dokumentaalsete tõendite loetelu, samuti tunnistajate nimed ja postiaadressid, kelle kohtuistungile kutsumist taotletakse.

(2) Kui kaebuses esitatakse dokumentaalseid tõendeid, mida maa- või linnakohtus ei esitatud, või taotletakse üle kuulata tunnistajaid, keda seal üle ei kuulatud, peab kaebuses märkima põhjused, miks neid ei esitatud maa- või linnakohtule. Kui kaebaja taotleb maa- või linnakohtus juba ülekuulatud tunnistajate uuesti ülekuulamist, peab kaebus sisaldama sellise taotluse põhjenduse. Sellisel juhul peab kaebuse esitaja tasuma ka kõik tunnistajate kutsumisega seotud kulud.

(3) Kui kaebuse esitaja või kaebuses märgitud tunnistajate postiaadressid muutuvad, on kaebuse esitaja kohustatud sellest õigeaegselt teatama ringkonnakohtu kantsseisse.

(4) Kaebusele kirjutab alla selle esitaja. Kui kaebuse esitab kaebaja volinik, lisatakse kaebusele volitusi tõendav dokument.

(5) Kui kaebus esitatakse maa- või linnakohtu kohtuniku määruse peale, lisatakse kaebusele ka kaevatav määrus ja sellega tagastatud dokumendid.

§ 307³. Apellatsioonkaebuse ärakirjad

- (1) Apellatsioonkaebus esitatakse ühes ärakirjadega vastavalt protsessiosaliste arvule.
- (2) Kaebusele lisatakse kirjalike dokumentide tõestatud ärakirjad.

§ 307⁴. Maa- või linnakohtu toimingud pärast apellatsioonkaebuse saamist

(1) Pärast apellatsioonkaebuse saamist peab maa- või linnakohtu kohtunik:

- 1) teatama järgmisel päeval teistele protsessiosalistele apellatsioonkaebuse saamisest;
- 2) kontrollima apellatsioonkaebuse vastavust käesoleva seadustiku §-s 307² sätestatud nõuetele;
- 3) saatma viivitamata teistele protsessiosalistele kaebuse ärakirja ühes sellele lisatud tõendite ärakirjadega.

(2) Kui apellatsioonkaebus vastab käesoleva seaduse §-ga 307² sätestatud nõuetele, peab maa- või linnakohtus hiljemalt viie päeva pärast saatma apellatsioonkaebuse ühes kohtutoimikuga ringkonnakohtule.

§ 307⁵. Apellatsioonkaebuse käiguta jätmine

(1) Kui saabunud apellatsioonkaebus ei vasta käesoleva seadustiku §-s 307² sätestatud nõuetele, või on muul viisil puudulik, teeb maa- või linnakohtu kohtunik kaebuse käiguta jätmise määruse, andes kaebuse esitajale kuni kümnapäevase tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.

(2) Kui kaebuse esitaja ei täida määratud tähtjaks talle esitatud nõudmisi ja kaebuse puudulikkuse tõttu ei ole seda võimalik apellatsiooni korras läbi vaadata, loetakse kaebus mitteesitatuks ja tagastatakse.

(3) Käesolevas paragrahvis märgitud määruse peale võib kümne päeva jooksul, arvates määruse tegemise päevast, esitada erikaebuse vahetult ringkonnakohtule, lisades erikaebusele kogu tagastatud materjali.

§ 307⁶. Uute tõendite esitamine

(1) Apellatsioonkaebuse esitajal ei ole õigust viidata kaebuses nendele motiividele või tõenditele, mida ei ole esitatud maa- või linnakohtus.

(2) Uutele motiividele ja tõenditele võib kaebuse esitaja viidata üksnes siis, kui esitab mõjuvad põhjused, miks tal ei olnud võimalik seda teha maa- või linnakohtus, või kui tal oli selleks muu kaaluv põhjus.

§ 307⁷. Apellatsioonkaebuse täiendamine

(1) Kui ringkonnakohus leiab, et apellatsioonkaebus, vaatamata esitajalt seni nõutud täiendustele, on puudulik ja ei vasta käesoleva seadustiku §-s 307² sätestatud tingimustele, on tal õigus nõuda puuduste kõrvaldamist määratud tähtjaks.

(2) Kui kaebuse esitaja jätab ringkonnakohtu nõudmised täitmata ja kaebust ei ole seetõttu võimalik läbi vaadata, tagastatakse kaebus läbivaatamatult selle esitajale, kohtutoimik aga vastavale maa- või linnakohtule.

§ 307⁸. Asja otsustamine üksnes kaebuse põhjal

(1) Ringkonnakohus otsustab asja apellatsioon- või erikaebuse põhjal ilma menetlust jätkamata ja protsessiosalisi välja kutsumata, kui ta üksmeelselt leiab, et:

- 1) kaebuse on esitanud isik, kellel selleks õigust ei ole;
- 2) asja arutamisel maa- või linnakohtus rikuti protsessiõiguse norme, mis seaduse järgi toob kaasa otsuse või määruse tühistamise.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktis 1 märgitud juhul jäetakse kaebus läbi vaatamata, punktis 2 märgitud juhul aga kohtuotsus või määrus tühistatakse ja asi saadetakse uueks arutamiseks esimese astme maa- või linnakohtule.

§ 307⁹. Apellatsioonkaebusest loobumine

Apellatsioonkaebuse või erikaebuse esitanud isik võib sellest loobuda kuni kohtuotsuse või -määruse tegemiseni. Kui teised protsessiosalised ei ole otsuse või määruse peale kaevanud, lõpetab ringkonnakohus oma määrusega apellatsioonimenetluse.

§ 307¹⁰. Ringkonnakohtu istungi määramine ja kohtusse kutsumine

(1) Kui ringkonnakohus käesoleva seadustiku § 307⁷ nõudeid järgides võtab apellatsioonkaebuse vastu, määrab ta kindlaks kohtuistungi päeva ja aja, teatades sellest protsessiosalistele.

(2) Protsessiosalisteks ringkonnakohtus on käesoleva seadustiku § 242 punktides 1 ja 2 loetletud isikud, samuti käesoleva seadustiku § 307¹ punktis 1 ettenähtud juhul haldusõiguserikkumise protokolliga koostanud ametiisik ning § 307¹ punktis 2 ettenähtud juhul haldusõiguserikkumise asjas otsuse teinud ametiisik või asutus, kelle ametiisik koostas haldusõiguserikkumise protokolliga või arutas haldusõiguserikkumise asja, ning käesoleva seadustikuga ettenähtud korras volitatud esindajad.

(3) Ringkonnakohus võib tunnistada kaebuse esitaja kohtusse ilmumise kohustuslikuks. Sel juhul teatatakse talle, et kohtuistungile mitteilmumisel jäetakse tema kaebus läbi vaatamata.

§ 307¹¹. Asja arutamise tähtaeg

Ringkonnakohus arutab asja mitte enne seitsme päeva möödumist ja mitte hiljem kui kolme nädala möödumisel kohtukutsete väljasaatmisest.

§ 307¹². Kohtuistungi kord

Haldusõiguserikkumise asja arutab ringkonnakohtu kriminaalkolleegium apellatsiooni korras kolmeliikmelises koosseisus. Kohtuistungi eesistujaks on ringkonnakohtu esimees, kriminaalkolleegiumi esimees või mõni nende poolt määratud ringkonnakohtu kohtunik.

§ 307¹³. Asja arutamise põhimõtted ja käik ringkonnakohtus

Asja arutamisel ringkonnakohtus kohaldatakse käesolevas peatükis sätestatud erisustega §-de 247, 249, 256-262, 283 lõike 2 ja 289-291 sätteid.

§ 307¹⁴. Asja läbivaatamise algus

Ringkonnakohtu istungi avab eesistuja, kes teatab, milline asi, kelle kaebuse põhjal ja millise kohtuotsuse peale tuleb läbivaatamisele. Eesistuja kontrollib, kes protsessiosalistest on ilmunud, kas puudujatele on istungi aeg ja

koht teatud ning millised andmed on nende mitteilmumise põhjuste kohta. Eesistuja teeb kindlaks ka ilmunud protsessiosaliste isikusamasuse, kontrollib ametiisikute ja esindajate volitusi.

§ 307¹⁵. Protsessiosaliste taotluste lahendamine

Protsessiosaliste avaldused ja taotlused ringkonnakohtus arutatavas asjas lahendab kohus pärast teiste protsessiosaliste arvamuse ärakuulamist.

§ 307¹⁶. Asja ettekandmine

(1) Asja sisuline läbivaatamine ringkonnakohtus algab eesistuja või ühe kohtuliikme ettekandega, kes loeb vajalikus ulatuses ette maa- või linnakohtu kohtuniku otsuse ja teatab apellatsioonkaebuse lühikese sisu.

(2) Järgmisena peab apellatsioonkaebuse esitaja teatama, millises osas ta kohtuotsust vaidlustab ja millise muudatuse tegemist kohtuotsuses ta taotleb.

(3) Seejärel teatavad teised protsessiosalised, kas nad nõustuvad apellatsioonkaebusega või vaidlevad sellele vastu.

§ 307¹⁷. Seisukohtade põhjendamine

(1) Kui ringkonnakohus ei pea teist järjekorda õigemaks, esineb esimesena oma seisukohtade põhjendusega apellatsioonkaebuse esitaja. Seejärel esinevad oma põhjendusega teised protsessiosalised.

(2) Kui ringkonnakohtu istung peetakse mõne protsessiosalise kohalolekuta, esitab ringkonnakohus tema seisukoha dokumentide põhjal vajalikus ulatuses.

§ 307¹⁸. Tõendite esitamine

(1) Täiendavad tõendid esitatakse ringkonnakohtule pärast protsessiosaliste seisukohtade põhjendamist. Ringkonnakohus võib koguda täiendavaid tõendeid ka omal algatusel või teha selle ülesandeks esimese astme kohtule.

(2) Kui ringkonnakohus peab teist järjekorda õigemaks, esitatakse vaidlustatud asjaolude kohta maa- või linnakohtus protokollitud ja toimikusse võetud tõendid enne kui samu asjaolusid kajastavad vahetult ringkonnakohtule esitatakse tõendid.

§ 307¹⁹. Kohtulikud vaidlused

Kohtulike vaidluste käigus saab esimesena sõna apellatsioonkaebuse esitaja, seejärel teised protsessiosalised.

§ 307²⁰. Otsuse tegemine

(1) Pärast kohtulikke vaidlusi lahkub ringkonnakohus nõu pidama.

(2) Enne nõupidamistuppa eemaldumist teatab eesistuja, millal otsus kuulutatakse või tehakse avalikult teatavaks ringkonnakohtu kantseleis.

(3) Kohus peab nõu kohe pärast nõupidamistuppa eemaldumist või hiljemalt järgmisel tööpäeval.

(4) Otsus tehakse avalikult teatavaks hiljemalt viie päeva jooksul ja antakse kätte või soovi korral saadetakse kõigile protsessiosalistele.

(5) Nõupidamistoas võib peale kohtuliikmete viibida vaid kohtusekretär, kelle ülesanne on otsus kirja panna. Kohtuliikmed ja kohtuistungis sekretär ei tohi avaldada nõupidamistoas toimunud arutluste sisu.

(6) Otsus tehakse kohtuliikmete häälteenamusega ja sellele kirjutavad alla kõik otsuse teinud kohtuliikmed. Eriarvamusele jäänud kohtuliige võib oma arvamuse lisada otsusele kirjalikult.

§ 307²¹. Ringkonnakohtu otsuse sisu

(1) Lisaks §-s 301 ettenähtule peab ringkonnakohtu otsuses olema märgitud apellatsioonkaebuse esitaja nimi, tema nõudmised ja nende põhjendused.

(2) Kui ringkonnakohus jätab maa- või linnakohtu kohtuniku otsuse muutmata, ei pea ta oma otsuses enam kordama maa- või linnakohtu otsuse motiive.

§ 307²². Ringkonnakohtu määrus

(1) Erikaebused maa- või linnakohtu kohtuniku määruse peale lahendab ringkonnakohus oma määrusega lõplikult.

(2) Ringkonnakohtu määrusega lahendatakse lõplikult ka apellatsioonkaebuse läbi vaatamata jätmise (§ 307⁸ lg 2 ja 307¹⁰ lg 3) ning apellatsioonimenetluse lõpetamine (§ 307⁹).

§ 307²³. Apellatsioonimenetluse uuendamine

(1) Kui apellatsioonkaebus jäeti § 307¹⁰ 3. lõike alusel läbi vaatamata, peab ringkonnakohus menetluse apellatsioonkaebuse esitaja nõudel uuendama, kui tal oli kohtuistungilt puudumiseks mõjuv põhjus, mida ta ei saanud kohtule õigeaegselt teatada.

(2) Uuendamise avalduse peab apellatsioonkaebuse esitaja esitama ringkonnakohtule kirjalikult kümne päeva jooksul, arvates määruse tegemise päevast.

(3) Kui apellatsioonkaebuse esitaja pärast menetluse uuendamist teistkordselt ei ilmu kohtuistungile, ei ole tal enam õigust nõuda menetluse uuendamist.

§ 307²⁴. Apellatsioon tõendite hindamise peale

Kui apellatsioonkaebuses vaidlustatakse kohtuotsust osas, mis tugineb maa- või linnakohtus ülekuulatud tunnistaja ütlusele või eksperdi arvamusele, ei või ringkonnakohus kohtuotsust selles osas muuta ilma nende tõendite vahetu kontrollimiseta või eriliste põhjuste äranäitamiseta, miks neid tõendeid tuleb teisiti hinnata.

§ 307²⁵. Protsessiõiguse normide rikkumine

Ringkonnakohus tühistab apellatsiooni korras läbivaadatava kohtuotsuse igal juhul järgmiste protsessiõiguse normide rikkumise korral:

- 1) kui esimeses astmes lahendas asja ebaseaduslik kohtunik;
- 2) kui kohtuotsus tehti isiku suhtes, kellele ei teatatud käesolevas seadustikus ettenähtud korras kohtuistungile aega ja kohta.

§ 307²⁶. Ringkonnakohtu volitused

Ringkonnakohtul on õigus:

- 1) jätta oma otsusega kohtuotsus muutmata ja apellatsioonkaebus rahuldamata;
- 2) muuta kohtuotsus või tühistada see ja teha uus otsus;
- 3) tühistada kohtuotsus ja saata haldusõiguserikkumise asi uueks arutamiseks maa- või linnakohtule teises koosseisus, kui ei ole möödunud halduskaristuse määramiseks kehtestatud tähtaeg;
- 4) tühistada kohtuotsus ja lõpetada asjas menetlus käesoleva seadustiku §-s 218 sätestatud alustel, samuti siis, kui on möödunud halduskaristuse määramiseks kehtestatud tähtaeg.

22. peatükk KASSATSIOONIMENETLUS

§ 308. Kohtuotsuse kassatsiooni korras edasikaebamine

(1) Ringkonnakohtu otsuse, mis on tehtud haldusõiguserikkumise asjas, võib kassatsiooni korras edasi kaevata Riigikohtule.

(2) Kassatsioonkaebus esitatakse otsuse teinud kohtule, kes selle koos toimikuga vähemalt viie päeva jooksul kaebuse saamise päevast edasi saadab Riigikohtule ning sellest kaebuse esitajale teatab.

(3) Haldusõiguserikkumise asjas tehtud kohtuotsuse kassatsioonikorras edasikaebamise õigus on käesoleva seadustiku § 307¹⁰ 2. lõikes loetletud isikutel.

§ 309. Kohtuotsuse kassatsiooni korras edasikaebamise tähtaeg

(1) Kassatsioonkaebuse võib esitada ühe kuu jooksul, arvates ringkonnakohtu otsuse avaliku kuulutamise päevast.

(2) Kassatsioonkaebus, mis on esitatud käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud tähtaja möödumisel, ei kuulu läbivaatamisele.

§ 310. Kohtuotsuse kassatsiooni korras edasikaebamise piirid

- (1) Kohtuotsuse võib kassatsiooni korras edasi kaevata ainult juhul, kui kaebuse esitaja leiab, etkohtuotsusei tugine seadusele või et kohtuotsuse tegemisel on rikutud protsessinorme.
- (2) Kaebuse esitajal ei ole õigust kaebuses esitada uusi tõendeid kohtuotsuse põhjendatuse vaidlustamiseks.
- (3) Kohtuotsuse kassatsiooni korras edasikaebamine ei peata kohtuotsuse täitmist.

§ 311. Kassatsioonikautsjon

- (1) Kassatsioonkaebuse esitaja peab tasuma kautsjoni Vabariigi Valitsuse poolt määratud kaebuse esitamise ajal kehtiva poole miinimumpalga suuruses.
- (2) Kaebuse osalisel või täielikul rahuldamisel kautsjon tagastatakse.
- (3) Kassatsioonkaebuse rahuldamata jätmisel läheb kautsjon riigituludesse.
- (4) Kautsjon tagastatakse Riigikohtu määruse alusel riigilõivu tagastamiseks ettenähtud korras.

§ 312. Kassatsiooniks menetlusloa andmine

- (1) Kassatsioonkaebuse esitamisel otsustab kassatsiooniks menetlusloa andmise Riigikohtu loakogu.
- (2) Menetlusloa andmisel arvestab loakogu käesoleva seadustiku §-de 308-310 nõuetest kinnipidamist kassatsioonkaebuse esitamisel.
- (3) Menetlusloa taotluse kassatsiooniks lahendab loakogu ilma asja kohtuliku arutamise osaliste väljakutsumiseta pärast nõutud dokumentide saabumist või enne seda, kui loakogule on ilma täiendavate dokumentideta selge menetlusloa taotluse põhjendamatus.
- (4) Menetlusloa ei anta, kui loakogu on üksmeelsel arvamusel, et kassatsioonkaebus on põhjendamatu.
- (5) Menetlusloa antakse, kui Riigikohtu lahend on oluline seaduse kohaldamisel kohtupraktika suunamiseks.
- (6) Menetlusloa taotluse lahendab loakogu oma resolutsiooniga, mille põhjendusi ega motiive ei pea märkima.
- (7) Kui menetlusloa ei anta, tagastatakse kohtutoimik vastavale kohtule, kaebus koos resolutsiooniga jääb Riigikohtule. Resolutsiooni ära kiri saadetakse kassatsioonkaebuse esitajale teadmiseks.

§ 313. Kohtuotsuse kassatsiooni korras läbivaatamise tähtaeg

Riigikohus vaatab kohtuotsuse kassatsiooni korras läbi ühe kuu jooksul, arvates kassatsioonkaebuse saabumisest.

§ 313¹. Haldusõiguserikkumise asja andmine arutamiseks kriminaalkolleegiumile terves koosseisus

- (1) Haldusõiguserikkumise asja arutab kassatsiooni korras kriminaalkolleegium kolmeliikmelises koosseisus.
- (2) Kui haldusõiguserikkumise asja arutamisel kriminaalkolleegiumi terve koosseis tahab muuta kolmeliikmelise kriminaalkolleegiumi senist seisukohta seaduse kohaldamisel, antakse asi viimase määrusega arutada kriminaalkolleegiumile terves koosseisus.
- (3) Kui asi oli arutusel kohtuistungil, määratakse uus kohtuistung, millest teatatakse asjast osavõtvatele isikutele.

§ 313². Haldusõiguserikkumise asja üleandmine erikogule

- (1) Kui kriminaalkolleegium ei nõustu seaduse kohaldamisel teiste kohtukolleegiumide seisukohaga, moodustatakse asja lahendamiseks erikogu, millesse iga lahkarvamusel olev kohtukolleegium valib oma liikmetest kaks riigikohtunikku.
- (2) Erikogu istungeid juhatab Riigikohtu esimees. Ettekandjaks on kriminaalkolleegiumi liige.
- (3) Erikogu lahendab asja kohtukolleegiumide esindajate kokkuleppel. Kui kokkuleppele ei jõuta, antakse asi lahendada Riigikohtu üldkogule.

(4) Erikogu otsus on seaduse kohaldamisel kohustuslik kõigile kohtukolleegiumidele niikaua, kuni seda pole muutnud erikogu ise või Riigikohtu üldkogu.

§ 314. Haldusõiguserikkumise asja üleandmine Riigikohtu üldkogule

(1) Haldusõiguserikkumise asi antakse kassatsiooni korras Riigikohtu üldkogule arutamiseks, kui:

- 1) kriminaalkolleegium oma enamuses asub seaduse kohaldamisel teistsugusele seisukohale, kui seda on Riigikohtu üldkogu poolt enne selle asja arutamist omaks võetud seisukoht;
- 2) haldusõiguserikkumise asja arutamine üldkogus on tähtis seaduse ühetaolise kohaldamise seisukohast;
- 3) erikogu ei jõua kokkuleppele.

(2) Haldusõiguserikkumise asi antakse asja läbivaatava kohtukoosseisu poolt Riigikohtu üldkogule arutamiseks, kui haldusõiguserikkumise asja lahendamine eeldab põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse alusel läbivaadatava küsimuse lahendamist.

§ 315. Kohtusse kutsumine, kohtuistungil aja ja koha teatavakstegemine

(1) Asja kassatsiooni korras läbivaatamise aeg Riigikohtus tehakse teatavaks kaebuse esitanud isikule. Tema mitteilmumine aga ei takista asja kassatsiooni korras läbivaatamist.

(2) Vajadusel võib kohus kohtuistungile kutsuda ka teisi isikuid, kes osalesid asja läbivaatamisel ringkonnakohtus.

§ 316. Asja kassatsiooni korras läbivaatamise piirid

Asja kassatsiooni korras läbivaatamisel kontrollib kohus asjas olemasoleva materjali põhjal kohtuotsuse seaduslikkust: kas kohtuotsus tugineb seadusele ja kas asja arutamisel ei ole rikutud protsessinorme, millise rikkumine käesoleva seadustiku järgi toob tingimata kaasa kohtuotsuse tühistamise.

§ 317. Kohtuistungil kord

(1) Kohtuotsusele esitatud kassatsioonikaebuse vaatab Riigikohus läbi kohtuistungil vähemalt kolme kohtuniku osavõtul, välja arvatud §-des 313¹ ja 314 loetletud juhud.

(2) Kohtuistungil eesistujaks on Riigikohtu esimees, Riigikohtu kriminaalkolleegiumi esimees või mõni nende määratud Riigikohtu liige.

(3) Eesistuja võtab kohtuistungil nõutava korra tagamiseks tarvitusele vajalikud abinõud. Kohtuistungil korda rikkunud isikute suhtes võib kohus rakendada käesoleva seadustiku §-s 284 sätestatud abinõusid.

§ 318. Asja läbivaatamise algus

Eesistuja avab kohtuistungil ja teatab, milline asi, kelle kaebuse alusel ja millise kohtu otsuse peale läbivaatamisele kuulub. Eesistuja selgitab välja kohtuistungile ilmunud isikud, teeb kindlaks nende isikusamasuse ning kontrollib ametiisikute ja esindajate volitusi.

§ 319. Kohtu koosseisu teatavakstegemine ja taandamisõiguse selgitamine

(1) Eesistuja teeb teatavaks kohtu koosseisu ja tõlgi nime ning selgitab asjast osavõtvatele isikutele nende õigust avaldada taandusi.

(2) Alused kohtunike ja tõlgi taandamiseks määratakse kindlaks käesoleva seadustiku §-s 256. Täiendavalt võib esitada taanduse Riigikohtu liikme vastu ja ta asja arutamisel taandada, kui Riigikohtu liige võttis kohtunikuna osa selle asja läbivaatamisest maa- või linnakohtus või ringkonnakohtus.

§ 320. Asjast osavõtvatele isikutele nende õiguste ja kohustuste selgitamine

Eesistuja selgitab asjast osavõtvatele isikutele nende õigust anda kassatsiooniastme kohtule seletusi, samuti selgitab neile nende kohustusi.

§ 321. Asja ettekandmine

(1) Asja läbivaatamine kassatsiooniastme kohtus algab eesistuja või ühe kohtuliikme ettekandega.

(2) Ettekandja esitab asja tehilolud, kaevatava kohtuotsuse sisu, kassatsioonikaebuse põhjendused ja muud andmed, mille kohus otsuse õigsuse kontrollimiseks läbi peab vaatama.

§ 322. Asjast osavõtvate isikute seletused

(1) Pärast asja ettekandmist kuulab kohus ära kohtuistungile ilmunud asjast osavõtvate isikute seletused. Neil on õigus esitada ka põhjendusi, mis ei ole kassatsioonikaebuses märgitud, kuid mis ei välju käesoleva seadustiku §-s 310 sätestatud piiridest.

(2) Esimesena annab seletuse isik, kes kassatsioonkaebuse esitas. Seejärel annavad seletuse teised isikud.

§ 323. Määruse tegemine

(1) Pärast asjast osavõtvate isikute seletuste ärakuulamist eemaldub kohus määruse tegemiseks nõupidamistuppa.

(2) Kohtunike nõupidamine, määruse tegemine ja selle teatavakstegemine toimub käesoleva seadustiku §-des 297-299 ja 302 sätestatud korras.

§ 324. Kassatsiooniaseme kohtu volitused

(1) Asja kassatsiooni korras läbivaatamisel on kohtul õigus:

- 1) jätta kaebus rahuldamata, kaevatud kohtuotsus aga muutmata;
- 2) tühistada kohtuotsus ja saata asi uuesti läbivaatamiseks maa- või linnakohtule või ringkonnakohtule;
- 3) tühistada kohtuotsus ja menetlus asjas lõpetada või teha asjas uus kohtuotsus haldusõiguserikkujale määratud karistust karmistamata.

(2) Kassatsiooniaseme kohtul ei ole õigust tuvastada faktilisi asjaolusid.

§ 325. Kohtuotsuse kassatsiooni korras tühistamise alused

(1) Kohtuotsuse kassatsiooni korras tühistamise aluseks on protsessiõiguse normide oluline rikkumine ja seaduse ebaõige kohaldamine. Sisuliselt õiget kohtuotsust ei tohi tühistada üksnes vormilistel kaalutlustel, välja arvatud käesoleva paragrahvi 2. lõikes loetletud juhtudel.

(2) Kohtuotsus kuulub igal juhul tühistamisele:

- 1) kui asja vaatas läbi ebaseaduslik kohtukoosseis;
- 2) kui otsuse tegemisel rikuti kohtunike nõupidamise saladust;
- 3) kui otsusele ei ole alla kirjutanud mõni kohtunikust või kui otsusele on alla kirjutanud mitte selles märgitud kohtunikud;
- 4) kui otsust ei teinud asja läbivaatava kohtu koosseisu kuulunud kohtunikud;
- 5) kui asjas puudub kohtuistung protokoll.

§ 326. Kassatsiooniaseme kohtu määrus

(1) Kassatsiooniaseme kohtu lahend, millega otsustatakse küsimus kohtuotsuse seaduslikkusest, vormistatakse määrusena.

(2) Kassatsiooniaseme kohus võib teha määruse ka resolutsioonina, esitamata selles motiive.

§ 327. Kassatsiooniaseme kohtu määruse sisu

(1) Kui kassatsiooniaseme kohus vormistab määruse resolutsioonina, peab resolutsioonis olema:

- 1) otsuse teinud kohtu nimetus;
- 2) resolutsiooni tegemise aeg ja koht;
- 3) resolutsiooni teinud kohtu koosseis;
- 4) asja läbivaatamise esemeks olnud otsus haldusõiguserikkumise asjas, selle kohta tehtud kohtuotsus;
- 5) viited seadusele;
- 6) kassatsiooniaseme kohtu lahend.

(2) Kui kassatsiooniaseme kohus peab motiveeritud määruse tegemist vajalikuks, märgitakse selles peale käesoleva paragrahvi 1. lõikes tähendatud andmete ka motiivid.

§ 328. Kassatsiooniaseme kohtu määruse seadusejõud

Kassatsiooniaseme kohtu määrus jõustub tegemise momendist ja ei kuulu edasikaebamisele.

§ 329. Kohtumääruste peale esitatud kaebuste läbivaatamine

(1) Käesoleva peatüki eeskirjade kohaselt vaatab Riigikohus läbi ka kaebused käesoleva seadustiku § 277 kohaselt tehtud kohtunike määruste peale.

(2) Kohtuniku määruse peale esitatud kaebuse läbivaatamisel on kassatsiooniaseme kohtul õigus:

- 1) jätta määrus muutmata ja kaebus rahuldamata;
- 2) tühistada määrus ja anda asi sisulisele läbivaatamisele maa- või linnakohtule või ringkonnakohtule kooskõlas käesoleva seadustiku §-ga 270.

IV¹. osa

jagu

TEISTMINE JA KOHTUVIGADE PARANDAMINE

22¹. peatükk

JÕUSTUNUD KOHTULAHENDITE

TAASLÄBIVAATAMINE TEISTMISAVALDUSTE ALUSEL

§ 329¹. Teistmisavalduse alusel läbivaadatud lahendid

Teistmisavalduse alusel vaadatakse läbi haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsuse peale esitatud kaebuse läbivaatamisel kohtu poolt tehtud lahendeid ning haldusõiguserikkumise asja arutamisel maa- või linnakohtu kohtuniku poolt tehtud lahendeid.

§ 329². Teistmisavalduse läbivaatamise alused

Jõustunud kohtuotsust või -määrust haldusõiguserikkumise asjas võib uute asjaolude ilmnemisel uuesti läbi vaadata (teista), kui:

- 1) teise kriminaalasjas või haldusõiguserikkumise asjas jõustunud kohtuotsusega on kindlaks tehtud tunnistaja või kannatanu valeütlus, eksperdi teadvalt vale eksperdiarvamus, teadvalt vale tõlge või dokumendi või asitõendi võltsimine, mis tõi kaasa ebaseadusliku või põhjendamatu otsuse tegemise;
- 2) kriminaalasjas jõustunud kohtuotsusega on kindlaks tehtud haldusõiguserikkumise asjas protokoll koostanud ametiisiku või asja arutanud ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku kuritegu asja uurimisel ja kohtulikult arutamisel;
- 3) teistitavas haldusõiguserikkumise asjas on tühistatud kohtuotsuse või -määruse aluseks olnud teine kohtuotsus või -määrus, mis tooks kaasa menetluse lõpetamise või kergemat halduskaristust ettenägeva sätte kohaldamise;
- 4) on ilmnenu haldusõiguserikkumise asja õigeks lahendamiseks muud asjaolud, mis ei olnud kohtul teistitavas haldusõiguserikkumise asjas otsuse või määruse tegemisel teada ja mis iseseisvalt või kogumis varem tuvastatud asjaoludega tooks kaasa asja menetluse lõpetamise või kergemat halduskaristust ettenägeva sätte kohaldamise.

§ 329³. Teistmisavaldus

(1) Teistmisavalduse võivad Riigikohtule kirjalikult esitada haldusõiguserikkumise asja menetluses osalenud isikud.

(2) Teistmisavalduses märgitakse ära:

- 1) kohtu nimetus, kellele avaldus esitatakse;
- 2) avalduse esitaja ees- ja perekonnanimi, aadress ja protsessuaalne seisund;
- 3) haldusõiguserikkumise asi, mille teistmist taotletakse (kohtu nimetus, kohtulahendi tegemise kuupäev, vastutusele võetud isiku nimi, kelle suhtes teistmist taotletakse);
- 4) teistmisalus;
- 5) avaldusele lisatud dokumentide loetelu;
- 6) kuupäev ja avalduse esitaja allkiri.

(3) Avaldusele lisatakse:

- 1) teistitava kohtulahendi ära kiri, samuti kohtulahendi ära kiri, millele tuginedes teistmist taotletakse;
- 2) teistmisavalduse ära kirjad vastavalt protsessiosaliste arvule;
- 3) volikiri või muu volitusi tõendav dokument juhul, kui avalduse esitab esindaja.

§ 329⁴. Teistmisavalduse esitamise tähtajad

Teistmisavalduse võib esitada:

- 1) § 329² punktides 1-3 sätestatud alustel - kolme kuu jooksul kohtulahendi jõustumisest, millega tekkis teistmisalus;
- 2) § 329² punktis 4 sätestatud alusel - ühe kuu jooksul uue asjaolu või tõendi ilmnemisest.

§ 329⁵. Menetlusloa taotlemine

(1) Jõustunud kohtuotsuse või -määruse läbivaatamiseks teistmismenetluse korras peab teistmisavalduse esitaja taotlema menetlusloa, mille andmise otsustab Riigikohtu loakogu käesoleva seadustiku § 312 3. lõikes sätestatud korras.

(2) Teistmismenetluse luba ei anta, kui:

- 1) loakogu leiab üksmeelselt, et teistmisavaldus ei vasta käesoleva seadustiku §-s 329³ sätestatud tingimustele;
- 2) teistmisavaldus on esitatud käesoleva seadustiku §-s 329⁴ sätestatud tähtaegu rikkudes. Loakogu võib teistmisavalduse esitamise tähtaja ennistada, kui ta leiab, et tähtaeg on mööda lastud mõjuvatel põhjustel;
- 3) loakogu on varem keeldunud samas haldusõiguserikkumise asjas samadel alustel esitatud avaldusele teistmismenetluse loa andmisest;
- 4) teistmismenetluse tulemina on samas haldusõiguserikkumise asjas samadel alustel keeldutud haldusõiguserikkumise menetluse teistmisest.

(3) Kui menetlusluba ei anta, tagastatakse teistmisavaldus läbivaatamatult ühes loakogu resolutsiooniga.

§ 329⁶. Teistmisavalduse läbivaatamiseks ennistamine

(1) Kui teistmisavalduses on puudusi, võib Riigikohus anda avalduse esitajale tähtaja nende kõrvaldamiseks või oluliste puuduste korral, mida kõrvaldada ei saa, tagastada kaebus läbivaatamatult.

(2) Teistmisavalduse lahendamiseks nõuab Riigikohus alama astme kohtult vajalikud kohtutoimikud, saadab protsessiosalistele avalduse ärakirja teadmiseks ja vajadusel nõuab neilt kirjaliku seisukoha.

§ 329⁷. Teistmisavalduse lahendamine

(1) Teistmisavalduse lahendab Riigikohus kooskõlas käesoleva seadustiku §-dega 313-323. Protsessiosalistele teatatakse avalduse läbivaatamise aeg, kuid nende mitteilmumine ei takista asja läbivaatamist.

(2) Kui haldusõiguserikkumise asi on lahendatud Riigikohtu kriminaalkolleegiumis, toimub teistmismenetlus Riigikohtu üldkogus.

(3) Teistmisavalduse põhjendatuse korral tühistab Riigikohus vaidlustatud kohtulahendid, teistib haldusõiguserikkumise asja menetluse ja saadab asja uueks arutamiseks maa- või linnakohtusse, kus tehti esimene kohtuotsus. Kui asjaolud on selged ja asjas ei ole vaja täiendavalt koguda tõendeid või anda neile hinnangut, võib Riigikohus alama astme kohtu lahendit muuta või teha uue otsuse.

(4) Protsessiosalistele, kes kohtuistungil ei viibinud, saadetakse Riigikohtu otsuse või määruse ära kiri teadmiseks.

(5) Teistmisavalduse rahuldamata jätmisel võidakse avalduse esitajale panna kohtukulude hüvitamise kohustus.

22². peatükk **KOHTUVIGADE PARANDAMINE**

§ 329⁸. Avalduse esitamise alused

Protsessiosaline võib taotleda haldusõiguserikkumise asjas jõustunud kohtuotsuse kohtuvea parandamist, kui:

- 1) kohus on ebaõigesti kohaldanud kohtuotsuse aluseks olevat seadust;
- 2) kohus on rikkunud käesoleva seadustiku § 325 2. lõikes sätestatud kohtumenetluse norme või muid kohtumenetluse norme ja see rikkumine oleks võinud kaasa tuua ebaõige kohtulahendi.

§ 329⁹. Menetlusloa taotlemine ja andmine

(1) Kohtuvea parandamiseks tuleb taotleda menetlusluba ja tasuda käesoleva seadustiku §-s 311 ettenähtud kaitsjon.

(2) Avalduse osalisel või täielikul rahuldamisel kaitsjon tagastatakse, avalduse rahuldamata jätmisel läheb kaitsjon riigituludesse.

(3) Menetlusluba antakse käesoleva seadustiku §-s 312 sätestatud alustel ja korras.

(4) Kohtuvea parandamise avalduse võib tagastada läbivaatamatult, kui kohtulahendi tegemisest on möödunud vähemalt kolm aastat.

§ 329¹⁰. Haldusõiguserikkumise asja läbivaatamine kohtuvea parandamiseks

Haldusõiguserikkumise asja läbivaatamine kohtuvea parandamiseks toimub käesoleva seadustiku §-des 313-329 sätestatud korras.

V. jagu HALDUSKARISTUSE OTSUSE TÄITMINE

23. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 330. Otsuse täitmisele pööramine

(1) Halduskaristuse otsus kuulub täitmisele selle tegemise momendist.

(2) Halduskaristuse otsuse peale edasikaebamisel kuulub otsus täitmisele pärast kaebuse rahuldamata jätmist, välja arvatud otsus karistuse kohaldamiseks arestina, samuti rahatrahvi määramisel, mis nõutakse sisse haldusõiguse rikkumise toimepanemise kohas.

(3) Rahatrahvi kohaldamise otsus kuulub sundtäitmisele pärast käesoleva seadustiku § 336 1. lõikes kehtestatud vabatahtliku täitmise tähtaja möödumist.

(4) Halduskaristuse otsuse pöörab täitmisele selle teinud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus.

§ 331. Halduskaristuse otsuse täitmise edasilükkamine

Kui on asjaolusid, mille tõttu ei ole viivitamatult võimalik täita halduskaristusena aresti või rahatrahvi (välja arvatud rahatrahvi sissenõudmine haldusõiguserikkumise toimepanemise kohas) otsust, võib selle teinud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus otsuse täitmise edasi lükata.

§ 332. Halduskaristuse edasisest kandmisest vabastamine

Halduskaristuse otsuse teinud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus võib:

1) vähendada halduskaristusena määratud rahatrahvi suurust või vabastada haldusõiguserikkuja rahatrahvi edasisest maksmisest, arvestades pärast karistuse määramist tekkinud muudatusi haldusõiguserikkuja tervislikkus või varalises seisundis;

2) erandjuhul lühendada halduskaristusena määratud eriõiguse äravõtmise tähtaega või vabastada haldusõiguserikkuja edasisest karistuse kandmisest, kui karistusest on kantud vähemalt üks kolmandik;

3) ennetähtaegselt lõpetada halduskaristusena määratud haldusaresti, kui haldusõiguserikkuja tervislik olukord ei võimalda aresti edasist kandmist või arvestades erakordseid perekondlikke asjaolusid.

§ 333. Halduskaristuse otsuse täitmise lõpetamine

Halduskaristuse otsuse teinud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus lõpetab otsuse täitmise järgmistel juhtudel:

- 1) amnestiaakti korral, kui see lõpetab halduskaristuse kohaldamise;
- 2) akti tühistamise korral, millega oli kehtestatud haldusvastutus;
- 3) isiku surma korral, kelle suhtes otsus oli tehtud.

§ 334. Halduskaristuse otsuse täitmise aegumine

Halduskaristuse otsus ei kuulu täitmisele, kui seda ei ole täitmisele pööratud kolme kuu jooksul selle tegemise päevast arvates. Kui otsuse täitmine on peatatud vastavalt käesoleva seadustiku §-le 330, peatub aegumistähtaja kulg kuni kaebuse läbiarutamiseni. Kui otsuse täitmine on edasi lükatud vastavalt käesoleva seadustiku §-le 331, peatub aegumistähtaja kulg kuni edasilükkamistähtaja möödumiseni.

§ 335. Otsuse täitmisega seotud küsimuste lahendamine

Halduskaristuse otsuse täitmisega seotud küsimused lahendatakse täitemenetlust käsitleva seadusega kehtestatud korras.

24. peatükk MENETLUS RAHATRAHVI OTSUSE TÄITMISEL

§ 336. Rahatrahvi otsuse täitmine

(1) Haldusõiguserikkuja peab rahatrahvi tasuma hiljemalt viieteistkümne päeva jooksul talle rahatrahvi otsuse kätteandmise päevast arvates, selle otsuse vaidlustamise korral aga hiljemalt viieteistkümne päeva jooksul arvates päevast, mil talle on teatatud kaebuse rahuldamata jätmisest.

(2) Rahatrahvi määranud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus võib haldusõiguserikkuja palvel mõjuvatel põhjustel rahatrahvi tasumise tähtaega pikendada või kehtestada selle tasumine osade kaupa kindlaksmääratud tähtaegadel.

(3) Kui viieteistkümne- kuni kaheksateistkümneaastane haldusõiguserikkuja ei tööta või ei oma sissetulekut, nõutakse rahatrahv sisse ta vanematelt või neid asendavatelt isikutelt suuruses, mis ei ületa käesoleva seadustiku §-s 153 ettenähtud rahatrahvi suurust.

(4) Ametiisikule määratud rahatrahvi tasumine asutuste, organisatsioonide ja ettevõtete arvelt on keelatud.

(5) Kui haldusõiguserikkuja ei tasu haldusõiguserikkumise eest määratud rahatrahvi kohapeal, peab ta selle tasuma pangaasutuses ja rahatrahvi määranud ametiisiku, maa- või linnakohtu kohtuniku või kohtu hilisemal nõudmisel esitama neile tasumist tõendava dokumendi.

§ 336¹. Rahatrahvi asendamine

(1) Haldusõiguserikkuja poolt rahatrahvi tähtjaks ilma mõjuva põhjuseta mittetasumise korral võidakse asendada rahatrahv haldusaresti või erioiguse äravõtmisega, juhul kui selle õiguserikkumise eest oli karistusena ette nähtud ka haldusarest või erioiguse äravõtmine.

(2) Rahatrahvi asendamisel vastab seitsmele rahatrahvi trahviühikule üks ööpäev haldusaresti ning ühele rahatrahvi trahviühikule erioiguse äravõtmine viieks päevaks, kusjuures asendamisel eitohihaldusaresti kestus ületada kolmekümmend ööpäeva ning erioiguse äravõtmise tähtaeg ei tohi ületada kolme aastat.

(3) Tähtjaks tasumata rahatrahv asendatakse maa- või linnakohtu kohtuniku otsusega rahatrahvi määranud ametiisiku või rahatrahvi sissenõudmist teostava asutuse või ettevõtte esildusel.

(4) Tasumata rahatrahv ei kuulu asendamisele muu halduskaristusega, juhul kui trahvi määramisest on möödunud üle ühe aasta.

(5) Osaliselt tasutud rahatrahvi arvestatakse asenduskaristuse määramisel.

§ 337. Rahatrahvi määramise otsuse sundtäitmine

Kui haldusõiguserikkuja ei tasu rahatrahvi käesoleva seadustiku §-s 336 kehtestatud tähtjaks, saadab rahatrahvi määranud ametiisik, maa- või linnakohtu kohtunik või kohus otsuse trahvisumma sissenõudmiseks sundkorras täitmisele täitemenetlust käsitleva seadusega ettenähtud korras.

§ 338. Kohapeal sissenõutav rahatrahv

(1) Kui vastavalt käesoleva seadustiku §-le 231 nõutakse rahatrahv sisse haldusõiguserikkumise kohas, antakse haldusõiguserikkujale kehtestatud vormi kohane kviitung.

(2) Ametiisik märgib kviitungile haldusõiguserikkumise sisu, rahatrahvi suuruse, kuupäeva, oma perekonnanime ja ametinimetuse ning kinnitab kõik oma allkirjaga.

(3) Kui rahatrahvi ei tasuta haldusõiguserikkumise kohas, järgneb asja menetlus ja seejärel otsuse täitmine käesoleva seadustiku §-s 336 ja täitemenetlust käsitlevas seaduses ettenähtud korras.

§ 339. Rahatrahvi määramise otsuse täitemenetluse lõpetamine

Rahatrahvi määramise otsus, mille järgi rahatrahv on täielikult sisse nõutud, tagastatakse märkega tagastamise kohta otsuse teinud ametiisikule, maa- või linnakohtu kohtunikule või kohtule.

25. peatükk

MENETLUS ERIKONFISKEERIMISE OTSUSE TÄITMISEL

§ 340. Erikonfiskeerimise otsuse täitmise kord

(1) Haldusõiguserikkumise asja menetluse käigus tehtud erikonfiskeerimise otsus täidetakse selle eseme või aine riigi omandisse sunniviisilise tasuta pööramisega, kui sellel esemel või ainel on mingi väärtus ja kui see ei olnud otseselt kohandatud haldusõiguserikkumise toimepanemiseks. Esemed ja ained, mis olid kohandatud ainult haldusõiguserikkumise toimepanemiseks või millel ei ole mingit väärtust või mida ei saa realiseerida, hävitatakse. Erikonfiskeeritud intellektuaalset omandit rikkuv kaup hävitatakse, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

(2) Erikonfiskeerimise otsus viiakse täide ühe kuu jooksul erikonfiskeerimise otsuse jõustumise päevast arvates.

(3) Erikonfiskeeritud eseme või aine riigi omandisse pööramine toimub eseme või aine asukoha järgse maavalitsuse kaudu tolliseadustikus, toiduseaduses ja loomatauditõrje seaduses sätestatud erisustega.

(4) Erikonfiskeeritud eseme või aine hävitamise viib täide komisjon koosseisus:

1) käesoleva seadustiku §-s 238 sätestatuga seonduva haldusõiguserikkumise protokoll koostanud ametiisik või selle asutuse, mille ametiisik haldusõiguserikkumise protokoll koostas, muu ametiisik;

2) eseme või aine asukoha järgse kohtu täitur;

3) eseme või aine asukoha järgse maavalitsuse rahandusala ametiisik.

(5) Ese või aine hävitatakse viisil, mis ei ole ohtlik elule, tervisele ja keskkonnale ning välistab selle eseme või aine taaskasutuselevõtu.

(6) Hävitamisele kuuluva eseme või aine osas erikonfiskeerimise otsuse täideviimiseks on, sõltuvalt eseme või aine eripärast, seisundist, kogusest jm, lubatud kaasata kolmandaid isikuid. Eseme või aine hävitamises osalevate juriidiliste või füüsiliste isikute kaasamisega seonduvad küsimused korraldab käesoleva paragrahvi 4. lõike punktis 2 nimetatud ametiisik, kusjuures kompenseerimise küsimused eseme või aine hävitamises osalevatele juriidilistele või füüsilistele isikutele korraldab käesoleva paragrahvi 4. lõike punktis 3 nimetatud ametiisik. Seejuures on lubatud võimalikke kulusid katta mõne teise eseme või aine realiseerimisest käesoleval eelarveaastal saadud tulu arvel.

(7) Erikonfiskeerimise otsuse täideviimise kohta koostatakse akt, mille üks eksemplar edastatakse viivitamatult erikonfiskeerimise otsuse teinud tolliametnikule, Veterinaar- ja Toiduameti ametnikule, Taimetoodangu Inspektsiooni ametnikule, kohtunikule või kohtule.

§ 341. [kehtetu]

26. peatükk **MENETLUS ERIÕIGUSE** **ÄRAVÕTMISE OTSUSE TÄITMISEL**

§ 342. Eriõiguse äravõtmise otsust täitvad ametiisikud

(1) Mootorsõiduki juhtimise õiguse äravõtmise otsuse viivad täide käesoleva seadustiku § 189 2. lõike punktides 1 ja 3 loetletud politseiametnikud, väikelaeva juhtimise õiguse äravõtmise osas ka käesoleva seadustiku § 209 2. lõike punktis 2 loetletud ametiisikud ning raudteeveeremi juhtimise õiguse äravõtmise osas ka käesoleva seadustiku § 194 2. lõikes loetletud ametiisikud.

(2) Jahipidamis- ja kalapüügiõiguse äravõtmise otsuse viivad täide käesoleva seadustiku § 209 2. lõikes loetletud jahipidamis- ja kalapüügieeskirjade järgimise riikliku järelevalve asutuste ametiisikud.

(3) Õhusõiduki juhtimise õiguse äravõtmise otsuse viivad täide käesoleva seadustiku §-s 197 loetletud ametiisikud.

§ 343. Mootorsõiduki, raudteeveeremi või õhusõiduki juhtimise õiguse äravõtmise kord

Mootorsõiduki, raudteeveeremi või õhusõiduki juhtimise õiguse äravõtmise otsus täidetakse Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud korras.

§ 344. Siseveetranspordivahendi juhtimise õiguse äravõtmise kord

(1) Siseveetranspordivahendi, sealhulgas väikelaeva juhtimise õiguse äravõtmise otsuse täitmiseks võetakse ära juhitunnistus.

(2) Kui juhilt on ära võetud siseveetranspordivahendi, sealhulgas väikelaeva juhtimise õigus, kuid ta hoiab kõrvale juhitunnistuse loovutamises, võetakse juhitunnistus ära kehtestatud korras.

§ 345. Jahipidamis- ja kalapüügiõiguse äravõtmise kord

(1) Jahipidamis- ja kalapüügiõiguse äravõtmise otsuse täitmiseks võetakse ära vastavalt jahipilet või kalastuskaart ja kalastusluba.

(2) Kui isikult on ära võetud jahipidamis- või kalapüügiõigus, kuid ta hoiab kõrvale jahi- või kalapüügieeskirjade järgimise riikliku järelevalve asutusele jahipileti või kalastuskaardi ja kalastusloa loovutamises, võetakse jahipilet või kalastuskaart ja kalastusluba ära kehtestatud korras.

§ 346. Eriõiguse äravõtmise tähtaja arvutamine

(1) Mootorsõiduki või raudteeveeremi või õhusõiduki või siseveetranspordivahendi, sealhulgas väikelaeva juht, samuti jahipidamis- või kalapüügieeskirju rikkunud isik loetakse eriõiguse kaotanuks päevast, mil tehti otsus temalt selle õiguse äravõtmise kohta.

(2) Pärast eriõiguse äravõtmise tähtaja möödumist, samuti selle lühendamise korral vastavalt käesoleva seadustiku §-le 332, tagastatakse isikule temalt äravõetud dokumendid kehtestatud korras.

27. peatükk MENETLUS HALDUSARESTI OTSUSE TÄITMISEL

§ 347. Haldusaresti otsuse täitmine

(1) Haldusaresti otsus viiakse täide viivitamatult pärast selle tegemist.

(2) Haldusarest kantakse otsuse teinud kohtu asukohajärgses või arestialuse elukohajärgses arestimajas.

§ 348. [kehtetu]

28. peatükk MENETLUS OTSUSE TÄITMISEKS VARALISE KAHJU HÜVITAMISEL JA ASJA ARUTAMISEGA SEOTUD KULUDE KATMINE

§ 349. Otsuse täitmine varalise kahju hüvitamisel

(1) Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsus viiakse varalise kahju hüvitamisel täide seadusega kehtestatud korras.

(2) Haldusõiguserikkumise asjas tehtud otsus on varalise kahju hüvitamisel täitedokumendiks.

(3) Haldusõiguserikkujaga peab varalise kahju hüvitama hiljemalt viieteistkümne päeva jooksul talle otsuse andmise päevast arvates, selle otsuse vaidlustamise korral aga hiljemalt viieteistkümne päeva jooksul arvates päevast, mil talle teatati kaebuse rahuldamata jätmisest.

§ 350. Varalise kahju hüvitamisel otsuse täitmata jätmise tagajärjed

Kui otsus varalise kahju hüvitamisel jäetakse käesoleva seadustiku § 349 3. lõikes kehtestatud tähtajaks täitmata, saadetakse otsus kahju sissenõudmiseks seadusega ettenähtud korras.

§ 351. Kannatanule, tunnistajale, eksperdile, spetsialistile ja tõlgile väljamaksmisele kuuluvad summad

(1) Kannatanule, tunnistajale, eksperdile, spetsialistile ja tõlgile hüvitatakse nende poolt kantud kulutused seoses ilmumise ja ametiisiku või maa- või linnakohtu kohtuniku juurde või kohtusse, kelle menetluses on haldusõiguserikkumise asi.

(2) Ekspertidel, spetsialistidel ja tõlkidel on õigus oma kohustuse täitmise eest saada tasu, välja arvatud juhul, kui nad oma kohustusi täitsid ametialase ülesandena.

(3) Väljakutsumisega seoses olevad kulud ja tasud makstakse välja menetlust teostava kohtu või asutuse vahendite arvel Vabariigi Valitsuse poolt kindlaksmääratud korras ja ulatuses.

(4) Kannatanu, tunnistaja, eksperdi ja tõlgi väljakutsumine ei saa olla põhjuseks tema vallandamiseks töölt.

(5) Asutusele või juriidilisele isikule seoses ekspertiisi tegemisega tekkinud kulud hüvitatakse Vabariigi Valitsuse määratud suuruses ja korras.

§ 351¹. Tasu õigusabi eest

(1) Kui kohus tunnistas halduskaristuse määramise otsuse ebaseaduslikuks või kui haldusõiguserikkumise asja menetlus lõpetatakse § 218 1. lõike punktides 1-4 sätestatud alustel ja kui asja arutamise võttis haldusvastutusele võetava isiku esindajana osa õigusabi osutav esindaja, võib kohus isiku taotlusel teha määruse

õigusabi osutavale esindajale õigusabi eest makstud tasu temale hüvitamiseks riigi- või kohaliku eelarve vahenditest.

(2) Kohtul on õigus füüsilise isiku maksujõuetusest lähtudes vabastada ta täielikult või osaliselt õigusabi eest tasumisest ja kanda advokaadikulud riigi arvele. Kohtu sellekohane määrus saadetakse täitmiseks advokaadibüroole ja Justiitsministeeriumile. Advokaadibüroole riigi arvelt väljamakstavate summade määrad kehtestab seadus.

29. peatükk

LÕPPSÄTTED

§ 352. Rakendumine

(1) Kehtestada Haldusõiguserikkumiste seadustik 1992. aasta 1. augustist.

(1¹) Kuni haldusõiguserikkumiste seadustiku § 351¹ 2. lõikes tähendatud seaduse jõustumiseni määrab advokaadibüroole riigi arvelt väljamakstavate summade piirmäärad justiitsminister.

(1²) Halduskaristusena määratud rahatrahv laekub riigieelarvesse või käesolevas paragrahvis sätestatud juhtudel kohaliku omavalitsuse eelarvesse.

(1³) Halduskaristusena määratud rahatrahv laekub haldusõiguserikkumise koha järgse omavalitsuse eelarvesse:

- 1) halduskaristusena kohaliku omavalitsuse poolt seaduse alusel kehtestatud õigusakti rikkumise eest;
- 2) halduskaristusena sõidukite parkimiskorra rikkumise või reisija piletita sõidu eest linna- või vallaliini ühissõidukis;
- 3) muudel seaduses sätestatud juhtudel.

(1⁴) Kohaliku omavalitsuse eelarvesse halduskaristusena määratud rahatrahvi laekumise korra kehtestab rahandusminister.

(2) [Käesolevast tekstist välja jäetud]